3 1761 07458900 3

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/grevbondeoghansh00rode

GREV BONDE OG HANS HUS

HELGE RODE

GREV BONDE OG HANS HUS

DRAMA I TRE AKTER

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
1912

PT
8175
R58G7

UNIVERSITY OF TORONTO
DEC 5 1974
LIBRARY

PERSONERNE:

GREV ANDERS BONDE
GREVINDE BONDE
ARNOLD, DAVID, JOHANNES — deres Sønner
GODSINSPEKTØR JØRGEN WILMER, deres Pleje- og Svigersøn
ASTRID WILMER, deres Plejedatter, Jørgens Søster
EMILIE, Arnolds Hustru
MARIE, Davids Datter
Eksellencen GREV STEEN
GREV HENRIK STEEN, hans Søn
ØRN, Maler og Digter
HJORT, MR. STERLING, DR. SAUER — Journalister
LARS HUSMAND
TJENERE og TJENESTEPIGER

FØRSTE AKT

En aaben Plads i Skoven højt over Vandet. Tilhøjre ligger et lille Bræddehus med Dør og to Vinduer. Udenfor det (i Forgrunden) staar et Bord med Bænke og Stole. Nær Huset i Baggrunden nogle Træer, en Brændestabel og en Huggeblok med Økse. Tilhøjre Træer. Ellers fri Udsigt over Fjorden til den anden Kyst, hvor et Slots røde Taarne løfter sig over Skovbrynet. En Sti fører fra venstre til den aabne Plads og deler sig i to tilhøjre foran og bag Huset.

Journalisterne Hjort, Dr. Sauer og Mr. Sterling kommer fra venstre.

HJORT
(standser, peger paa Huset)

Der! Det maà være Huset!

MR. STERLING

The counts egen Hus. Ja?

DR. SAUER

Kolossal klein! Und das hat der Graf Bonde mit eigenen Händen selbst gebaut. Also meine Herren! (Gør sit Fotografiapparat istand.)

MR. STERLING

Mig græde en lille Taare først af Glæde. Mig se den største og bedste Menneskes lille Hus — som givet de fattige al sin Rigdom og opløftet Hjerterne. Mig have hvide Haar; men føle ungt og

glad. Mig læst alle hans Bøger fem Gange! »Mit Liv« oh yes! (Han fotograferer) There you are!

HJORT og SAUER
(er imidlertid gaaet til Huset og trykker Næserne flade mod Ruderne)

STERLING

Nej, nej. Ikke gøre!

HJORT

Han er ikke hjemme.

SAUER

Kolossal einfach!

HJORT

Det er vel bedst vi søger Grevinden. Det maa vel være tilhøjre. (Er kommen helt hen til Baggrunden. Bøjer sig og raaber ned til nogen paa Skrænten) Hallo! Kan De sige mig Vejen til Store Bakkegaard? — Tilhøjre? Tak! (Til de andre) Vi skal tilhøjre. Ved De forresten, hvem det er, som kommer dernede. — Hans yngste Søn, Grev Johannes.

SAUER
(ser ned)

Ach so?

HJORT

Han' var en af Byens flotteste unge Mænd en Tid; men nu skal han ogsaa være bleven fjollet.

SAUER

Wie?

HJORT

Toll wie sein Vater.

STERLING

De tale saadan om Deres største Landsmand?

HJORT

Gud bevares. Han er en stor Mand; men det er da fjollet! Jo, det er sgu' fjollet. Vi bøjer os for ham, men vi griner s'gu af ham.

STERLING

Grine. Grine? — Well you say so!

HJORT

(med en Hovedbevægelse mod Slottet paa deu anden Side af Fjorden)

Nej derovre paa Slottet, som jeg viste Dem, der bor en Mand, som er mere efter mit Hjerte. Det vil sige vi er politiske Modstandere. Grev Steen til Steenslundeborg! Det er en Mand, som altid har gjort, hvad han vilde. Han var den første liberale Minister her i Landet. Ja nu er han for Resten reaktionær og Minister igen. Men ved De, hvordan han demissionerede første Gang? Han havde en Kæreste, som var Varietesangerinde. — Verstehen Sie?

SAUER

Ja. Aber es interessiert mich nicht.

HJORT

(plaprer videre)

Ja, hør nu bare! Der blev skrevet om det i Aviserne, forstaar De, og det kom Kongen for Øre og han sagde det til Grev Steen, — men Grev Steen blev saa ædende gal, at han vendte Kongen Ryggen og demissionerede samme Dag og sendte alle sine otte Storkors tilbage og næste Dag kørte

han ned ad Strøget med fire Heste for og Grevinde Mikkelsen ved Siden, verstehen Sie? Det var flot gjort! — Hun hed Mikkelsen. Og sin Kone, den rigtige Grevinde, jog han ud af Slottet med en Ridepisk. Haha, fordi han syntes, hun var kedelig. — Hun tog Livet af sig, men det er ikke mere end fem Aar siden Grevinde Mikkelsen døde fredeligt paa Steenslundeborg Slot.

SAUER

Aber der junge Graf Bonde. Sie haben gesagt?

STERLING

Ja den yngste Søn.

HJORT

Johannes Bonde. Ja han har trukket sig tilbage til Ensomheden. Han er for Resten paa mødrene Side af Slægten Steen. — For et Aar siden var Johannes Bonde den mest pantalofoge Mand i Byen.

STERLING

Pantalofog? What's that?

SAUER

Ja was ist den dass? Pantalofog?

HJORT

Det er Jargon. Det betyder nærmest en Mand, som synder mod samtlige ti Bud. Kort sagt: comme il faut. Det er et Fjolleord, som jeg selv har lavet. Jeg sætter det en Dag i Avisen og næste Dag siger alle Mennesker i Landet »pantalofog«.

STERLING

What a remarkable country!

SAUER

Sehr interessant. Allso gehen wir.

(De følger Stien tilhøjre bag Huset)

JOHANNES BONDE

(er under dette kommen klatrende opad Skrænten. Han gaar til Huset, banker paa Døren, ser ind ad Vinduet og gaar derefter et Øjeblik raadvild frem paa Pladsen. I det samme kommer en Herre frem fra Stien tilvenstre. Han er klædt som en Verdensmand, men helt sort og med Vesten knappet op til Halsen)

HERREN

Naa vi mødes nok igen. Tak for igaar!

JOHANNES

Tak selv.

HERREN

Man sov ikke godt paa det Hotel. Der var Sang og Spektakel til langt paa Nat.

JOHANNES

Jeg var saa dejlig træt, saa jeg hørte det ikke. — Jeg troede, jeg skulde finde min Far her; men han er her nok ikke.

HERREN

Lad mig ikke opholde Dem. Jeg driver blot omkring for at se mig om og De skal hjem.

EN GAMMEL HUSMAND

(kommer fra højre)

JOHANNES

Goddag Lars.

LARS

Nej er det ikke Johannes. Grev Johannes skulde jeg vel sige. Ja der er ingen hjemme hverken her eller paa Gaarden. Grevinden og David er kørt til Hotellet for at hente Johannes —

JOHANNES

Ja jeg gik langs Stranden. — Det var ellers kedeligt.

LARS

Ja og han selv er nok henne og besøge Ane Smeds, som ligger syg.

JOHANNES

Er Far?

LARS

Ja han gaar jo saadan omkring til de syge med den unge Komtesse. Ja, velkommen hjem skulde jeg sagt. Det er jo snart et Par Aar siden — ja, det er vel hans Fødselsdag, som drager Sønnerne hjemad? Arnold han kom nu igaar med sin Kone — Jeg troede saamænd, det var to Engelskmænd De og den anden Herre, for her er jo snart ikke til at røre sig for Fremmede, som kommer rejsende for at gratulere.

JOHANNES

(nikker)

Det er jo dette Hus, Far har bygget selv? Ikke sandt?

HERREN

Er det virkelig?

JOHANNES

Det ser aldeles ud som det lille Hus, jeg har boet i ude paa Lyksalighedens Ø.

LARS

Saa vil jeg da haabe for Johannes, at det har været tættere end som dette her.

HERREN

Huset ser da godt nok ud.

LARS

Ja saamænd. Jeg skal ikke sige noget om det, han selv har bygget; men jeg vilde da nødig bo i det. Ja, det er en god Mand, Johannes Far! Af den Slags er der ikke mere end den samme, og han holder sig da stolt, skønt han bliver de fem og halvfjers paa Søndag. Ja, Farvel og velkommen.
(Han gaar mod Skrænten)

JOHANNES

Skal Lars den Vej?

LARS

Ja, jeg bor dernede lige ved Kirken. Det er jo mig, som ringer med Klokkerne nu.
(Han gaar)

JOHANNES

Det kunde være godt at sidde ned. Vejen var brat. (Byder den anden Plads og sætter sig ved Bordet. Med en Bevægelse mod Fjorden)

Det er vidunderlig smukt idag. Verden *er* skøn! Ikke sandt?

HERREN
(som er bleven staaende)

At se paa. Ja.

JOHANNES
(smilende)

Den maa være skøn ogsaa i sit Inderste!

HERREN

Ja, naar man kommer meget langt ind — maaske? — Lykkelige Ungdom!

JOHANNES

Tror De jeg er saa ungdommelig. Tror De ikke, jeg ved, at Lykken gør ondt. Jeg kan ikke engang rigtig glæde mig ved saadan en stille, dejlig Dag som idag, fordi jeg føler, at det skjulte, som ligger bagved, er uendelig meget skønnere. Mægtigt og brændende — og det er jeg saa underlig bunden til.

HERREN

Jeg forstaar Dem godt. De føler, at De har et stort Maal.

JOHANNES

Jeg talte vist forskrækkelig meget i Gaar Aftes?

HERREN

Det var mig en Glæde — baade hvad De sagde — og fordi De er en Søn af vor bedste Mand.

JOHANNES
(efter et Øjebliks Tavshed)

Det røde Slot, De ser derovre, er Steenslundeborg!

HERREN
(nikker flygtigt og vender sig bort)

JOHANNES
De kender Egnen?

HERREN
Jeg har været her for længe siden.

JOHANNES
Ekscellencen Grev Steen paa Steenslundeborg, det er jo egentlig Fars største Modsætning. Grev Steen gramser til sig og Far giver bort. — Det er underlig som Slottet ligger der med sine røde Taarne! Det er ligesom om det laa og truede imod os. (Da den anden intet siger) Og kan De se! — Der langt, langt ude i Fjordgabet —. Det var der, jeg boede. »Lyksalighedens Ø«.

HERREN
Hvad er det egentlig for et Navn, De giver den?

JOHANNES
Ja egentlig hedder den Stenøen. Den hører til Rosenholm, som ejes af den unge Grev Steen. — Men der er en ung Pige her — paa Steenslundeborg — da hun var Barn, kaldte hun den for »Lyksalighedens Ø«, fordi den ser ud, som om den var lavet af Creme — og som om den svævede i Luften.

HERREN
Ganske rigtig! I godt Vejr.

JOHANNES

Oprindelig ejede Far den. Men han gav hele Rosenholm bort til en Koloni, der skulde leve efter kommunistiske Principer. Ja, De ved nok, det gik istykker — saa købte Ekscellencen Steen det Hele og forærede det til sin Søn. Nu er der kun en gammel Kolonist tilbage. En Søkaptein, som er dømt fra Bestillingen. Ham boede jeg hos — en brilliant gammel Ulk; men nu har han faaet Besked fra Grev Henrik om, at han ikke maa have Logerende.

HERREN

Grev Steen har vel ikke vidst, hvem den Logerende var.

JOHANNES

Det er ægte Steensk. De vil have deres for sig selv. Jeg kan forresten til Nød forstaa det. Jeg har jo noget af det Blod i mig selv.

HERREN

Deres Livs Maal ligger dog vist paa andre Veje?

JOHANNES

De smiler, naar De taler om »mit Livs Maal«.

HERREN

Ingenlunde. — Jeg føler mig tværtimod som en Mand, der staar udenfor i Mørket og ser ind i et lyst og varmt Værelse. De sagde et Ord igaar, som gjorde et uforglemmeligt Indtryk paa mig.

JOHANNES

Hvad var det?

HERREN

De sagde: Alle vi, som vil løfte Verden op af det Smuds, den ligger i — saa den kan funkle i Lyset.

Nu synes jeg, at *De* smiler.

JOHANNES

Naar jeg hører det sagt af en anden, bliver jeg bange for, at det virker som en Frase.

HERREN

Det var ingen Frase for Dem. Men vi, som er lidt ældre, maa være glade, hvis vi blot kan løfte Hovedet en Smule op over Sumpen. Man søger et Halmstraa — men man maa være let, hvis et Halmstraa skal bære. — Det er det ejendommeligste ved Deres Far og Dem, at De kan bevare Deres Idealitet uden at støtte Dem til noget. Uden at støtte Dem til Kirken, mener jeg. — Tillad mig et Spørgsmaal. Har De bestandig, saadan som nu, fulgt i Deres store Faders Fodspor?

JOHANNES

Jeg ved ikke, om det er i Fars Fodspor jeg følger. Men jeg har desværre ikke altid været som nu.

HERREN

Man har nemlig fortalt mig, at Grev Bondes yngste Søn ikke slægtede sin Fader paa. — Jeg er glad ved at se, hvor galt underrettet, jeg har været.

JOHANNES

Jeg har haft min Raseperiode. Jeg har været gal — kort og godt!

HERREN

De fleste af os har været gale, men opdager det først for sent.

De har ingen Grund til at skamme Dem! Undskyld, at jeg siger det. — Men nu vil jeg ikke opholde Dem længere. — Jeg er glad ved at have gjort Deres Bekendtskab. — Vi mødes nok igen. (Letter paa Hatten)

JOHANNES

(har rejst sig og rækker ham sin Haand)

Undskyld, jeg tror, jeg forestillede mig for Dem igaar — De ved i alt Fald, hvem jeg er. Grev Johannes Bonde; men jeg opfattede ikke rigtig Deres Navn — jeg ved ikke — (Tier og venter)

HERREN

Navnet betyder ingenting, jeg vil bede Dem undskylde, at jeg lønner Deres Aabenhed saa daarligt. Men jeg ser, der kommer nogen, vi mødes nok igen! Farvel!

(Han hilser og gaar ud tilvenstre)

GREVINDE BONDE

(kommer ved DAVIDS Arm. JOHANNES skynder sig hen til hende kysser hende paa Panden, trykker sin Broders Haand)

GREVINDEN

Naa saa der er du. Og vi, som vilde hente dig paa Hotellet! — Men du skal da have noget at spise?

JOHANNES
(ryster paa Hovedet)

Jeg gik langs Stranden og kom op paa Skrænten ad Fars Sti. — Den er stejl nok. Kan Far endnu gaa ad den?

GREVINDEN

Naar Far vil til Stranden gaar han altid den Vej. Jeg tror han kunde gaa den i Blinde.

(Hun sætter sig og faar JOHANNES til at tage Plads ligeoverfor sig)

Naa, Johannes. Lad mig se paa dig. Du ser jo frisk ud — næsten som et Menneske — trods al denne »dybe Ensomhed«.

(Klapper hans Haand og hans Kind)

Hvis det er tilladt at klappe sin store Søn, der er bleven saa alvorlig.

JOHANNES

Du smiler vist bare ad mig, Mor. Det er ikke noget at smile ad.

GREVINDEN

Gud nej. Bid mig ikke! Jeg maa bare vænne mig lidt til det. Du er jo et nyt Menneske hver Gang, jeg ser dig. Naa, det var for Resten godt, at jeg traf dig, før du talte med Far. (Bider sig i Læben) Af en bestemt Grund.

JOHANNES

Hvilken Grund Mor?

GREVINDEN

Det var de Penge, du skrev, at du maatte have for at betale den gamle Gæld — jeg ved ikke til

hvem —. Men jeg kan altsaa, som du ved, ikke skaffe de Penge. David, som staar for Kassen, siger nej.

DAVID
(har tændt sin Pibe)

Nej, det er skam komplet umuligt!

JOHANNES

Det var ogsaa derfor, jeg vilde tale med Far selv om det. Har han ikke —?

GREVINDEN

Jo, naar jeg skal sige Sandheden, saa har Far adskillige Penge for Tiden. Der begynder nu at strømme Honorarer for hans Bøger ind fra Udlandet og de er store. De er ikke smaa!

DAVID

Du skulde bare se den Post, vi netop har hentet idag. Det er næsten en Formue. Ja, naar man tager Tilbudene med, saa kan man sgu da roligt kalde det en Formue. Gid det var min Post, siger jeg!

GREVINDEN

Ja, det er nu ikke værd at give Johannes Blod paa Tanden, for de Penge er jo Fars og han betragter dem jo, som de Fattiges.

DAVID

Det skal være til Almisser! Jeg siger bare: Gid jeg var fattig, saa kunde jeg maaske komme til at sidde rigtig godt i det. (Han ler godmodigt.)

GREVINDEN

Det er jo muligt, at Far ikke vil tage det saa strengt, naar han ser, hvor store Summerne er. For han har jo aldrig tænkt sig Muligheden af, at der saadan skulde strømme Penge ind. Jeg *haaber*, at han ikke vil tage det saa strengt.

DAVID

Jeg siger bare. Lad mig faa Lov til at klappe de Breve paa Maven! (tager Pakken og leger med den) Det gør helt godt i Haanden. Saadan Pengebrevslak, det tror jeg næsten er det kønneste i Verden.

Du kunde nu gerne sige et lille Ord til den Gamle ved Lejlighed, Mor!

GREVINDEN

Ja bare det nyttede, David!

Haster det meget med dit, Johannes? Jeg vil gerne, at Far skal have Fred til Fødselsdagen er over. Det kan vel ikke haste saa meget? Det er jo en gammel Gæld.

JOHANNES

Den tynger mig saa forfærdelig. Jeg faar ikke en rolig Stund, før jeg er fri for den.

GREVINDEN

Du maa tale lidt højere, for jeg hører ikke saa godt længer.

Hvem er det, du skylder de Penge til?

JOHANNES

Det er det, jeg saa nødig vil sige. — Jeg tror

ikke Far vilde bryde sig om at vide det. Jeg tror ikke, han vilde spørge mig engang.

DAVID

Uh. Gid jeg kunde være saa flot med Penge, som Johannes!

GREVINDEN

Din Far har nylig været syg, Johannes, og vi vil gerne skaane ham, forstaar du. Fødselsdagen bliver anstrengende, mere end jeg rigtig skøtter om. Det er noget, Jørgen har faaet lavet, at der kommer et mægtigt Arbejdertog herud fra Byen og Far skal tale.

JOHANNES

Jeg troede slet ikke Far vilde have noget med Politik at gøre.

GREVINDEN

Jeg tror ogsaa, at Far egentlig er ked af det, for han bliver taget til Indtægt af Folk, som han ikke bryder sig om, men Jørgen har altsaa faaet ham overtalt. Jeg ved ikke rigtig, hvad han vil med det.

DAVID

Jørgen han vil sgu være Folketingsmand. Socialistisk Reformator. Han gaar med en stor Minister i Maven. Det skulde man ikke tænkt sig, da han og Astrid kom her til os. Hvad? Da Grev Steen havde taget Gaarden fra hans Fader. Sikken han var klædt, Jørgen — han var sgu ikke finere klædt end jeg — men nu kan du tro — Tiptop!

GREVINDEN

Du bander saa forskrækkelig meget, David.

DAVID

Ja det er ogsaa Satans. Jeg skal nok lade være.

JOHANNES

Hvordan kan han egentlig være Socialist og Inspektør paa Steenslundeborg?

DAVID

Han er jo dygtig — og kommer godt ud af det med Folkene. Forresten ved Eksellencen vist ikke noget videre om det. Jørgen han gør det sgu godt. Han faar Fordelen af alting, og saa faar han alting til at se saa godt ud. — Da Far brød med Grev Steen, saa blev han rolig paa Steenslundeborg »for at Forholdene ikke skulde blive værre derovre for de smaa«. Den var god!

GREVINDEN

Ja, lad det nu være, hvad det vil. Det bliver en anstrengende Dag paa Onsdag og vi prøver paa at skaane Far for alt, hvad der kan gøre Indtryk. Vi har ikke engang fortalt ham, at Grev Steen ligger syg, at du ved det.

JOHANNES

Ligger Grev Steen syg? Eksellencen?

DAVID

Ja.

JOHANNES

Alvorligt?

GREVINDEN

Det lader til det.

JOHANNES

Tror man — at han dør?

DAVID

Han himler!

GREVINDEN

Han har faaet et Slagtilfælde inat. De fandt ham stiv og lam i Sengen imorges. Det er da ikke noget at se saa glad ud for.

JOHANNES

(som har vendt Ryggen til)

Ser jeg saa glad ud?

Det er vel ikke noget at være bedrøvet for. — Det er bare underligt at tænke paa; ovre i det store Slot i et Hjørne af et af Taarnene i en Krog af et af Kamrene ligger der en lille gammel Mand og dør.

DAVID

En gammel Skurk!

GREVINDEN

(truer smilende ad DAVID)

Kalder du min Fætter en Skurk?

Og du Johannes — du har da levet højt paa hans Penge et helt Aar.

JOHANNES

Hvad mener du med det?

GREVINDEN

Du har da brugt de Penge, han satte fast i Daabsgave for dig!

JOHANNES

Det kan da ialtfald ikke være min Fejl, at du gjorde ham til min Gudfar!

GREVINDEN

Naa naa. Bid mig ikke! Den Gang vidste vi jo ikke noget rigtig ondt om Grev Steen endnu. Og jeg syntes jo, vi skulde dog have lidt Forhold til *min* Slægt ogsaa.

JOHANNES

Det er ikke for det. Grev Steen er beundringsværdig paa sin Maade. Hvis jeg ikke hadede ham, vilde jeg elske ham.

DAVID

Ja, jeg siger nu heller ikke noget om det. Man kan skam ikke nægte, at Grev Steen er en dygtig Mand. Det er fikst gjort, hvad han har lavet. Saadan som Steenslundeborg laa, da han arvede det. Saadan en Redelighed, som hans Far havde lavet. Jeg siger bare, om de var kommen og havde budt mig det. Jeg vil ikke ha' det, havde jeg sagt. Jeg vil ikke røre hele Redeligheden med en Ildtang. Og nu er det et af de største Godser i Landet. Nej, maa jeg nu være her! Det kan være rigtigt, at den Slags store Folk, de skal ikke eksistere, og det var bedst for Menneskene om den Slags ikke var til. Grev Steen er ikke min Mand og han er en Skurk og en haard Hund, men det er fikst gjort og hans Søn kan være glad. Han kan have

ødet saa meget det skal være, Henrik Steen, saa er han dog en af de rigeste Arvinger i Landet.

JOHANNES

Har Henrik Steen ødet saa meget?

GREVINDEN

(som har taget Briller paa og gennemlæser Breve)

Der er ingen, der rigtig ved noget om Henrik Steen efter at han tog sin Afsked fra Diplomatiet. Han har jo ikke sat sine Ben paa Steenslundeborg i umindelige Tider. Forresten har han vist været sygelig længe. Dødssyg ovenikøbet engang. — Han hader ialtfald sin Far efter den gamle Skandale; skønt, han er vist ikke et Haar bedre selv!

DAVID

Om han har ødet meget, siger du? Ja, det ved vi da, siden han vil sælge Rosenholm.

JOHANNES

Vil han sælge Rosenholm?

DAVID

Ja, det er forresten en Hemmelighed, som der ikke skal snakkes om; men jeg kan jo godt fortælle det til dig. Der er kommen en Forespørgsel her til mig, om Grev Bonde vilde købe Rosenholm, med Undtagelse af Stenøen, for den samme Pris, som Eksellencen i sin Tid betalte for den. Ja, det er en temmelig lav Pris, saa vidt jeg kan forstaa.

GREVINDEN

Har du spurgt Jørgen om det?

DAVID

Nej, jeg har ikke truffet ham, men jeg skrev til ham igaar. Naa, det kan nu forresten være ligemeget, for jeg har jo ingen Penge og jeg vilde da heller ikke gøre det bag Fars Ryg.

JOHANNES

Nej det er da en Selvfølge!

DAVID

Ja for jeg kan jo ikke vide, om det er Henrik Steens Mening, at *Far* skulde købe Rosenholm. Det kunde jo være ment, som en Venlighed mod Far.

GREVINDEN

Det er neppe sandsynligt fra det Hold!

DAVID

Det kunde jo ogsaa være, han gjorde det for at ærgre sin Far. (Pludselig hidsigt til JOHANNES) Du kan for Resten let nok sige, at jeg ikke maa handle bag Fars Ryg og at jeg skal lade være, naar der engang tilbyder sig en lille Forretning paa et Par Tusind Kroner.

GREVINDEN

Jamen David. Du vil jo dog ikke gøre noget bag din Fars Ryg.

DAVID

Nej selvfølgelig vil jeg ikke det; men jeg siger

bare: det er nemt nok for Johannes! Er det ham, der staar for Gaardbruget her, eller er det mig? Er det ham, der skal betale dobbelt Pris for alt Arbejde, saadan som Far har ordnet det? Er det ham eller mig? Jeg siger bare, det er slet ikke saa nemt at være Manden paa Store Bakkegaard paa de Betingelser.

GREVINDEN

Vi maa jo ikke glemme, David, at Far har overdraget os alt, baade Gaarden og Pengene, og vi har hver faaet vor Del og han har slet intet beholdt for sig selv.

DAVID

Nej — jeg siger jo heller ikke noget. Hvis der er nogen, der holder af den Gamle og beundrer og ærer ham — saa er det skam mig. Det vil jeg bare sige dig!

JOHANNES

Jeg er nu ikke saa vis paa, at du forstaar saa meget af Far.

DAVID

Nej, der har vi det! Ja, det er saadan med Far ogsaa! Det er ligesom han ikke vil se det. Jeg gaar her og lever som en Bonde, og det er jo det, han vil have, man skal gøre, og det holder jeg af og det er jeg glad for, at arbejde med Jorden. — Og jeg er da ikke for fin i Klæderne og jeg er ligeglad med hvad jeg spiser — og om jeg tager mig en Taar over Tørsten en Gang om Aaret, saa gør jeg ikke en Kat Fortræd for det!

Og hvis det er det, med at jeg har faaet Børn efter at jeg blev Enkemand I sigter til, saa kan jeg sgu' ikke gøre ved det. Jeg maa ogsaa have Lov til at have min Fejl.

GREVINDEN
(med et Smil)

David! Hvordan er det dog du taler!

DAVID

Jeg taler bare naturligt om Tingene, og det har jeg lært af den Gamle. Ja, det har jeg sgu' lært af ham, men jeg kan ikke forstaa, at den Gamle kan tro, at man kan lade være med det godvilligt. Nej, det kan jeg sgu' ikke forstaa, og hvad det angaar, saa tror jeg med Respekt at melde, at den Gamle er bleven for gammel paa det Punkt. — Men det er ligesom Far slet ikke vil se, at jeg passer meget godt i hans Kram, bortset fra *det*! Og for Resten er jeg glad over: naar Eksellencen nu dør, saa vil Grev Henrik selvfølgelig ikke sælge Rosenholm! Saa er jeg da fri for de Nykker! Det gik op for mig lige med et!

ARNOLD OG EMILIE
(kommer fra Højre)

Naa Goddag Johannes. Er du kommen? Det er længe siden, vi saa hinanden.

JOHANNES
(trykker hans og EMILIES Haand)

Du er bleven helt graa — Arnold, og med langt Skæg.

ARNOLD

Ja ja. Hvad skal man sige til det. — Det kommer af de mange dybe Tanker Johannes.

EMILIE

Johannes er bleven kønnere. Han ser saa drømmende ud.

ARNOLD

Ja, han er i den lykkelige Alder.

EMILIE

Synes du ikke ogsaa, Johannes, at Arnold er kommen til at ligne sin Far?

JOHANNES

Far er jo saa meget højere.

ARNOLD

Naa hvad, saa meget er det nu da heller ikke.

EMILIE

Er Far højere! —

ARNOLD

Naa maaske en lille Smule, Pylle; men det er jo ligegyldigt. Jeg synes forresten jeg hørte, at I talte om Rosenholm. Jeg kan jo aldrig nemme det Navn uden at tænke paa: Der ligger mine Penge. Ja! — Naa, jeg fortryder det nu ikke.

(Pudser sine Briller og stirrer paa Brevene, som ligger paa Bordet)

GREVINDEN

Far har da heller ikke glemt, at du gav alt dit til Rosenholm Kolonien.

ARNOLD

Nej vist, og naar jeg nu faar mit lille Henry George Tidsskrift, saa støtter det jo ogsaa, at man virkelig har ofret noget. Det giver Tillid, at det virkelig er Alvor med Ideerne. For Eksempel saadan en Ting som det, at jeg aldrig har ladet mig kalde Greve. Man aner ikke, hvor meget Tillid saadan noget giver.

Jeg vilde for Resten gerne tale et Øjeblik alene med dig, Mor.

GREVINDEN

Ja her er jeg.

(DAVID, JOHANNES og EMILIE gaar mod Baggrunden)

ARNOLD

(sætter en Lorgnet foran Brillerne, bøjer sig helt ned over Brevene og roder i dem)

Det forekom mig jo nok at — Maa jeg spørge — Er det dine disse her?

GREVINDEN

Nej, det er Fars!

ARNOLD

Naa det er jo i og for sig meget gunstigt. Ja for Sagen er den, ser du — Hm. Jeg har faaet nogle højst ubehagelige Efterretninger. Højst ubehagelige. — Det ser temmelig truende ud.

GREVINDEN

Jamen Arnold dog. Nu sendte jeg dig jo lige Penge. Og du skrev, at saa var alting i Orden og saa vilde du være fuldkommen ovenpaa.

Arnold

Ja, dette her er virkelig ogsaa i høj Grad uforudset. Noget rent Svineri! En Leverandør, som vil tage mine Møbler. Jeg havde virkelig ikke ventet mig noget fra den Kant. Manden er en stor Beundrer af Far og af mig ogsaa for Resten. Men det gjælder altsaa Møblerne.

Grevinden

Hvor meget?

Arnold

Ja, det bliver nærmest en lignende Sum, som den du sendte mig —

Grevinden

(med et Suk)

Jeg skal prøve hos Far. Men saa er det vel ogsaa klaret altsammen?

Arnold

Ja kære, saa er jeg fuldkommen ovenpaa. Hvor kan du tvivle. Fuldkommen!

Grevinden

Jeg er saa bange for, Arnold, at du, fordi du i sin Tid gav dine Penge væk, er bleven mindre bange for at tage andres.

Arnold

Næh, det maa du ikke sige! Det maa du ikke sige, lille Mor. Nu faar jeg Tidsskriftet og saa er jeg fuldkommen oven paa.

GREVINDEN

Ja ja — jeg skal prøve hos Far.

ARNOLD

Tak ja. Saa er det fuldkommen i Orden. (Vender sig og nikker til EMILIE)

EMILIE

(hurtig hen til ham)

Synes du ikke ogsaa, det er tosset, Arnold, at de ler af mig, fordi jeg siger, at din Pande er højere end din Fars.

ARNOLD

Ja hvad, Pylle. Du maa jo have Lov til at mene, hvad du vil. Min Pande er vel i Virkeligheden ogsaa faktisk ialtfald lige saa høj som Fars.

(De andre har nærmet sig. Samtidig høres Stemmer fra Højre)

GREVINDEN

Hvem er det, der kommer?

DAVID

Ja det er vist disse her Journalister, som vil interviewe Far.

GREVINDEN

Aa Gud hjælpe os. Nu igen!

ARNOLD

Saa gaar vi en Tur, Pylle.

(De gaar tilvenstre)

DAVID

Det er et evigt Rend med de Interviewere. Meningen er jo den, at enhver som vil, kan

komme til at tale med Far. — Ja, det kan jo være kønt nok.

GREVINDEN

Vi prøver dog paa at indskrænke det. I den sidste Tid har vi forlangt, at Journalisterne skal have Anbefalinger, som alvorlige Mænd; men det lader til, at Pressen har et uindskrænket Antal alvorlige Personer til sin Raadighed.

JOHANNES

Det er saa morsomt, naar du er vittig, Mor.

GREVINDEN

Er jeg vittig? Det troede jeg virkelig, jeg havde glemt for længe siden.

Det er bedst, du gaar, Johannes. Det er dumt, hvis du træffer din Far første Gang, mens der er Fremmede tilstede.

JOHANNES

Vil du sende Bud efter mig, naar Far er alene.

GREVINDEN

Og tal saa helst ikke til Far om Penge idag, Johannes!

JOHANNES

Jeg skal nok vente. Jeg vil helst helt undgaa det.

GREVINDEN

Hvorledes?

JOHANNES

Aa ingenting.

(Han gaar tilhøjre)

GREVINDEN

Det var underligt, saa let han lod det falde.

DAVID

Han er altid underlig. Han er ikke til at blive klog paa.

(Journalisterne kommer fra høire)

HJORT

(forestiller)

Fru Grevinde. Jeg tillader mig — Dr. Sauer, Mr. Sterling — mit eget Navn er Hjort. Jeg har tilladt mig at følge med. Begge Herrerne forstaar vort Sprog.

STERLING

Mig lært dit Sprog kun for at læse the Counts Bøger.

DR. SAUER

Der Graf kommt bald?

GREVINDEN

Hoffentlich!

SAUER

Erlauben Sie. Wann steht er auf, der Graf?

GREVINDEN

Klokken seks.

STERLING

I know Klokken seksten.

GREVINDEN

Six o clock.

STERLING

Ja ja. Seksten. Mig trække Deres Sprog for. Og om Vinteren Klokken sytten?

GREVINDEN

Seven.

STERLING

Ja ja. Sytten. Mange Dak.

SAUER

Und er ist vollständich Vegetarianer, der Graf?

STERLING

Ja ja. Kun spise grønt. Det vide Alverden. Ja.

SAUER

Und Sie gnädige Frau Gräfin leben nach den selben Grundsätzen?

GREVINDEN
(tøvende)

Nu ja —

SAUER

Nicht?

STERLING

Nej ikke?

GREVINDEN

Nu maa De ikke spørge mig om mere. Jeg er en Privatperson.

SAUER

Ach so. Privatperson!

STERLING

Very interesting.

SAUER

Aber Sie gnädige Frau Gräfin sind doch derselben Ueberzeugung?

GREVINDEN

Min Mand har fuldkommen Ret. Han er blot bedre end denne Verden! Men nu maa De ikke spørge mig mere!

SAUER

Ja ja. Viel besser!

STERLING

Ikke bedre. What?

HJORT

Meget bedre, sagde Grevinden.

STERLING

Ja ja forstaar. Greven meget bedre end en Menneske.

SAUER

Natürlich!

GREVINDEN

Men det lader til, at det kan vare en Stund. Hvis De Herrer vil gaa en Tur omkring paa Godset og komme igen om en halv Times Tid, saa vil De sikkert træffe min Mand. Men jeg vil bede Dem venligst ikke at opholde ham for længe, men huske paa, at han er en gammel Mand.

SAUER

Allso, Frau Gräfin. Ich spreche leider nicht Ihre Sprache. Aber: Tusind Tak.

STERLING

Far-well — Far-well!

(De gaar)

GREVINDEN

(med en lille Latter)

Jeg saa Far komme. Burr. Burr. Vil du gaa og hente Johannes.

DAVID

Uh! Det koger sgu i mig, naar jeg ser saadan en, som han den lange fregnede Rad! De Fremmede det var jo meget pæne Mennesker. Nej, tror jeg ikke, Rap er efter dem! Hahaha. Rap, vil du! Vil du! (Fløjter) Naa, kom saada. Naa, komseda gamle Dreng! (Ud tilvenstre)

GREV ANDERS BONDE

(kommer ledsaget af LARS)

Ja, det er ikke noget at takke mig for, Lars. Du kan jo ikke gøre for, at din Ko dør. (Nikker venligt til Grevinden) Sidder du her, Mor. Jeg kommer straks. (Han gaar ind i Huset. Man ser ham gennem Vinduet)

GREVINDEN

Jeg hører, din Ko er død, Lars.

LARS

Ja, hun døde igaar, og hvis det ikke var, at jeg havde Grev Anders, saa døde vi andre vist med hende, men vi ved jo, hvor Hjælpen er.

GREVINDEN

Ja, det gør I ham jo kun en Glæde med. Du maa hilse din Kone fra mig.

BONDE

(kommer ud, anstrengt, tørrer Sveden af sin Pande)

Se her, Lars. (Rækker ham nogle sammenrullede Sedler) Nej, det er ikke noget at takke mig for. Disse tossede Penge løber sammen hos mig paa en splittergal Maade. Jo hurtigere jeg kan blive af med dem des bedre. (Tørrer Sveden af Panden) Puh — Der var forfærdelig varmt. Jeg faar Hovedpine, bare jeg er der et Minut paa denne Tid af Dagen.

LARS

Ja, det er ligedan hos os. Vores Stue den vender ogsaa stik mod Syd. — Det er værst for de Gamle. Mor hun kan daarlig døje det. Greven skulde se at faa en af de her Markiser, som de kalder det, over Vinduerne.

GREVEN

Ja, du siger noget. — Ja, har du nu selv tænkt at faa dig en Markise til din Kone?

LARS

Nej, det har jeg nu ikke netop. Det er jo noget dyrt Stas.

BONDE

Ja, der kan du se. Hvorfor skal saa jeg?

GREVINDEN

Lars kunde jo ogsaa faa en.

GREVEN

Ja, saa skulde vi to være Herremænd. Der er flere Mennesker end os. Den Smule Sol skulde vi

nu ogsaa kunne døje. Om en Maaned faar vi ikke for meget af den. Farvel og hils.

LARS

Ja, saa maa jeg sige Greven saa mange Tak.

(Han gaar)

GREVINDEN

Hvordan har du det idag?

(Rækker ham Haanden, som han trykker, idet han sætter sig)

BONDE

Jeg har det godt. Her er svalt og godt. Jeg skulde hilse dig fra Ane Smeds og takke dig for det, du havde sendt hende. — Hun lider meget; men det er en mærkelig Kraft, der kan være i saadan en lille Kone — med hendes enfoldige Tro. Det er jo godt nok, at vi gerne vil have, at Menneskene skal være forstandige i deres Tro; men det betyder maaske ikke saa meget om hvad og hvordan. Aanej. Til syvende og sidst bliver det Hovedsagen, at man tror paa, at der ligger noget godt og værdifuldt i Livet. Jeg føler det stærkere og stærkere, at Troen er en Kraft, den eneste virkelige Kraft. Naar jeg rigtig føler det — saa er min Himmel skyfri — større og klarere end nogensinde, da jeg var ung. — Saa synes jeg, jeg maa kunne være glad under de værste Pinsler. — Jeg tror jo ikke som Ane, at der er en personlig Gud, som jeg skal sidde ved Siden af — jeg ved ikke om jeg selv skal blive ved at eksistere engang. Det skal jeg vist ikke. Men jeg føler, at der er noget som bestaar i mig, som bestaar og

skal bestaa og blive ved at virke paa Jorden og i Rummet, i Tiden og i Evigheden. Det er Kærligheden! (Sidder et Øjeblik og lytter) Det Fuglekvidder, vi hører nu, skal lyde for Slægt efter Slægt. Det er en Tone fra en evig Musik! Og selve denne klare, gyldne Septemberdag daler ned over os fra en evig Mildhed. Ja, jeg har det godt, Hanne. Jeg er glad. Du kan ikke rigtig føle det, som jeg?

GREVINDEN

Jeg har vist ikke rigtig Kræfter til det, Anders. Jeg synes, Dagen har saa mange Bekymringer, at jeg skal være tilfreds ved at sove, naar Natten kommer.

BONDE

Du har dog din Tro.

GREVINDEN

(tier)

BONDE

Hvorfor har du saa mange Bekymringer, Hanne? Hvilke Bekymringer?

GREVINDEN

Hvilke Bekymringer? Af Huset. Af Mad, som skal laves. — Af Tjenestefolk, som skal passes paa. — Af Børnene! Det er vist desværre det naturligste for et almindeligt Menneske at have Bekymringer.

BONDE

Gør som jeg, man kan leve af lidet. Det lidt kan man altid faa. Men vil man først begynde at

have Tjenestefolk, som man skal passe paa, saa kan det jo nok blive indviklet.

Ellers er det hele ganske simpelt.

GREVINDEN

Ja, det synes jeg nu ikke, Bonde, at det er saa simpelt, men det kan ikke nytte, at vi taler om det, for det bliver vi ikke enige om. Det er dejlig, at du er kommen dig saa godt. Nu er jeg ikke længer saa bange for Fødselsdagsstrabadserne. Her er Breve.

BONDE

Den Fødselsdag er det eneste, som trykker mig. Jeg er bange for, at jeg har gjort Uret i at lade mig overtale af Jørgen. Da jeg idag gik og tænkte paa de Ord, jeg skulde sige til Arbejderne, greb jeg mig i at smile veltilfreds ved Tanken paa Bifaldet. Af alt taabeligt er det taabeligste en Mand, som gotter sig over, at Folk klapper i Hænderne ad ham.

GREVINDEN

Jeg synes det er dig, som har Bekymringer for Ting, som kun er naturlige.

BONDE

Der er meget naturligt, som er taabeligt! Af alle vore Fejl er Forfængeligheden den største og den, som sidder dybest. Sommetider kan jeg tænke: nu er jeg klar som Glas. Der er kun hist og her en lille taaget Plet af Forfængelighed; men stundom synes jeg, at det højeste og det laveste er saaledes vævet ind i hinanden, at det ikke er til at adskille

og stundom synes jeg, at Forfængeligheden er Bunden og Grunden i det Hele, og da svimler jeg.

GREVINDEN

Her er Breve til dig, Bonde.

BONDE

Noget særligt?

GREVINDEN

Der er en Masse Penge fra Udlandet. Baade Penge og Anvisninger og Tilbud om Penge for Retten til Oversættelser. — Det er en hel Formue.

BONDE

Er der noget, jeg behøver at læse?

GREVINDEN

Der er altsaa disse Tilbud og Kontrakter.

BONDE

Ja, det kan du jo afgøre.

GREVINDEN

Hvad skal der gøres med Pengene?

BONDE

Du kan jo give mig dem. Der bliver nok Brug for dem.

GREVINDEN

Der er 6000 i Kontanter.

BONDE

Saa mange?

Grevinden

Ja fra Tyskland. Og der kommer mange, mange flere.

Bonde

Det kan jo blive til et helt Fond. Jeg kommer til at danne et Fond til Opkøb af Jord. Det ender med, at jeg kan købe Rosenholm tilbage.

Grevinden

Du ved, du lovede mig, Anders, at du ikke oftere vilde lave nogen Koloni her paa Egnen. Mine Kræfter strækker ikke til. Al den Strid og Spektakel. Al den Proletar-Fattigdom, og allesammen kommer de rendende her til Gaarden.

Bonde

Godt, saa prøver jeg et andet Sted. Rosenholm er jo heller ikke tilsalgs.

Grevinden

Det var et Løfte, Bonde.

Bonde

Godt. Saa prøver jeg et andet Sted. Jeg har udtænkt et nyt System.

Grevinden

Vil du have Pengene?

Bonde

Vil du ikke opbevare dem?

GREVINDEN

Helst ikke. Jeg trænger selv til Penge. (Rækker ham et Pengebrev)

BONDE

Savner du noget —?

GREVINDEN

Nej. Jeg ikke. Det vil sige, David klager jo. Høsten er daarlig, og han mangler moderne Redskaber.

BONDE

Du ved, jeg synes David maa klare sig. — Gid jeg ingen Penge havde, saa behøvede jeg aldrig at sige nej.

GREVINDEN

Jeg beder jo heller ikke om noget. Han beder ikke om nogenting. Men Arnold og Emilie. Det er rent galt med dem.

BONDE

Naa. Det sagde Arnold ingenting om.

GREVINDEN

Han har bedt mig om at tale med dig. Du ved, jeg synes, du har et Ansvar. Han opgav jo at tage sin Eksamen for Koloniens Skyld, og siden den Tid er alting gaaet saa temmelig daarligt for ham. Nu skal han være Redaktør af et Tidsskrift til Udbredelse af Henry Georges Ideer, men han har Gæld.

BONDE

Hvormeget behøver han?

GREVINDEN

1000 Kr.

BONDE

Værsaagod. (Rækker hende en Seddel fra Brevet) Jeg støtter gerne ham og hans Tidsskrift.

GREVINDEN

Tusind Tak!

BONDE

Græder du, Hannemor?

GREVINDEN

Nej, nej. Det er blot, fordi jeg blev saa glad.

BONDE

Tror du ikke, jeg gerne vil give alt? Dette synes jeg, jeg kan forsvare, og dog maa jeg næsten ønske, at jeg ingen Penge havde.

GREVINDEN

Jeg ved det. Jeg ved det. — Det er blot saa svært altsammen. (Roligt) En god Nyhed har jeg da til dig. Johannes er kommen!

BONDE

Johannes? Her? — Er han her?

GREVINDEN

Ja.

GREVEN

Hvorfor kommer han ikke straks?

GREVINDEN

David er gaaet for at hente ham.

GREVEN

Og hvordan er han saa?

GREVINDEN

Jeg tror nok, du skal blive glad for ham.

BONDE

(rækker hende Haanden over Bordet)

Tak for det, Hanne.

GREVINDEN

Der er han. Du vil vel helst tale alene med ham. (Hun rejser sig og gaar, i det samme JOHANNES kommer)

JOHANNES

(nikker flygtigt til Moderen, idet han gaar forbi hende — griber Faderens fremrakte Haand, bøjer Knæ og kysser hans Haand)

BONDE

Godt. Godt, Johannes. Rejs dig, sæt dig. Der!

JOHANNES

(sætter sig ligeoverfor ham)

GREVEN

Naa, hvad har saa du at sige mig, Johannes?

JOHANNES

Aa, saa meget. Jeg ved bare ikke, hvordan jeg skal faa begyndt.

GREVEN

Hvad har du saa taget dig til paa Stenøen?

JOHANNES

Naa, du ved det. Jeg har læst og tænkt. — Jeg

læste dine Bøger, Far. Du ved nok, at jeg havde lovet dig ikke at læse dem, før jeg blev tyve Aar.

GREVEN

Og nu er du to og tyve.

JOHANNES

Jeg har ligesom ikke haft Mod til at læse dem før. Jeg har jo været saa fjernt fra dig, Far. Jeg har saa meget at bede dig om Tilgivelse for.

BONDE

Det gik lidt skævt mellem os en Tid; men jeg tænkte altid, det retter sig nok. Johannes kommer. Han vil ikke længe finde sig til Rette i den daarlige og pjankede Verden, hvor alting forraaes og forflades. — Naa, og hvad Indtryk gjorde saa den Læsning paa dig?

JOHANNES

Jeg har skrevet saa mange Breve til dig og revet dem itu igen, og tilsidt tænkte jeg, at det var bedst at komme selv. Jeg er bleven saa fuld af Haab og Tro. Jeg er kommen saa fjernt fra mit tidligere Liv. Alt det, du fortæller i »Et Liv« om den ùnge Mand og Orgierne og hans Sindslidelser — det var, som om det handlede om mig selv. Det er saa glimrende, Far.

BONDE

Ja, det er en dejlig Glimmer. Det er ikke din Ros, jeg ønsker.

JOHANNES

Nej, men saadan mente jeg det heller ikke; jeg mente bare, jeg kendte mig selv igen i det. Jeg har altid haft det paa den Maade. Det var, som om der lød en Stemme i mit Øre, som sagde: Hvor længe vil du stampe mod Brodden? Altid naar jeg var trodsig mod dig, syntes jeg i mit Inderste, at du havde Ret. Det er saa svært for mig at tale om det!

BONDE

Det skulde vel ikke være saa svært.

JOHANNES

Det er saa vanskeligt at sige de store Ting om Troen paa Gud. Jeg bliver forlegen og usikker.

BONDE

Er det vanskeligt at bekende det, saa stikker det vel ikke saa dybt endnu. Der er ingen Grund til at være forlegen over for Gud. Han smiler ikke. Han spotter ikke. Det er en simpel og naturlig Ting at tro. — Hvori har din Tro saa vist sig?

JOHANNES
(har rejst sig)

Den har vist sig ved, at jeg har været lykkelig. Der er gaaet som en Jubel gennem mit Sind. Ja, jeg synes, jeg har set Gud i Lyn paa Lyn. Jeg har følt min Sjæl løftet op til Stjernerne. — Nej, jeg kan ikke tale om det.

BONDE

Løftet til Stjernerne! — Kun meget unge

Mennesker tror, at Stjernerne og Gud er det samme.

JOHANNES

Jo, det er sandt! En Nat, da jeg laa vaagen. Min Sjæl løftede sig, og det var, ligesom om jeg saa mit eget Legeme dybt nede. Jeg kunde se, at det laa og aandede. Men jeg var kun bundet med en Traad til det — og hvis den var bristet, saa havde mit Legeme været dødt. Saadan var det. Det er sandt, Far.

BONDE

Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige til det. Det smager mere af Aand end af Hjerte. Jeg er ikke kommen saa let til det. Troen, det er at kravle opad et stejlt Fjeld og hver Dag og hver Time styrte ned igen. Seet Gud? — Hvordan ser han ud, maa jeg spørge?

JOHANNES

Jeg kalder det saadan. Jeg har været lige ved det, mener jeg — Du vil ogsaa altid modsige mig, Far. — Du tror jo selv. — Jeg har været saa omstraalet af Lys, overvældet af Lys. Jeg har Lov til at sige, at jeg har været nærved at se Gud — for jeg har følt, hvor intetsigende alting i Livet er i Forhold til Evigheden.

BONDE

Du vil sluge det Hele paa engang. Mens vi gaar paa Jorden, maa vi være glade, hvis vi ser en Flig af Guds Kappe. Det er store Ting, hvis vi

tør haabe paa hans Barmhjertighed, saa vi i Døden faar Lov at se et eneste Glimt af hans Øjne. Barn, alt dette er kun Billeder. Der er ingen anden Gud end det gode og Trangen til det gode, som bor i vort eget Hjerte. (Rækker Haanden frem over Bordet) Naa, min Dreng. Maaske misunder jeg dig lidt din unge Lykke. (Smiler kærligt) Men de fine Klæder, du gaar med, dem misunder jeg dig ikke.

JOHANNES

Jeg har ingen anden Slags Klæder. Betyder det da noget?

BONDE

(ser smilende paa ham).

JOHANNES

Jeg ved godt, at jeg er forfængelig endnu.

BONDE

Trods Evigheden og Stjernerne. Var det lille Overskæg saa smukt studset, da du saa det oppe fra de store Højder?

JOHANNES

(mellem Graad og Latter)

Det lagde jeg ikke Mærke til.

BONDE

(med en godmodig Latter)

Men da Sjælen kom ned igen den næste Morgen, saa snoede den sit lille Overskæg paa den yndigste Maade og var lige stolt af Mustachen og af den skønne Tur til Stjernerne.

JOHANNES

Far, det er ikke saadan. Det er Alvor. Jeg ved godt, at der er to Sjæle i mig. Og den ene hænger endnu ved Livet. Jeg ved det godt.

BONDE

Det er et Menneskes Maal kun at have en Sjæl.

JOHANNES

Aa ja, om jeg kunde naa det.

BONDE

Fortæl mig nu — har du i et halvt Aar boet paa Øen uden at søge Selskab?

JOHANNES

Jeg har to Gange været i Byen.

BONDE

Naa. Og moret dig godt?

JOHANNES

Jeg var kun sammen med en enkelt af mine gamle Venner. De andre skyede jeg. Jeg var kun sammen med en, som er alvorlig paa Bunden.

BONDE

Naa og I to alvorlige Mennesker paa Bunden tilbragte saa vel Tiden med at spise og drikke jer fulde og gaa til Kvinder.

JOHANNES

Far. Da du selv var ung! — Men jeg væmmedes ved de Kvinder?

BONDE

De var vel ikke værre — end du! Da jeg var ung, siger du. Hvorfor skulde du ikke være bedre end jeg! Men vogt dig for Kvinder, Johannes. Selv de bedste er praktiske og forstaar daarligt en Mands højeste Idealitet.

JOHANNES

Det tager du fejl i, Far!

BONDE

Mit Raad til dig er: Arbejd, søg legemligt Arbejde, ellers er jeg bange for, at alt det, som nu gærer i dig, kun bliver til Hjernespind. (Han gaar til Huggeblokken og griber Øksen)

JOHANNES

Det passer mig saa daarligt med legemligt Arbejde. Jeg har jo prøvet det, Far — da jeg var Typograf. Det kunde jeg ikke holde ud.

BONDE

Arbejde med Jorden i Lys og Luft er noget andet. (Begynder at hugge)

JOHANNES

Jeg passer ikke til det, Far. Jeg passer kun til aandeligt Arbejde.

BONDE

Fordi du er stolt og hovmodig, ja.

JOHANNES

Jeg skal prøve, om jeg kan overvinde det. Hvis jeg blot maa have min Frihed.

BONDE

(standser i Arbejdet)

Godt min Dreng. Jeg lægger ikke Tvang paa nogen. Men husk, at det er paa Jorden, og af Jorden vi lever. Stjernerne er ikke højere end den. Jorden er god og Livet er godt! naar vi selv gør vort bedste, saa kan vi rolig give os i de evige Magters Vold og lade komme, hvad der komme vil. Saa vil meget, som vi nu kalder stort og glimrende og genialt forsvinde; men det ene fornødne vil *være.*

Men du har i en ung Alder følt Aandens Ild. Maaske er du kommet den nærmere end det nogensinde har været mig forundt. (Lægger Haanden paa hans Skulder) Tag vare paa dig selv!

JOHANNES

Far du hædrer mig. Jeg er nærved at græde.

BONDE

Tør de ærgærrige Taarer bort. — Der kommer nogen. (Han giver sig til at hugge Brænde)

ASTRID

(kommer hurtig fra højre. JOHANNES gaar hende imøde. De tager hinanden i Haanden, staar et Øjeblik og smiler)

JOHANNES

(fører hendes Haand til sine Læber)

ASTRID

Nej, gør ikke det.

JOHANNES

Ikke engang det.

ASTRID

De andre er lige bag ved mig.

JOHANNES

Du svarede ikke paa mit sidste Brev.

ASTRID

Nej.

JOHANNES

Hvorfor ikke?

ASTRID

Aa. Det var jo ikke noget for mig, det Brev.

JOHANNES

Ikke noget for dig. Hele min Lykke var i det Brev. — Du som har haanet mig før. I al den Tid, hvor jeg levede som en gal Mand inde i Byen, var du det eneste, som holdt mig oppe. Du var det eneste, som var fint og rent for mig. Jeg tænkte altid: jeg sejler i Storm og Mørke, men der er en Stjerne foran min Baad! og da jeg saa boede paa Øen og følte mig som et helt, helt nyt Menneske, saa tænkte jeg: min Stjerne har vist mig Vej. Nu er jeg kommet i Havn. Der staar den og straaler.

ASTRID

Jeg er ingen Stjerne. Jeg er et Menneske!

JOHANNES

Aa jeg troede, du skulde blive glad.

ASTRID

Hvorfor skulde jeg være glad over, at du elsker Ensomheden. Jeg har aldrig haft Sans for Helgener.

JOHANNES

Jeg elsker ogsaa dig.

ASTRID

Det er jo slet ikke sandt og det ved du godt, at du ikke maa sige. Det er vi alt for flygtige til. Vi er Venner og dermed Basta. Jeg kunde forresten meget bedre lide dig, som du var, da du var rigtig umulig! (Hun ler)

JOHANNES

Astrid. (vil tage hendes Haand) Du ser saa yndig ud — Dunene paa din Kind er helt gyldne.

ASTRID

(tager Haanden til sig)

De kommer! — Det er rigtignok nogle frygtelige verdslige Ting, du plumper ud med nu.

JOHANNES

Jeg maa tale med dig.

ASTRID

Saa maa du komme til Steenslundeborg og spørge efter Eksellensens Privatsekretær. Jeg har den Ære!

JOHANNES

Astrid. Du er saa haard idag.

ASTRID

Jeg er, som jeg er. Der kommer de!

(WILMER og ØRN kommer ledsagede af DAVID og MARIE)

WILMER

Goddag Johannes og velkommen tilbage fra Ørkenen.

(Vil forestille ØRN)

ØRN

Ja Johannes Bonde kender jeg. Vi har et Par Gange været dus om Morgenen Kl. fem i denne syndefulde Verden. Men der staar han altsaa den gamle og hugger Brænde. Jeg havde Lyst til at male ham og billedhugge ham og skrive en Tragedie om ham.

JOHANNES OG MARIE

(har hilst paa hinanden, nu nærmer de sig alle til BONDE)

BONDE

(sætter Øksen fra sig, og gaar dem imøde)

WILMER

Her er en berømt Kunstner, Digter og Maler, som gerne vil hilse paa Far.

ØRN

(tager sin store Hat af og trykker BONDES Haand)

Ingen som hilser paa Grev Bonde tør kalde sig berømt.

BONDE

(til MARIE, som holder sig tæt til ham)

Husk det, Marie! — Hvis et Menneske prøver paa at glemme sig selv og sit Navn, saa raaber

Menneskene det ud for alle Vinde. — Hvis en Mand har forstaaet, at han er ganske lille, saa siger Menneskene: se, han forstaar, at han er lille, det er stort! — Saadan er det!

ØRN

Ingen løber saa let fra sin Skæbne i denne Verden.

BONDE

Det er sandt. Systemet er galt. Og den, som engang er med i Maskinen, risikerer at blive maset, hvis han vil ud af den. (Byder ham Plads og sætter sig selv, MARIE stiller sig bag ham)

ØRN
(som har afslaaet at sidde)

Det kan maaske tjene til Undskyldning for dem, der ikke gør Modstand, men snurrer med. Ak Gud bedre os — Jeg selv hører vist til de Skruer, som gaar forkert i en gal Maskine!

JOHANNES

Hvorledes staar det til paa Steenslundeborg? Ekscellencen?

WILMER

Naa, har I hørt det — det var blind Allarm.

Vi troede først, det var et Slagtilfælde; men det var bare Gigt. — Da jeg kørte hjemmefra laa Ekscellencen og sprællede i sin Seng og raabte: jeg vil op!

JOHANNES

Han dør ikke?

BONDE

Trøst dig, Johannes. Han dør nok engang.

WILMER
(spøgefuld med Hatten i Haanden)

Jeg har forresten en officiel Hilsen til Far fra Ekscellencen.

DAVID

Til Far!

WILMER

Hans Ekscellence sagde: Gid jeg dog kunde faa en Samtale med min gamle Ven Grev Bonde engang.

DAVID

Det er storartet! Saadan som han har skrevet om ham!

BONDE
(rolig smilende)

David kender ikke Politik. — Han bliver endnu forbauset.

DAVID

Er det Politik?

WILMER

Selvfølgelig er det Politik. Ekscellencen er jo Konsejlspræsident igen. Man har tilgivet ham Grevinde Mikkelsen og de otte Storkors. Majestæten har sendt sin Kabinetssekretær med en Flaske sur Vin til hans Sygeleje. Ekscellencen spyttede Vinen ud, men smilede sødt alligevel.

Det gamle Liv var simpelthen henrykt.

JOHANNES

Men hvad har Far med dette at gøre?

WILMER

Kort og godt. Ekscellencen vil prøve paa at faa

Far til at holde sin Mund. Du ved, at Far har lovet mig at tale til Fordel for Arbejderne.

BONDE

Det har jeg ikke lovet. Jeg har lovet at sige, det som er min Mening. Underklassen er uden Aand, og den gør Uret i at kræve, men Overklassen er ogsaa uden Aand, og den gør endnu større Uret i at nægte. Mellem den mindste og den største Uret raader jeg alle til at vælge den mindste.

WILMER

Det betyder mange Tusinde Stemmer mod Grev Steen og frelser maaske Landet for onde Aar og haarde Kampe.

BONDE

Tal ikke til mig om Stemmer, saa frister du mig til at bryde et Løfte, som jeg maaske aldrig burde have givet.

WILMER

Det gør Far ikke. Far vil ikke føje Grev Steen.

BONDE

Med Grev Steen har jeg intet at skaffe. Han er det frygteligste Eksempel paa, hvad en Mand kan blive, naar han giver sig Verden i Vold. Vi begyndte begge med at ville reformere denne Verden; men der kom lykkeligvis et Øjeblik, hvor jeg forstod, at det eneste et Menneske kan og skal reformere, er sig selv. Grev Steen har ikke villet forstaa det, og nu er han den, som han er. —

WILMER

Ja, Ekscellencen er imidlertid meget opsat paa denne Samtale. Han vil bevise dig, at Landet bliver ruineret, hvis der kommer en retfærdigere Skattelov. Noget Vrøvl!

BONDE

Det undrer mig, at du overhovedet vil udrette et saadant Ærinde.

WILMER

Saalænge jeg er i hans Tjeneste, har jeg kun at svare zu Befehl Eksellenz. Men nu er det ogsaa snart forbi. Jeg tager min Afsked i samme Øjeblik, jeg kan finde et andet Levebrød, og det kommer nok. Ekscellencen bad mig imidlertid minde Far om et gammelt Løfte. (Med Gammelmandsstemme) »Mind Grev Bonde om, at han har lovet at besøge mig paa mit Dødsleje. Nu har jeg mistet alle mine Tænder og mit ene Ben er stift! Kan det ikke gøre det?«

BONDE

Jeg husker ikke det Løfte, og jeg er bange for, at det ikke er givet i Venskab, men har jeg lovet det — skal jeg holde det.

Naar Grev Steen ligger for Døden, kan jeg maaske tale med ham som med en Ven. Desværre heller ikke før. — Og lad os nu ikke tale mere om det. (Han rejser sig og gaar ind i Huset. MARIE følger ham)

ØRN

Blev han vred?

DAVID

Han kan ikke lide, at der tales om Grev Steen og om Politik.

JOHANNES

Nej, Politik! — — Kom med mig ned ad Skrænten, saa skal De se Lyksalighedens Ø. I al dens Dejlighed! Jeg kan ikke forstaa, Astrid, at du aldrig har været der.

ASTRID

Der er tusind andre Steder, hvor jeg heller ikke har været. (Hun løber i Forvejen ned ad Skrænten)

DAVID

Jeg vilde gerne tale med dig, Wilmer!

(Tager WILMER frem i Forgrunden tilvenstre)

Hvad Pokker er der i Vejen med jeres Stamherre?

WILMER

Med Grev Henrik?

DAVID

Ja, har du ikke faaet mit Brev?

WILMER

Jeg har lige aabnet det. Jeg fik det, da jeg skulde køre. (Tager et aabent Brev frem af Brystlommen) I Vejen med ham? Vi hører aldrig fra ham. Jeg har skrevet og telegraferet. Ikke et Ord til Svar. Den gamle græmmer sig.

DAVID

Saa læs det. — —

Naa, hvad siger du til det?

WILMER
(som læser)

Rosenholm! — Han maa jo være gal! — Vil han sælge Rosenholm for den Pris! — Han maa være komplet gal!

DAVID

Ja. Det tænkte jeg nok.

WILMER

Hvad siger Sagføreren? Kan Spree forstaa det?

DAVID

Ja. Spree siger, at han har skrevet til Grev Henrik, at Prisen var for lav. Men han fik til Svar: »gør, som jeg har sagt«.

WILMER

Den sædvanlige Steenske Stædighed. — Ekscellencen faar et Slagtilfælde, naar han hører det. Har du talt med Far om dette her?

DAVID

Nej, hvad skulde jeg tale med ham om det for. Nej, jeg skrev bare til dig om det for en Kuriositets Skyld. Far vilde jo aldrig tillade, at jeg købte mere Jord. Og saa oven i Købet Rosenholm, som han har foræret væk.

WILMER

Nej, selvfølgelig. Det kan der ikke være Tale om.

DAVID

Ja, jeg tænkte nok, at du vilde sige det samme.

Der er ikke andet at gøre end at lade den Fugl flyve. Jeg har jo ingen Penge til at købe for heller.

WILMER

Naa, hvad Pengene angaar, saa kunde de jo nok skaffes. Prisen er lav. — Rosenholm er mange Penge værd, skal jeg fortælle dig. Om tre Aar, naar Banen kommer, — jeg tror ikke rigtig, du ved, hvad det drejer sig om. Rosenholm er mange, mange Penge værd! Det er ikke Smaating, dette her!

DAVID

Nej, det tror jeg gerne.

WILMER

En Del af Kysten ved Hotellet kunde stykkes ud til Villaer. — Saa hvis det bare var for Pengenes Skyld, saa skulde jeg gerne gaa halvt med dig. Om jeg saa skulde tigge dem sammen! Hellere end gerne! Du har ikke nævnt noget om det til Far?

DAVID

Nej, det har jeg jo sagt!

WILMER

Kàn du ikke komme over til mig paa Steenslundeborg imorgen. Det kunde dog more mig at undersøge Sagen nærmere.

DAVID

Det kan jeg godt; men jeg vil ikke gøre noget bag den gamles Ryg.

WILMER

Nej, selvfølgelig ikke. Hm. — Havde min Kone levet! — Hun elskede Rosenholm. — Hvornaar udløber Fristen?

DAVID

Imorgen Klokken fire.

WILMER

Hvorfor har du dog ikke talt om det før. Kom imorgen, saa tidlig som mulig.

DAVID

Javel. Klokken ni skal jeg være der. Men nu maa jeg gaa.

WILMER

Godt, Klokken ni! Grev Henrik maa være gal. Men skulde vi nu — forstaar du, saa maa mit Navn ikke nævnes, saa længe jeg er paa Steenslundeborg. Nej, du behøver ikke at sige noget. Jeg tænker selvfølgelig ligesaa meget paa Far, som du. Men tal ikke om det til ham foreløbig. Altsaa Klokken ni! Jeg mener jo ikke, at det bliver til noget, men der er jo ikke noget ondt i, at vi snakker om det. Klokken ni — ikke senere!

DAVID

Jeg skal være der! (Han gaar tilhøjre)

(ØRN, JOHANNES og ASTRID er under dette kommen opad Skrænten. ASTRID er bagest, vender sig et Par Gange og ser ud)

WILMER

Ja, vi skal vel hjem igen. Vil du følge os paa Vej, Johannes.

JOHANNES

Jeg maa tale med Far først.

WILMER

Godt. Saa kom over og besøg os. Inspektørboligen bliver repareret; jeg bor paa selve Slottet. Farvel. — Sig til David, at han skal huske imorgen Klokken ni!

(Han gaar tilhøjre)

ØRN

(med JOHANNES Haand i sin)

Johannes ser saa betænksom ud. Johannes har et helt andet Ansigt paa, end da jeg saa ham sidst. Gaa nu ikke hen og bliv Munk; men husk paa Rosenbuskene og Rebstigerne til de unge Kvinders Vinduer. Kom over til Steenslundeborg og lad os knække Halsen paa nogle Flasker. Jeg trænger til rød Vin i store Glas!

JOHANNES

Aa ja. Det kunde være morsomt engang igen, men jeg har meget andet at tænke paa!

ØRN

Men gaa nu ikke hen og bliv akkurat som din Far. Du er for god til at være en Gentagelse!

JOHANNES

Det vil jeg heller ikke være!

ØRN

Er det Pengevanskeligheder, Johannes har, saa husk, at alle gode og geniale Mennesker har Penge-

vanskeligheder. De er Livets Salt! Man bliver tørstig af dem! Saa meget desto bedre smager Vinen! Kort sagt: Hug hvad du kan og drik det op om Aftenen! A reviderci! (Han slaar ud med Haanden og gaar)

JOHANNES
(til ASTRID, idet hun vil gaa)

Jeg længes efter dig. Mød mig i Aften Klokken ti ved Indkørselen til Steenslundeborg. Vil du?

ASTRID
(nikker og gaar)

ØRN
(har vendt sig)

Skøn Astrid! Min Arm!

(De gaar ud sammen)

JOHANNES
(gaar hen og banker paa Døren, den aabnes med det samme og BONDE kommer ud)

BONDE

Vil du tale med mig?

JOHANNES

Ja. Der var en Ting, som jeg ikke sagde før, Far. —

BONDE
(sætter sig)

Saa sig den!

JOHANNES

Jeg kan næsten ikke faa det sagt. — Jeg har Gæld.

BONDE

Naa. Kan du da ikke betale den?

JOHANNES

Jeg har ingen Penge.

BONDE

Saa? Den Sum, som Grev Steen gav dig og den Del af Formuen, som du fik, da jeg overdrog jer alt, hvad jeg ejede —?

JOHANNES

Jeg har brugt altsammen, det ved du jo, Far!

BONDE

Gaa til din Mor.

JOHANNES

Mor kan ikke.

BONDE

Ved du ikke, at jeg ingen Penge har — at jeg intet ejer?

JOHANNES

Jo.

BONDE

Hvorfor kommer du til mig og beder om Penge, naar du ved, at jeg ingen har?

(Tavshed)

JOHANNES

Saa giv mig da et Raad, Far. Du raader saa mange.

BONDE

Hvad Slags Gæld er det, du har? Spillegæld?

JOHANNES

Ja, mest det.

BONDE

Lad være at betale den.

JOHANNES

Det mener du ikke, Far. Det er Æresgæld.

BONDE

Æresgæld! Ak. Ak. Nogle slette og halvgale Mennesker sætter sig rundt omkring et Bord og siger: Nu skal Klør Es bestemme over vores Liv. Hvis du har Klør Es, saa skal du have Resultatet af det, som fem hundrede Mennesker har slidt og trællet for i et Aar. Men hvis jeg har Klør Es, saa skal du rive Skjorten af Kroppen paa dig selv og fem hundrede andre og give mig det Hele, for at jeg saa hurtig som mulig kan æde og drikke mig ihjel. — Dette kaldes Æresgæld! Jeg skal give dig et Raad. Skriv til den, som fordrer disse Penge af dig: Min kære Ven. Vi er to daarlige og taabelige Mennesker, som begge burde sættes i en Daarekiste. Lad os love hinanden aldrig mere at synde saa blodigt mod Gud og Mennesker, som vi har gjort. De Penge, som du ved Hjælp af Klør Es vilde tilrane dig, skal du være taknemmelig over, at jeg hverken vil eller kan betale dig, da jeg Gud være lovet ikke ejer en Øre. — Prøv paa at blive en Mand, som Gud og Mennesker kan se paa uden Væmmelse, — saaledes som jeg af al min Kraft vil søge at forbedre mig selv. — Skriv det!

JOHANNES

Far! Det mener du ikke.

BONDE

Tror du, jeg siger Ting, som jeg ikke mener.

JOHANNES

Det vilde være altfor nemt.

BONDE

Hvis du tager Konsekvenserne, saa vil det ikke være for nemt.

JOHANNES

Du har selv betalt Spillegæld, Far! Det staar i din Bog.

BONDE

Fordi jeg har gjort Uret, skal du dog ikke gøre det! Gør, som jeg har sagt.

JOHANNES

Selv om jeg kunde gøre det, saa nyttede det ikke, for jeg har allerede betalt Pengene.

BONDE

Naa — saa er det jo godt!

JOHANNES

Jeg har laant Pengene for at betale Gælden.

BONDE

Vidste den, du laante Pengene af, hvad de skulde bruges til?

JOHANNES

Ja.

BONDE

Godt. Saa maa han have mange overflødige Penge. Skriv til det daarlige og taabelige Menneske, at han aldrig skal gøre en saadan Ting mere, og at du haaber til Gud for jer begge!

JOHANNES

Far, Far. Det er jo ikke sandt! Du har jo Penge. Hvorfor siger du, at du ingen har, naar du har Hænderne fulde.

BONDE

Naa, du ved det bedre? Her — Hvad? Disse? (Tager Breve frem af sin Brystlomme) Rigtig, i disse Breve findes en Sum, som maaske er stor nok. (Viser ham Konvolutterne) Hvad? (JOHANNES bøjer Hovedet) Det er Penge, som sendes mig for en Bog, som hedder: »Vær fattig!« Bogen hedder »Vær fattig«! Kort og godt! Jeg tror, Gud græder over, at hans Verden er saadan, at man sender mig Penge for en Bog, som hedder »Vær fattig«! — Jeg ved ikke bedre end at give de Penge til de Fattige, som ingenting har. Det er en Daarlighed, men jeg ved ikke bedre, skønt jeg tror, at Gud græder. Men skal jeg betale Spillegæld med de Penge! — Gæld fra Spillebordet, hvor Kortene gaar mellem skælvende Hænder, mens Champagnen flyder og Cigarrøgen forpester Luften og alle Øjne er blodsprængte af Gridskhed — skal jeg betale Spillegæld med de Penge, da tror jeg, Gud for altid vil vende mig Ryggen og le! (Han har rejst sig)

JOHANNES

Far, Far! Jeg er fortvivlet. Du ved ikke, hvem det er, jeg skylder de Penge til.

BONDE

Det er mig ganske ligegyldigt, hvem det er.

JOHANNES

Det er umuligt, umuligt, jeg maa betale ham dem. Det vil ydmyge mig saa forfærdeligt. Det er et Menneske, som jeg hader.

BONDE

Had ham ikke! Han er jo ikke værre end du.

(Han lægger Haanden paa Dørlaasen)

JOHANNES

Vidste du, hvem han var, saa vilde du ikke tale saadan. Hans Spot vilde svide dig selv, Far.

BONDE

(vender sig)

Jeg kender ingen saadan Mand, hvis Spot vil svide mig, naar jeg handler ret.

JOHANNES

Far, jeg har laant Pengene af Grev Steen!

BONDE

(gaar truende imod ham)

Af Grev Steen! (Han sætter sig tungt med Haand under Kind)

JOHANNES

Far, jeg føler det selv. Det er et saa frygteligt

Forræderi. Jeg forstaar det først nu. Jeg var jo saa fjernt fra dig, Far. Og jeg vidste ingen anden. — Men nu vil jeg ud af det. — Mit Liv er undergravet, hvis jeg skal skylde den Mand Penge. Det var det første, jeg blev klar over, da jeg kom til mig selv, derude paa Øen.

BONDE

(aabner et Pengebrev og rækker ham en Bunke Sedler)

Dette stjæler jeg fra de fattige. Værsgod. Der! (Aabner et andet og giver ham) Dette er Smaafolks Jord, som jeg raner fra dem. Værsgod. Der! (Han har rejst sig) Og alt dette stjæler og raner jeg for at frelse ikke blot din Stolthed, men ogsaa mit eget Hovmod. Gaa til Grev Steen og sig det Ord til andet! Og tag saa Spaden og tjen dit Brød i dit Ansigts Sved! Og glem ikke, at du roligt talte om Stjerner og Evighed i et Øjeblik, hvor du vilde bygge din Lykke og Samvittighedsfred paa Grev Steens Død. Gaa saa!

JOHANNES

(staar et Øjeblik som om han vilde tale, saa vender han sig brat og gaar hurtig ud tilhøjre)

GREVINDEN

(kommer fra venstre)

Anders. Kan du tage imod Journalisterne nu? De har ventet hele Dagen.

BONDE

Aa, lad mig være i Fred!

GREVINDEN

Hvad er det, Anders? Er det noget med Johannes? Er der noget, du ikke er glad for?

BONDE

Ikke rigtig glad, nej. Hverken for ham eller mig selv. Hør nu en Ting! Jeg vil aldrig mere modtage Penge for noget, jeg skriver. Aldrig mere.

GREVINDEN

Men Anders dog! Ja, hvorledes mener du det? Vil du da lade mig styre med dem?

BONDE

Nej. Enhver, som vil, kan trykke mine Skrifter. Penge gør kun ondt. De skal ikke komme over Tærskelen her.

GREVINDEN

Skal de fremmede Forlæggere stikke alt i Lommen? Du kunde gøre dine Børn lykkelige og sikre deres Liv.

BONDE

Ulykkelige kan jeg gøre dem og ulykkelige har jeg gjort dem; fordi jeg var svag og fejg nok til at føje dig dengang, du svigtede mig, da jeg vilde give alting bort, og du, som jeg troede var min bedste Ven, pludselig stod over for mig og var min værste Fjende. Ja, jeg var svag og magelig. Jeg ved`det nok. Det var mageligt og behageligt for mig ogsaa. Men hvad jeg har sagt nu, skal ske. Penge er ondt og Penge skal ikke mere komme over min Tærskel. Det bliver aldrig helt godt med mig; men det maa ikke blive værre, end det er med min Sjæl. Jeg vil ikke oftere betale Spillegæld med de fattiges Penge.

GREVINDEN
(sætter sig tungt i en Stol)

Det ender med, at du dræber mig og Børnene! Jeg drømmer om det, jeg ser dem for mig som Tiggere, der fryser og sulter! I Nat kom de bærende med Johannes, som havde et blodigt Hul i Tindingen. Jeg holder det snart ikke ud længer.

BONDE

Hvor har du dog liden Tro! — Johannes! — Ja, hans Ulykke blev besluttet den Dag, han fik Grev Steens Penge i Daabsgave! Det var ikke efter mit Ønske.

(Man hører Stemmer fra venstre)

BONDE

Drengen er vokset skævt — vokset skævt!

Og han, som havde et saa kærligt Sind, da han var lille — han saa paa mig med et ondt Blik nu.

DR. SAUERS STEMME

Es lebe hoch Graf Anders Bonde. Hoch! Hoch! Hoch! (Stemmer: Hurra! Hurra!)

BONDE

Ja, det er min Skyld! — Min Skyld! Drengen er vokset skævt.

Aa, bed dem om at gaa, Hanne. Bed dem om at undskylde mig. Imorgen — imorgen skal jeg være til deres Tjeneste — men sig til dem, at de skal ikke raabe Hurra for en gammel svag Mand, som kun har gjort lidet godt.

GREVINDEN

(er hurtig gaaet Journalisterne imøde. — Hun forklarer dem, at BONDE ikke kan tage imod dem. De er lige kommen til Syne, hilser nu og følger hende ud. BONDE blotter sit Hoved og bøjer sig undskyldende for dem)

BONDE

(sætter sig træt. Han tager en lille Bog frem fra sit Bryst, slaar op i den og læser med Haanden under Kinden. Under dette kommer den sortklædte Herre frem fra højre. Han nærmer sig)

HERREN

Grev Bonde. Vil De undskylde mig?

BONDE

(ser op)

Hvad?

HERREN

Tilgiv mig. Jeg vilde gerne trykke den Mands Haand, som jeg skylder mest — som jeg skylder en hel Omvæltning i mit Liv og min Tankegang.

BONDE

Hm. Hvem er saa De?

HERREN

Mit Navn er Henrik Steen.

BONDE

(rejser sig med Besvær. Rækker Haanden frem i Tavshed over Bordet)

HENRIK STEEN

(tager Haanden, bøjer sig, staar et Øjeblik uvis. Da BONDE intet siger, bøjer han sig paany og gaar)

BONDE

(kalder dæmpet)

Grev Henrik Steen!

HENRIK STEEN
(vender sig og gør et Skridt mod ham)

BONDE
(foroverbøjet med Knoerne støttet mod Bordet)
Livet er ikke rigt paa Glæder. — Dette var én!
(Nikker, vinker af, idet HENRIK STEEN gaar, falder Tæppet)

Tæppe.

ANDEN AKT

Havestue paa Steenslundeborg. Italiensk Renaissance. Fra den aabne Glasdør til Verandaen i Baggrunden vid Udsigt først over en Park, fjernere over Agerland, Mark og Skov. I Forgrunden tilvenstre et Bord med Lænestole. Tilvenstre en Dør. Tilhøjre en Kamin og en Dør.

ASTRID
(staar ved Bordet og ordner en omfangsrig Pakke Breve)

WILMER
(kommer ad Trappen op til Verandaen og ind)

Er det Posten?

ASTRID
(rækker et tykt Brev til WILMER)

Se, der er et rekommanderet Brev fra Grev Henrik, det maa han vel ikke faa.

WILMER

Naa endelig! Det har ladet længe vente paa sig. (Peger paa Frimærkerne) Saa er han her sandelig selv — han er kommen hjem! Vi bliver nødt til at spørge Lægen først. (Stikker Brevet i sin Brystlomme, ser derefter paa sit Ur)

ASTRID

Eksellencen kommer herned. Han vil males her med Steenslundeborg i Baggrunden.

DAVID
(kommer i det samme tilsyne paa Verandaen)

WILMER
(hilser)

Præsis Kl. 9. — Kom med mig over paa Kontoret. Er der noget paa Færde?

DAVID

Er Johannes her?

WILMER

Ja. Vidste I ikke det?

DAVID

Naa, Gudskelov!

WILMER

Vidste I ikke det?

DAVID

Han gik hjemmefra igaar og blev borte. Mor var forfærdelig bange. Mærkede du paa ham, at der var noget i Vejen?

WILMER

Naa — aa — han var tavs; men det er han jo saa tit. Du talte vist med ham, Astrid?

ASTRID

Ikke videre — vi gik en Tur i Haven.

WILMER

Han gaar vist dernede endnu. Kan du ikke finde ham, Astrid?

ASTRID
(gaar)

WILMER

Senere kørte han nok i Automobil til Byen med dette forfærdelige Menneske Ørn. — Men til Forretningerne! Sæt dig! Jeg har nu undersøgt Sagen, og den er fuldkommen klar. Jeg talte med Spree imorges. Det forholder sig ganske rigtig. Grev Henrik har sat sin Pris, og den fastholder han. Hvis du, eller altsaa vi ikke køber Rosenholm, saa tager et andet Konsortium den.

DAVID

Er det sikkert?

WILMER

Ganske sikkert. Der er altsaa ingen Grund til at nære Betænkeligheder overfor hverken den unge eller den gamle Greve. Den Ting er klappet og klar. Rosenholm *skal* sælges, og jeg har Grund til at tro, at der allerede er dannet et andet Konsortium. Spree var saa løjerlig. Han vilde ikke ud med Penge, skønt han maatte indrømme, at Rosenholm godt kunde bære et meget stort Laan.

DAVID

Det er jo ogsaa nærmest for Fars Skyld, jeg har Betænkeligheder. Jo mere jeg tænker paa det —

WILMER

Ja, men det er ganske urimeligt! Jo mere jeg tænker paa det, desto urimeligere forekommer det mig. Det vil være en Ulykke for Far, som er saa gammel, at faa en saadan Koloni til Nabo igen. Hvis der var Tale om det, vilde jeg af al

Magt søge at forhindre det. Selv om jeg ikke havde den ringeste personlige Interesse af det.

DAVID

Ja siger du det?

WILMER

Ja absolut. Du kan da forstaa, at jeg, som skylder din Far saa meget, ikke vilde gøre noget, som kunde være ham virkeligt imod. Og tænk saa paa din Mor!

DAVID

Ja det er sandt!

WILMER

Men desuden skal jeg sige dig, hvad jeg har tænkt, at vi skal gøre. Der hører et stort Stykke Jord til, som grænser op til Heden, men allerede er godt opdyrket. Det synes jeg, vi skal stille til din Fars Disposition. Det kan udstykkes i Husmandslodder, saa gør vi ham ovenikøbet en Glæde.

DAVID

(klør sig bag Øret)

Den gamle er jo saa underlig. Han vil ikke synes om, at jeg har købt Rosenholm — jeg mener saadan rent teoretisk.

WILMER

Han behøver slet ikke at vide det. Det er jo ikke dig, som køber det. Det er dig og mig — og jeg bliver desværre nødt til at rejse en Del af Pengene hos en Trediemand, og give ham en Andel. — Kort sagt, det er et Aktieselskab. Du har nogle Aktier. Det er det hele.

DAVID

Hvis Far spørger mig, saa siger jeg Sandheden alligevel. Jeg er saa tovlig til at lyve.

WILMER

Ja det maa du naturligvis om. Men husk, at mit Navn maa ikke nævnes af Hensyn til Eksellencen, saalænge jeg er paa Steenslundeborg. Hvad siger du saa? Ja for vi maa skynde os. Ja eller nej? Men husk, at det er en Chance, som ikke kommer igen en Gang til i vort Liv! Kan vi holde det i tre Aar, saa er vi rige Mænd! Det er min oprigtige Mening, at du er gal, hvis du siger nej. Du tjener i en Haandevending saa mange Penge, at du kan sidde gældfrit paa Store Bakkegaard! Ja, hvad siger du saa? — Ja?

DAVID

Ja, naar du, som er Socialist, ikke synes, der er noget galt i det —

WILMER

Galt? Det er simpelthen Vanvid, at sige nej. Saa længe Samfundet er, som det er nu, maa man tage de Fordele, som det byder.

DAVID

Javel, saa gør vi det da!

WILMER

Godt! Rejs saa alle de Penge, du kan, Resten maa vi lade Spree om. Han kommer her paa mit Kontor. Vi bliver nødt til at give ham en Andel; men saa lille som mulig. Lad os være enige om det. Saa lille, som mulig!

DAVID

Ja ja da. Ja ja da. Jeg er nu nærved at være glad over, at du har faaet mig til at tage den Beslutning. Det saa værre ud for mig og Mor, end jeg gerne vilde være ved, paa Store Bakkegaard.

JOHANNES
(kommer)

DAVID

Naa er du der, Johannes. Det var ikke pænt af dig at give Mor den Forskrækkelse. Vil du hjem med mig nu?

JOHANNES

Hvem spørger om det?

DAVID

Mor.

JOHANNES

Du maa hilse Mor mange Gange; men jeg vil ikke hjem.

DAVID

Hvorfor det da?

JOHANNES

Det kan du spørge Far om.

DAVID

Far venter dig. Far sagde: Johannes, han kommer nok.

JOHANNES

Nej, jeg kom igaar. Nu kommer jeg ikke mere.

DAVID

Hvad i Alverden vil du da?

JOHANNES

Det bliver min Sag. Jeg er grevefødt og jeg vil ikke grave Møg og sparke Knolde som en Bonde.

WILMER

Maa jeg takke paa Bondestandens Vegne!

DAVID

Jeg er vel ligesaa grevfødt som du, Johannes, og jeg er ikke bange for at arbejde med Jorden. Det er det bedste, jeg ved.

JOHANNES

Det passer nu ikke mig. Forresten — »grevefødt« det er bare noget, som kommer op i mig, fordi Far sætter Tingen paa Spidsen.

DAVID

Nej Sagen er, du er fin paa det! — Du har nu altid været saa stolt af din Begavelse. Men Far er vel ogsaa begavet. Hvad? — Han er muligvis ligesaa begavet som du!

(Tavshed)

WILMER

Siden du er hos mig, Johannes, vil du maaske tale med mig om Tingene.

DAVID

Ja, jeg maa gaa nu. Jeg laaner din Telefon ovre paa Kontoret, Jørgen. — Jeg synes nu du skulde tænke lidt paa Far og Mor, Johannes. Paa Fars Fødselsdag skulde vi da gerne være samlede allesammen.

(Han gaar)

WILMER

Jeg troede, du var kommet din Far saa nær nu, Johannes?

JOHANNES

Nej, jeg er ikke kommet ham nær. Jeg kan ikke lide snavsede Klæder og jeg kan ikke lide at trykke alle Slags Mennesker i Haanden. Jeg indrømmer, at min Kærlighed til Menneskeheden er temmelig platonisk, den er meget yndig at tænke paa. Men paa Afstand! Far fordrer altfor meget; derfor faar han ingenting.

WILMER

Du er uretfærdig mod din Far. Jeg ved selvfølgelig godt, at han er noget verdensfjern, men —

JOHANNES

Far plagede Livet af mig i min Barndom. Jeg skulde gaa klædt i grove Klæder og være Bondedreng og aldrig maatte jeg faa Lov til noget, som var morsomt. Arnold og David — de kunde sagtens. Da de var Drenge, var Far ikke blevet helt gal endnu. Jeg syntes, det hele var Vrøvl og Humbug. Min Ungdom har han ogsaa forbitret. Naturligvis maatte jeg blive vild og gal, naar jeg først slap løs, men saa sad han der indeni mig som en syg Samvittighed. Jeg har aldrig haft en glad Stund i mit Liv.

Og nu igen! Nu kan det være nok! Nok!

WILMER

Du har forkælet dig selv og din Mor har forkælet dig. Det er Sagen. Du har ikke bestilt andet end at more dig og øse Penge ud.

JOHANNES

Jeg har aldrig lært andet end Fraser, om at Penge var noget ondt. Derfor brændte de mig vel i Hænderne.

WILMER

Undskyld, at jeg siger det: Ogsaa andres Penge?

JOHANNES

Jeg ved godt, at jeg skylder dig Penge.

WILMER

Det er kedeligt at tale om det; men jeg har jo stadig maattet punge ud til det Laan, jeg kautionerede for. Jeg skulde ikke have nævnt det, hvis jeg ikke netop nu havde den største Brug for Pengene.

JOHANNES

Saa maa jeg jo skaffe dem.

WILMER

Ja det lyder meget flot: Men hvordan?

JOHANNES

Dengang, jeg fik de Penge fra Onkel Steen, kan du huske, da gav han mig kun Halvdelen af, hvad jeg bad ham om. Han svarede, at hvis han skulde strække sig videre og give Bidrag til min Uddandannelse, saa maatte jeg fremstille mig for ham. Det kunde jeg ikke bekvemme mig til dengang. Men nu er jeg her altsaa. Det er Fars egen Skyld!

WILMER

For din Fars Skyld maa jeg selvfølgelig fraraade dig, at du henvender dig til Onkel Steen, som du kalder ham.

JOHANNES

Han er min Onkel. I Byen kaldte alle Mennesker ham for min Onkel og sagde, at det var den naturligste Ting af Verden, at jeg henvendte mig til ham!

WILMER

Ja naar jeg sætter mig paa dit Standpunkt, saa ved jeg egentlig heller ikke, hvad andet du skal gribe til. Jeg synes jo ogsaa, at du for dine mest private Forholds Skyld maa se at faa Orden i dine Sager. — Naa, det skal jeg ikke blande mig i. — Eksellencen har aabenbart Interesse for dig, fra du var lille. Han har mange Gange spurgt efter dig. Da din Far brød med ham, sagde han tit: Det er kedeligt jeg ikke faar den lille Johannes at se mere. Det var en snurrig lille egensindig Mand, da han var to Aar gammel.

JOHANNES

Det er ogsaa bare noget, jeg har gaaet og hidset mig op til, at jeg skulde hade ham. — I Virkeligheden faar jeg bare Kvalme af al den Ædelhed, vi gaar og vader rundt i hjemme. Jeg beundrer Grev Steen, fordi han er saa stærk og klar.

EN TJENER

(kommer)

Hans Eksellence ønsker at tale med Inspektøren.

WILMER

(til JOHANNES)

Saa siger jeg, at du er her og at du gerne vil tale med ham?

JOHANNES

Ja.

WILMER

Jeg skal nok forberede ham.

JOHANNES

Tak.

WILMER

(gaar fulgt af Tjeneren)

JOHANNES

(sætter sig med Haanden under Kinden og ser mørkt frem for sig)

ASTRID

(kommer, lægger Haanden paa hans Skulder)

Hvad er det, Johannes?

JOHANNES

Spørg mig ikke. Jeg har det ondt.

ASTRID

Aa sig til mig, Johannes, hvad det er.

JOHANNES

Det kan ikke nytte at tale om det. Jeg gør noget galt.

ASTRID

Kan du da ikke lade være?

JOHANNES

Nej, det er forsent. Snebolden ruller.

ASTRID

Er det noget med Grev Steen?

JOHANNES

Sig mig, er der noget i Verden saa skammeligt, som at bede om Hjælp hos en Mand, som man hader?

ASTRID

Hvorfor gaar du ikke hjem til din Far, hvis du virkelig hader Grev Steen?

JOHANNES

Hader du ham da ikke? Han, som har gjort din Far saa meget ondt.

ASTRID

Nej. Jeg tror, det var Fars egen Skyld, og jeg tror bare, det var godt for Far, at han kom væk.

JOHANNES

Hvor du ser dejligt koldsindigt paa din Far.

ASTRID

Saadan er jeg nu en Gang.

JOHANNES

Vi hjemme hos os, vi raser mod Uretten, men du og Jørgen I gaar roligt paa Steenslundeborg. Det er, ligesom om Far bar Grev Steens Synder paa sine Skuldre. Altid har han skullet gøre godt igen, hvad Grev Steen forbrød. Jeg tror jeg hader Far, fordi han er saa god.

ASTRID

Du er syg, Johannes. Din Far er god, men han er da et Menneske.

JOHANNES

Gid jeg kunde gribe ham i noget rigtig menneskeligt! Jeg skulde le! Da jeg var lille, saa jeg saa lynende skarpt. Jeg kunde se, at han var forfængelig og tilfreds med sig selv. Nu kan jeg ikke se det mere.

ASTRID

Han er jo et Menneske, Johannes. Hvad skulde han ellers være.

JOHANNES

For mig er han et Princip. Noget overjordisk. Han er det Gode! Men ligefra jeg var lille har Steenslundeborg været det Onde for mig, forstaar du. Det har sat sig fast i min Sjæl, dybt og uudryddeligt, og nu er jeg her! Aa Gud, hvor mange Gange har jeg ikke staaet ved Indkørslen dernede og set Vejen under de mørke Graner og følt denne underlige pirrende Gru ved at se ind i et Paradis, som var Helvede.

ASTRID

Steenslundeborg er hverken Paradis eller Helvede.

JOHANNES

Jo for mig. Begge Dele. Jeg kunde lige se det nederste af Slottets røde Mur og saa en Lysning, der hvor Granerne holdt op. Der hvor man ser et Hjørne af Plainen, ved du, med et broget Blomsterbed. De funklede i Lyset de Blomster! Og Plainen var saa velplejet og blød som Silke og skinnende som Smaragd. Hjemme hos os var alting lidt forfaldent og uordentligt. »Saadan skal det være, naar man er et godt Menneske«, tænkte jeg. Men den fine Plaine og Blomsterbedet — det var Synden. — »Der bor de Onde«, tænkte jeg, »som har det dejligt og gør alt, hvad de vil.« Og jeg laa nede i Grøften i nogle graa Klæder, som jeg hadede, og saa Grev Steen komme kørende med sin Elskerinde, Grevinde Mikkelsen i Silke

og med Diamanter omkring en hvid Hals. Og Grev Steen med et Ansigt, som om han vilde æde hele Verden! Jeg misundte dem, at de var saa fine og onde og gjorde alt, hvad de havde Lyst til.

ASTRID

Alting bliver saa kunstigt og eksalteret hos Dig, Johannes.

JOHANNES

Hele mit Liv har jeg prøvet paa at blive som andre Mennesker; men jeg kunde ikke. Jeg hader mig selv!

ASTRID

Hvis du hader dig selv, hvordan skal saa nogen anden kunne holde af dig. — Men Sandheden er nok snarere, at du kun elsker dig selv og ingen anden i Verden.

JOHANNES

Nej, nej, nej! Du ved ikke, hvad jeg føler for dig, naar jeg er alene. Hvor straalende du staar for mig og hvor jeg overvælder dig med Velsignelser. — Det ligger saa dybt, at jeg ikke kan finde Ord for det. Men det er saa skønt, Astrid. (Sagte) Maaske er det for skønt.

ASTRID

Naar du er alene, ja! Du er ligesom din Far. Han bryder sig ogsaa bare om sin egen Sjæl.

JOHANNES

Aa, hvor du er uretfærdig mod Far. Du forstaar ikke, at der er noget, som er højere end alt andet.

ASTRID

Nej, det forstaar jeg ikke. Jeg er bare et Menneske og det kan godt være, at du er en Aand; men et Menneske er du ikke.

JOHANNES

(har rejst sig og ser paa hende)

Skulde det være noget godt at være et Menneske! Saa er det maaske ikke saa ondt, det jeg gør. Jeg værger mig jo bare mod Far, fordi jeg ikke vil dø bort fra Verden endnu. Fordi jeg alligevel elsker Livet, saadan som det er! Aa, jeg er saa glad for dig, Astrid! Du har alt det, som jeg ikke har. Nu er jeg ikke længer saa bange for at tale med Grev Steen. Jeg vil jo arbejde. Jeg maa jo ogsaa have Lov til at leve! Du skal se, alting skal blive godt for mig nu. — Hvis Du bare vil. —

ASTRID

(ryster paa Hovedet)

Igaar vilde jeg maaske nok, fordi du var bedrøvet. Men du talte bare om din Sjæl og saa gik du ud med Ørn.

JOHANNES

Jeg skammede mig; men jeg trængte til at glemme — til Fest og Vin — saa faar jeg Lyst til at være som Ørn! Men alt hvad jeg gør i Livet bliver bare grimt.

(Knytter Hænderne)

Det der staar for Far som den højeste Velsignelse, at være bare Aand, det er min Forbandelse, som jeg er født med. Aa jeg vil — jeg vil være anderledes, end jeg er!

ASTRID

Det kan man jo ikke, Johannes. Det er det forfærdelige, at man kan ikke være anderledes end man er!

WILMER

(kommer fra venstre)

Om en halv Time kan du komme til at tale med Eksellencen. — Gaa ned i Haven! Han kommer nu. Ørn skal male ham.

JOHANNES

(nikker til ASTRID og gaar)

GREV STEEN

(i Døren. En Tjener holder ham under Armen)

Giv Slip! Giv Slip! (Gaar frem, støttet til en Stok, mumler) Fæ! Fæ! Fæ!

WILMER

Lægen har beordret, at Eksellencen ikke maatte gaa uden Støtte.

GREV STEEN

Fæ! (Kommer til Ro i en Lænestol. Til ASTRID) Naa, smukke Dame. Hvad nyt?

ASTRID

Posten ligger der.

GREV STEEN

Noget særligt?

ASTRID

(ryster paa Hovedet)

GREV STEEN

Ingen — særlige — Breve fra Udlandet?

ASTRID

Nej.

GREVEN

De telegraferede jo til min Søn, Wilmer!

WILMER

Telegrammet har neppe fundet ham, siden han ikke har svaret mig.

GREVEN

Skulde det være saa vanskeligt at finde en Mand, der hedder Grev Steen?

WILMER

Jeg tænker mig Muligheden af, at Stamherren allerede er paa Hjemvejen.

GREV STEEN

Mulighed og Mulighed! De burde have skaffet Vished for det! Paa Hjemvejen? (Urolig i sin Stol) Hvor er Maleren? Hvorfor kommer han ikke? Hvorlænge skal jeg sidde her og vente?

ØRN

(kommer ad Verandaen)

GREV STEEN

(i godt Humør)

Godmorgen Højstærede! Hvordan har De behaget at sove?

ØRN

Som et Barn ved Moders Bryst. (Stiller Staffeliet op)

WILMER

Ja Ørn drak ogsaa en Masse Mælk igaar Aftes. Eller var det Bordeaux?

ØRN
(begynder at male)

Jeg drikker selvfølgelig aldrig Bordeaux. Burgunder maa jeg bede! Af Bordeaux bliver man trættekær. Af Burgunder bliver man glad.

WILMER

Og fuld!

ØRN

Synes Deres Eksellence ikke ogsaa, at Wilmer har en forbandet kedelig Maade at være morsom paa?

GREV STEEN
(ler lidt)

Maaske kunde Herr Wilmer fortælle os noget morsomt fra sit Besøg igaar paa Store Bakkegaard?

Grev Bonde var altsaa uforandret, lader det til.

WILMER

Ja uforandret.

GREV STEEN

Ja. — Den Stivnakke — den — den — Kan det gale Menneske da aldrig blive fornuftig?

ØRN

Han er en Kæmpe. Han er imponerende. Jeg maatte drikke to Flasker Burgunder for at hindre mig selv i at blive Asket og Profet, som han. Jeg maa bede Deres Eksellence om at give Ordre til dygtig med Saltmad paa Frokostbordet og en Snaps.

GREV STEEN

De kender dog altsaa Raad mod den Grev Bondeske Paavirkning.

ØRN

En Kunstner, det vil sige en Digter, er en Mand, som paavirkes af alt og alle. Han ser det gode i enhver Profession og Anskuelse. Han vil leve tusinde Liv. Derfor sønderrives han af tusinde modstridende Karakterer og Tankegange. — Det eneste, der kan holde sammen paa hele dette fordømte Virvar er Vinen. Derfor drikker alle store Digtere! Det er det, der holder dem paa Benene.

WILMER

Naa, hvad Benene angaar. Haha. Saa er det vel ikke netop Vinens Sag.

ØRN

Nu er han kedelig igen. Nu er han Gud hjælpe mig kedelig igen! Nej, skal det være Moral, maa jeg saa bede om Grev Bondes. Han er grundig. Den Mand sætter jeg Pris paa. Er Deres Eksellence ikke enig?

GREV STEEN

Hm jå — Jo — Det er jo en mærkelig Mand. Jeg kommer til at mindes en af de sidste Gange, jeg saa Grev Anders Bonde, da var han ikke naaet saa langt som nu i Dyd. Han røg Tobak! Det gjorde jeg derimod ikke dengang. Nu kreperede det tydeligvis Bonde, at jeg undtagelsesvis skulde være mere moralsk end han, og han spurgte

om Grunden. Dertil svarede jeg, at en ung Dame havde nægtet at kysse mig, hvis jeg ikke hørte op med at røge. »Med godt skal godt fordrives«, sagde jeg! Nu var dette slet ikke sandt, jeg vilde aldrig have føjet en Kvinde i et saa urimeligt Forlangende; men det havde den forønskede Virkning. Grev Bonde forlod fortørnet Værelset. Men fra den Dag indskrænkede han nu sit Tobaksforbrug, og for hver Cigar han sløjfede, var det jo, som om der var sket en historisk Begivenhed af Rang. Og da han endelig slet ikke røg mere, saa var det jo, som om Verden var bleven frelst fra en Ulykke. Hele Landet genlød af hans Fryderaab. Aaret efter besluttede Grev Bonde sig endegyldigt til kun at spise Græs. — En mærkelig Mand!

ØRN

(tegner stadig)

En højst mærkelig Mand. Jeg kan ikke andet end beundre ham! Tænk en saadan Menneskekundskab trods alt — og en saadan Løveklo i alt, hvad han gør og siger og skriver!

GREV STEEN

Hm. Ja. Mærkelig — naturligvis! — Jeg har dog ladet mig sige, at naar han har et af sine ikke sjeldne Svaghedsanfald, saa stikker Hanne ham et Kødben i Haanden og saa æder han til den sidste Trevl.

ØRN

Alle Urimeligheder blive ligegyldige, naar man ser den Godhed, som lyser ud af hans Øjne. Den kalder jeg mærkelig!

GREV STEEN

Meget mærkelig, ja. I Retning af Evne til at forvirre skøre Hoveder, søger han virkelig sin Lige!

ØRN

Jamen han er stor, Ekscellence!

GREV STEEN

Stor. Ja, ja. Som Komiker betragtet nægter jeg ikke, at han er en af de største!

ØRN

Deres Ekscellence maa dog indrømme — En saadan Alvor maa man bøje sig for.

GREV STEEN

Ja — ja desværre. Han mener det vist ovenikøbet alvorligt. — Der er mange Humbugmagere, der har meget alvorlige Forestillinger om deres egen Betydning.

WILMER

(ved Billedet, dæmpet)

Tal ikke saa meget om Grev Bonde!

ØRN

(hvisker)

Det er nødvendigt. Jeg faar det til at glimte i hans Øjne.

GREV STEEN

Hvor bliver saa min Herr Nevø af?

WILMER

Skal jeg kalde paa ham?

GREV STEEN

Ja, det kan være nok med Maling idag! Det glæder mig, at Grev Bondes Børn har lettere ved at finde Vejen til Steenslundeborg, end deres Far. (Til ØRN) Lad mig se det der!

WILMER

(gaar ud i Baggrunden)

ØRN

(rækker Greven Billedet)

GREV STEEN

Jeg ser ikke stort andet end to Prikker. De kunde have anvendt dette Kvarter paa en nyttigere Maade, højstærede!

ØRN

De to Prikker er gode. Det er Glimtet i Deres Ekscellences Øjne.

GREV STEEN

Altfor blidt højstærede. De har ikke Begreb om at male! Dette her kunde forestille en ung Pige, og det kan jeg dog neppe formodes at ligne. — Naa. Hvad mener saa De om Grev Bondes Sønner? Naa? Kan der komme meget ud af dem? Naa?

ØRN

Arnold er en kedelig Fisk. David er en prægtig Fyr; men dum. Den lille Johannes er der noget ved. Han slægter baade paa Familien Bonde og Familien Steen.

GREV STEEN

Det maa være en underlig Suppe!

ØRN

Johannes er en Digternatur.

GREV STEEN

Netop. Det kan jeg tænke mig højstærede. Han ligner maaske sogar Dem! (JOHANNES kommer fra Baggrunden) Saa, der har vi ham! Deres Saltmad og Deres Snaps venter Dem højstærede!

ØRN

Jeg skal drikke Deres Ekscellences Skaal.

(Han gaar tilhøjre)

GREV STEEN

Nu min Herr Nevø. Træd nærmere!
Jeg bider ikke.

JOHANNES

(nærmer sig)

GREV STEEN

Tag Plads. Sid der! — Der!

JOHANNES

(bliver staaende ved en Stol)

GREV STEEN

(ser op og ned ad ham, borer Øjnene i ham)

Naa — maa jeg spørge. Hvad fik man saa at spise og drikke paa den ensomme Ø med det skrækkelige Navn!

JOHANNES
(kommer til at le)

Mest Fisk. Og af til en Høne.

GREV STEEN

Naaaa, naaaa — Det lader sig da spise. Og denne gamle Forbryder, som bor derude, han har vel ogsaa en Flaske Genever i sin Kælder.

JOHANNES

Rom.

GREV STEEN

Naa ja Rom. Det smager skrækkeligt; men man kan da mærke det i Halsen. — Naa saa er man da ikke helt i Ørkenen heller, naar man kan faa en Passiar med en gammel Kæltring ved en gammel Rom.

JOHANNES

Det var en morsom Mand at snakke med, naar jeg engang imellem trængte til Selskab.

GREV STEEN
(ser op og ned ad ham)

Naa vi er jo en vakker ung Mand og ikke endnu helt tabt for Menneskeheden. Saavidt jeg kan se, hører vi endnu til de høje Flippers Parti. Vi er vasket og strøget, som et andet Menneske. Det er godt! En Junker skal være en Junker. Naa og vi har ønsket at tale med vor gamle Onkel — sid dog ned — Der staar en Stol!

JOHANNES

Ja — jeg vilde gerne tale med Ekscellencen.
(Han sætter sig)

Grev Steen

Godt. Da foreslaar jeg, at vi stryger Titlerne og siger du, som gamle Bekendte. Naa, hvad vil du saa tale med mig om? Du har kunstneriske og filosofiske Interesser, har man sagt mig. — Har du rejst?

Johannes

Jeg har været i Paris og engang gjort en Tur til Berlin, da jeg boede paa Øen.

Greven

Naa ser man det; alt dette lyder jo meget menneskeligt. Traf du nogle Venner eller Bekendte i Berlin — hvad Slags Mennesker?

Johannes

Kunstnere.

Greven

Ellers ingen? Ingen fælles Slægt?

Johannes

Nej.

Greven

Naa ikke — Hm, ja, hvad var det saa egentlig, vi skulde tale om?

Johannes

Jeg skulde sige Eksellencen Tak for den store Tjeneste, De viste mig for et Par Aar siden.

Greven

Naaja — det var det! Det var mange Penge

højstærede! — Og hvis jeg ikke tager fejl, vilde du have haft flere endnu. (Ophold) Naaja — men jeg synes, det ser ud, som om det ikke stod rigtig godt til med Samvittigheden.

JOHANNES
(bider Tænderne sammen)

GREVEN

Ja paa det Grundlag kan vi for saa vidt godt tale sammen, for det staar heller ikke rigtig godt til med min.

Men du troede maaske, at jeg ingen Samvittighed havde? Det var mig imidlertid ingenlunde behageligt at træde i Forbindelse med dig bag din Fars og Mors Ryg. — Men hvad skulde jeg gøre! — Det er ikke saadan at svigte en ung Slægtnings Tillid — og denne Spillegæld ovenikøbet til en Udlænding! Kort og godt. Du er dog min Gudsøn og bærer ovenikøbet mit Navn.

Det undrer mig imidlertid, at jeg ikke har set dig før?

JOHANNES

Jeg undsaa mig ved det.

GREVEN

Meget vel. Du klarede dig jo ogsaa uden yderligere Hjælp. Var det ikke i Skomagerlære du gik — eller saadan?

JOHANNES

Typograf. En af Fars Venner har et Trykkeri.

GREVEN

Det er en noget omtumlet Tilværelse, du har ført, unge Grev Bonde, og efter hvad jeg har ladet mig sige, befandt du dig ikke synderlig vel i denne agtværdige Stilling.

JOHANNES

Jeg kunde ikke holde det ud. Det var galt af mig; men jeg kunde ikke.

GREVEN

Det stolte Blod vil ikke under Aaget. Nej, jeg finder det højst naturligt, at du løb fra den Stilling saa hurtigt, du bare kunde. Min Kompliment!

JOHANNES

(rejser sig glad)

GREVEN

Hvad er paa Færde?

JOHANNES

Det letter mig saadan at møde et Menneske, som ikke synes, at alt, hvad jeg gør, er galt. For jeg kan ikke være saa ydmyg, som Far.

GREVEN

Naa ikke, nej. Jeg vil dog tillade mig at sige, at med al Beundring for din Far — og jeg nærer stor Beundring for din Far — saa tror jeg, det beror paa en Misforstaaelse, at han er ydmyg!

JOHANNES

Far forlanger Ydmyghed.

GREVEN

Meget vel. Det naturlige Menneske vil imidlertid Magt og Selvfølelse, og din Far er et naturligt Menneske, hvad man saa siger. Mindes jeg ret, saa skrev han for nogen Tid siden om Kongen af Engeland og Kejseren af Tyskland et lille Opus, der saa vidt jeg ved sogar blev optrykt over den hele Verden. Sandt at sige omtalte han der de to Herrer — de to Majestæter, skulde jeg sige, som et Par uartige og taabelige Drenge. Noget saadant vilde jeg aldrig turde tillade mig at udtale offentlig — dertil er min Stilling for beskeden.

Jeg nærer stor Beundring for din Far.

JOHANNES

De spotter; men det er saa sandt, saa sandt, at Mennesket vil Magt og Selvfølelse.

GREVEN

Naturam furca pellas ex — hun kommer dog igen den Heks! — Hvis din Far, som jeg virkelig nærer stor Beundring for, kunde være bleven Kejser, vilde han rimeligvis have været tilfreds. Men ak, denne Stilling stod ham desværre ikke aaben! Han valgte derfor et Stade udenfor Verden, hvorfra han kan se ned paa Fyrster og Paver. Læg dig dette lille Stykke Verdenspsykologi paa Sinde. Du behøver ikke derfor at beundre din Fader mindre. Jeg nærer stor Beundring for ham.

JOHANNES

(rejser sig uroligt)

Men paa denne Maade bliver jo alt — al Tro

paa, at man skal hjælpe de smaa, al Tro paa, at Kærligheden til Menneskene er Drivkraften til det Højeste — det bliver jo Løgn.

GREVEN

Der turde være en god Portion Løgn i det Hele, unge Grev Bonde. Elsker du Menneskene? Det forekommer mig, at du søger Ensomheden for at undgaa dem.

JOHANNES

Ja, det er sandt, og alle disse Tanker ligger og brydes i mig selv. — Der er jo saa meget andet at elske i Livet. Kunst og Skønhed og Pragt. Jeg tænker paa to forskellige Maader, som om der var to fjendtlige Mennesker inden i mig, der hadede hinanden. — Og de gaar begge til Yderligheder. Der maa dog være et Sted, hvor de mødes, inde i mig, men jeg kan ikke finde det.

GREVEN

Kort sagt — en interessant ung Mand! Johannes er en Drømmer. Ideerne tager du for tungt; men de virkelige Ting tager du maaske for let.

Jeg vil for Eksempel spørge dig: Har det nu slet ikke tynget dig, at du saaledes har staaet i et uafgjort Gældsforhold til mig?

JOHANNES

Jo. Jeg har vist ikke haft en virkelig glad Stund, før jeg kom hjem igaar.

GREVEN

Hvorfor netop igaar.

JOHANNES
(tier og tørrer Sveden af sin Pande)

GREVEN
Nuja — jeg forstaar. Du hørte muligvis et vist Rygte om min Sygdom — ja — naar det først er galt fat, maa man regne med saadant. Det er menneskeligt.

JOHANNES
De forstaar alting. Alting.

GREVEN
Men tro nu ikke, at jeg betragter det som noget sundt og godt Grundlag for et nyt og bedre Liv, at man haaber ved et Dødsfald at blive fri for en Forpligtelse.

JOHANNES
Nej, det er galt i Bund og Grund. Jeg ved det altfor godt. Det er, fordi jeg er saa splittet. Jeg tænker stundom, at jeg ser paa mig selv, som min Mor vilde se paa min Far, hvis hun ikke elskede ham.

GREVEN
Du har ført en altfor omtumlet Tilværelse, unge Grev Bonde. Du savner social Rygrad. Der er bleven eksperimenteret med dig. Du maa faa Orden i dine Pengesager! Det er en meget vigtig Ting i denne Verden. Da du næppe har nogen nævneværdig Arv i Vente, maa du arbejde. Lad os nu se, hvad vi kan gøre. Men nu melder sig et aber. Jeg kan ikke saaledes bag din Fars Ryg furnere dig med Penge.

JOHANNES

Far ved alt. Jeg har sagt ham det. Han gav mig Pengene til Dem; men paa saa ydmygende Vilkaar, at jeg sendte ham dem tilbage.

GREVEN

Godt. Det forandrer Sagen. Kun maa jeg indtrængende lægge dig paa Sinde, at det bliver gjort klart for din Far, at den Forstaaelse, som er mellem os to, ikke skal opfattes som en Fjendtlighed mod ham fra min Side. Er vi enige?

JOHANNES

Ja.

GREVEN

(lægger Armene overkors)

Hvad synes Johannes saa om Steenslundeborg?

JOHANNES

Her er dejligt!

GREVEN

Dejligt! Det som er stort, er skønt. — Naa — se dig om! Her er jo en vidtforgrenet Virksomhed, saa der maa vel kunne findes et eller andet, som passer for dig. Her er nu til at begynde med et ·Bibliothek, som gerne skulde ordnes og katalogiseres.

JOHANNES

Hellere end gerne.

GREVEN

I Betragtning af Slægtskabsforholdet maa vi vel

ogsaa kunne blive enige om en passende Løn. Om dette kan du tale med Wilmer. Hos ham vil du ogsaa kunne trække paa en vis Sum efter nærmere Aftale — jeg har givet Ordre til at der aabnes dig en Konto.

JOHANNES

Jeg kan ikke sige andet end Tak!

GREVEN

Godt. Godt. (Vinker af) Vi ses! Frokostbordet venter dig derinde!

JOHANNES
(gaar mod højre)

GREVEN
(har taget en Avis)

Et Ord! —
Du var i Berlin?

JOHANNES

Ja.

GREVEN

Du saa ikke der min Søn?

JOHANNES

Nej.

GREVEN

Hørte heller ikke noget om ham?

JOHANNES

Nej.

GREVEN

Godt. (Læser atter i Avisen. Hans Hænder skælver)

JOHANNES
(gaar ind til højre)

WILMER
(kommer i det samme fra Baggrunden)

GREVEN
Jeg troede, De spiste Frokost.

WILMER
Jeg blev kaldt ud. Jeg kan meddele Deres Ekscellence noget interessant.

GREVEN
Hvad da?

WILMER
Deres Ekscellence faar Besøg.

GREVEN
Af hvem?

WILMER
Af Grev Bonde. Han red i dette Øjeblik ind i Gaarden.

GREVEN
Han er velkommen. Han er hjertelig velkommen.

WILMER
Ekscellencen ser helt oplivet ud.

GREVEN
Det vil glæde mig meget at se min gamle Ven.

WILMER
Nu var det fristende for mig at hævne mig paa Deres Ekscellence.

GREVEN
Saa, hvordan?

WILMER

Jeg troede ikke, Deres Ekscellence kunde lide Grev Bonde.

GREVEN

Jeg kan ialtfald bedre lide ham end Dem!

WILMER

Jeg er dog ingen Humbugmager, Ekscellence.

GREVEN

Nej. Det har De vist ikke Talent til, Højstærede.

WILMER

(dukker sig smilende)

Tak, nu har jeg faaet nok for idag.

(Vil gaa)

GREVEN

(som prøver paa at rejse sig)

Saa hjælp mig dog op, Menneske!

WILMER

(hjælper ham)

EN TJENER

(kommer frem paa Verandaen og vil spærre Vejen)

Nej. — Er De gal, Mand. — Vil De se, De kan rubbe Dem. — Den anden Vej!

BONDE

(kommer tilsyne)

Meld Anders Bonde!

TJENEREN

Jeg beder tusinde Gange om Forladelse! (Vendt mod Grev STEEN) Det er selve Grev Bonde.

GREV STEEN

Kender du ikke Grev Bonde, din Dosmer! Velkommen. Velkommen og Tak, fordi du vil hædre Steenslundeborg med dit Besøg.

BONDE

(gaar tavs frem gennem Stuen)

GREV STEEN

(følger efter ham)

Vil du ikke sætte dig?

BONDE

Tak. Ridtet har anstrengt mig en Del. — Det er ikke nogen let Vej for mig denne. Men vi maa tage Følgerne af vore Fejl. Jeg er kommen for at tale om min Søn.

STEEN

Javist. Javist.

(De sætter sig paa hver sin Side af Bordet)

GREV STEEN

Jeg har allerede længe ønsket at tale med dig, Bonde, om Landets Anliggender.

BONDE

Jeg er ikke kommen for at tale om Politik. Jeg vil ikke søge Strid.

GREV STEEN

Da du nu gør mit Hus den Ære, vil du dog maaske ogsaa nok høre paa, hvad jeg har at sige.

BONDE

Steen, jeg vil helst undgaa Strid!

GREV STEEN

Jeg tror, du bedømmer de politiske Forhold noget skævt.

BONDE

Hm. Da jeg traf dig sidste Gang, var du Chef for et Venstre-Ministerium. Nu er du Chef for et Højre-Ministerium. Alt dette er mig ligegyldigt.

GREV STEEN
(med et Smil)

Jeg husker ikke saa nøje, hvad man kaldte det Ministerium, jeg sidst havde den Ære at være Chef for. Jeg ved blot, at det var mig, der holdt Tømmerne og Pisken, og dertil brugte jeg baade højre og venstre Haand. Det samme vil jeg gøre nu. Jeg har aldrig anerkendt andet end Realiteterne.

BONDE

Det er sandt, Steen, hvad du siger, og det er derfor, du er en saa fattig Mand, som du er. Jeg er kommen for at tale med dig om min Søn.

GREV STEEN

Gerne, Bonde, gerne. Kun saa meget vil jeg have sagt dig først: Dette, at jeg nu er bleven kaldet til at overtage Regeringens Ledelse, vil betyde en noget ændret Kurs. Visse statsopløsende Tendenser, som nu er ved at dukke op og som delvis har sit Udspring fra dig, delvis næres af Slaphed og Selvopgivelse — jeg mener Nægtelse af at udføre sin Militærpligt og Opfordring til eller bare Forsvar for saadan Nægtelse vil blive slaaet ned med Lovens fuldeste Kraft.

BONDE

Tror du, at saadant skræmmer mig?

GREV STEEN

Bevidstheden om dit Ansvar for mange knuste og mange skamskudte Skæbner maa vel kunne skræmme en Mand som dig.

BONDE

Det klæder dig smukt, Grev Steen, at tale saaledes. Jeg staar kun til Ansvar for min egen Samvittighed og jeg ønsker selv at blive behandlet efter Lovens fulde Strenghed.

GREV STEEN
(venter lidt, lægger Armene overkors)

Der vil under ingen Omstændigheder blive rørt ved Grev Bonde.

BONDE

Dette har du ikke Lov til at sige mig.

GREV STEEN

Jeg siger det dog. Der vil under ingen Omstændigheder blive rørt ved Grev Bonde!

Jeg har den Ære at meddele dig, at du er sakrosant. Det vil sige, at du handler og kan fremdeles handle ganske efter Forgodtbefindende — ansvarsløst! Husk det! Grev Bonde vil gaa fri, men enhver, som følger Grev Bonde, vil blive ramt dobbelt haardt.

BONDE

Naar jeres Kraft ikke har kunnet skræmme mig, kan jeres Svaghed det heller ikke. Steen, Steen!

Jeg maa og vil til min sidste Stund følge min Overbevisning, hvor tungt I end gør det for mig ved Eders Fejghed. —

Jeg er kommen for at tale om min Søn.

GREV STEEN

Ja, din Søn, Bonde. Jeg har haft den Glæde at modtage hans Besøg.

BONDE

Jeg ønsker at betale dig de Penge, som han skylder dig. (Tager en Konvolut frem fra sin Brystlomme) Han har ikke ønsket at gøre det selv. Saa maa jeg.

Det er derfor, jeg er kommen, og det er de sidste Penge, som gaar igennem mine Hænder.

GREV STEEN

Jeg ved ikke saa nøje, hvor meget din Søn har faaet hos mig, Bonde. I hvert Tilfælde synes jeg, at du bør tale med ham selv om det.

Efter den Aftale, vi har truffet, skylder han mig egentlig ikke noget, da det er hans Hensigt at blive her og udføre et Arbejde for Pengene.

BONDE

Lad mig komme til at tale med ham! (Han rejser sig) Steen. Du er gammel nu. Vi er gamle Mænd. Har du ikke andet at tænke paa end at pynte dig. Vil du pynte dig med min Søn, som om et levende Menneske kun var en Fjer, du kunde stikke i din Hat. Vi er gamle Mænd, Steen, vort Regnskab skal snart gøres op. Hvorledes tror du, dit ser ud?

GREV STEEN

(ringer paa en Klokke)

Saa meget ved jeg om det, Grev Bonde, at jeg i alt Fald ikke skylder dig noget!

BONDE

Du skylder os alle meget, Grev Steen. Os alle! Tro mig. (En Tjener kommer)

GREV STEEN

Sig til den unge Grev Bonde, at hans Far ønsker at tale med ham.

TJENEREN

Den unge Grev Bonde er ikke tilstede.

GREV STEEN

Vidste han da ikke, at hans Far var her? Kom han ikke til Frokost?

TJENEREN

Jo, den unge Greve spiste Frokost med Selskabet.

GREV STEEN

Hvilket Selskab?

TJENEREN

Der var en Sagfører fra Byen og —

GREV STEEN

Var Inspektøren der?

TJENEREN

Ja.

GREV STEEN

Saa maa Grev Johannes have vidst, at hans Far var her. Er han ikke i Haven?

TJENEREN

Den unge Greve er redet bort. (Gaar)

BONDE

Du vil dog maaske lære Johannes en anden Gang ikke at være fejg.

GREV STEEN

Jeg ser ingen Fejghed i dette, Grev Bonde. Jeg tror din Søn i et og andet ser paa dine Meninger som jeg. Han vil gaa sin egen Vej. Vore Børn maa selv have Lov til at dømme.

ØRN og WILMER
(kommer fra højre)

BONDE
(vendt mod STEEN)

Skal vore Børn dømme, siger du. De Ord vil komme frygtelige tilbage til dig. Jeg kom her paa en ydmyg Vej. Jeg tænkte, vi er begge gamle Mænd. Jeg vil bede for min Søn; men jeg kan ikke. Jeg kan kun bede dig om en Ting, at du vil løse mig fra et Løfte, som du maaske kun for Spøg har mindet mig om. Du vil ikke oftere faa mig at se. Jeg vil ikke komme til dig for at ynkes over dig, for jeg ynkes over dig allerede nu. (Vendt mod WILMER) Hils Johannes fra mig og sig ham, at jeg var her og at jeg venter ham, og han skal

ikke være bange for mig, for jeg er hans Far og hans Ven. (Han gaar. Wilmer og Ørn bøjer sig i Tavshed)

Grev Steen
(har rejst sig og ser efter ham til han er ude)

Hvad sagde det gale Menneske om vore Børn!
(Humper mod Baggrunden)

Ørn

Jeg ved ikke, hvad han mente?

Grev Steen
(rasende)

Hvem er alle de Folk dernede?

Wilmer

Det er Gaardens Folk, som er kommet for at se Grev Bonde!

Grev Steen

Væk med dem! Væk med dem! (Han vender tilbage)

Wilmer

De er allerede borte! — De fulgte med ham. (Hen til Greven) Jeg har et Brev til Deres Ekscellence.

Grev Steen

Kommer der Post nu? (Tager mod Brevet)

Wilmer

Det kom imorges.

Grev Steen

Mine Briller! Hvad er det for et Brev?

WILMER

Fra Grev Henrik.

GREV STEEN

Mine Briller! — Hvorfor har jeg ikke faaet det før?

WILMER

Jeg maatte vente paa Lægens Tilladelse.

GREV STEEN

Lægen skal ikke sætte sine Ben mere paa Steenslundeborg, den Slyngel!

WILMER

Lægen har vel været bange for at udsætte Ekscellencen for Indtryk.

GREV STEEN

Mine Briller! Hvad for Indtryk? De har maaske læst mit Brev?

WILMER

Nej, Ekscellence!

GREV STEEN

Hvad er der i Vejen? Er han syg?

WILMER

Nej.

GREV STEEN

De ved noget, Mand?

WILMER

Det er ikke saa alvorligt, jeg antager, Grev Henrik skriver, at han har solgt Rosenholm.

GREV STEEN

Solgt Rosenholm! Mine Briller, Slyngel!

WILMER

(tager Brillerne paa Bordet og giver ham dem)

Jeg skal tillade mig at gøre Deres Ekscellence opmærksom paa, at jeg ikke er nogen Slyngel, og samtidig anmoder jeg om min Afsked.

GREV STEEN

(skriger)

De har Deres Afsked!

(Humper mod Døren tilvenstre ud)

DAVID og ASTRID

(kommer fra højre)

JOHANNES

(samtidlg fra Baggrunden)

DAVID

Hvad er der ivejen her?

ASTRID

Hvad er det Jørgen?

WILMER

Jeg har taget min Afsked! Jeg vil ikke lade mig byde alting af den gamle Djævel! Jeg gaar ud fra, at du følger med mig, Astrid. — Nu faar jeg jo ogsaa bedre Raad. David og jeg har købt Rosenholm.

JOHANNES

Skal jeg saa sidde alene her paa Steenslundeborg? Det vil jeg ikke!

ASTRID

Hvorfor vilde du dog ikke tale med din Far?

JOHANNES

Det kan jo ikke nytte. Jeg har jo bundet mig. Jeg har faaet Penge paa Forhaand for at arbejde, og jeg har allerede betalt en Gæld med dem.

(ASTRID og JOHANNES er kommet frem i Forgrunden, de andre taler dæmpet sammen i Baggrunden)

ASTRID

Jeg kan jo ikke blive her, naar Jørgen rejser. Forresten kommer vi vel ikke til at flytte langt bort.

JOHANNES

Det var saa godt for mig, at du var her. Det gjorde mig saa tryg, jeg syntes, jeg gik ind til et nyt Liv. Der skulde komme Klarhed og Orden i alt. Nu styrter det sammen over mig igen.

ASTRID

Det maa du ikke sige, Johannes. Det bliver alligevel aldrig til noget med os to. Det føler jeg saa sikkert. Du er skabt til at være ensom, og jeg er en helt anden Slags. Men Venner er vi, Johannes. (Hun gaar hen til de andre)

DAVID

(peger mod Baggrunden)

Sig mig. Hvem er den Mand, der kommer dernede?

WILMER

Jeg kender ham ikke.

JOHANNES
(med Udraab)

Jeg kender ham!

WILMER

Hvem er det da?

JOHANNES

Jeg har talt med ham, mener jeg. — Jeg ved ikke, hvad han hedder.

EN TJENER
(kommer)

Tør jeg spørge: hvor er Hans Ekscellence?

WILMER
(peger paa Døren tilvenstre)

Hvad er det?

TJENEREN
(hviskende)

Grev Henrik Steen.
(Han gaar ind tilvenstre)

DAVID

Naa. Nu tror jeg, jeg vil liste af. — Tænk, ser han saadan ud, Henrik Steen?

ASTRID

Han ser gammel ud, saa ludende med Hovedet. Han er dog ikke mere end 40 Aar. — Hvor ser han dog alvorlig ud!

DAVID

Paris og Kvinder og Vin!

ØRN

Han har ikke levet værre end andre, men han

har saa at sige hverken haft Far eller Mor, han har egentlig været led ved Livet fra sin Ungdom. — Naa, den gamle er nu ogsaa bleven haardt klemt, først af forgyldt Elendighed og saa af dette kedelige Ægteskab. Ekscellencen blev umoralsk altfor sent. Det er nu hans Fejl.

TJENEREN
(kommer; henvendt til WILMER)

Jeg skulde bede Selskabet om at vente her. Greven kommer!

WILMER

Hele Selskabet? Ved Ekscellencen, hvem her er?

TJENEREN

Jeg skulde bede hele Selskabet om at vente.

(Tjeneren gaar)

WILMER

Hvad kan det betyde? (En Klokke ringer længe) Gaa du derind, Astrid!

ASTRID
(gaar)

ØRN

Jeg holder ikke af Familiedramaer. Det er et forbandet uhyggeligt Sted dette her Steenslundeborg!

ASTRID

Ja, jeg skulde bede *hele* Selskabet om at vente.

WILMER

Hvordan er han?

ASTRID

Aldeles rasende! Hans Hænder rystede, saa han næsten ikke kunde holde paa Brevet.

WILMER

Rosenholm var hans Øjesten.

GREV STEEN

(kommer fra venstre. Gaar tungt støttet til Stokken hen til sin Plads. Han lægger Brev og Briller fra sig paa Bordet. Med et Øjekast til de forsamlede)

Tag Plads. Vi venter Stamherren!

(Dæmpet Mumlen mellem de forsamlede)

GREV STEEN

(højt og forbitret)

Tag Plads om jeg maa bede!

(Nu sætter alle sig langs Væggen tilhøjre)

GREV STEEN

(trommer med Fingeren paa Bordet)

Naa? Hvad bliver det til?

GREV HENRIK

(kommer fra Baggrunden. Alle rejser sig. Han studser ved at se Selskabet og gaar sin Far nogle Skridt imøde)

Du kender mig vel knap igen?

GREV STEEN

(nikker med et ubestemmeligt Smil, uden at række Haanden frem)

HENRIK

Jeg vilde egentlig gerne have hvilet mig først. Jeg har gaaet langt og er meget træt; men siden du ønsker det. (Han nikker til JOHANNES og siger dæmpet) Vi mødes nok igen!

GREV STEEN

Jeg ønsker Sagen hurtig afgjort. Du kan jo sætte dig.

HENRIK

(sætter sig lige overfor Faderen. Med en Haandbevægelse mod de forsamlede)

Men hvorfor?

GREV STEEN

Efter mit Ønske. — Vi har jo ogsaa Brug for Vidner. (Med et Øjekast til Selskabet) Tag Plads! (Alle sætter sig)

Hvad du har skrevet til mig, kan ligesaa godt straks blive bekendt. (Bevægelse mellem de Tilstedeværende)

Du ønsker at frasige dig din Arv og Ret til Steenslundeborg?

GREV HENRIK

(bøjer Hovedet)

Ja.

GREV STEEN

Ja det maa formodes, at du vel har betænkt dette Skridt —. Har du Dokumenter med, saa Sagen straks kan blive bragt i Orden.

HENRIK

Jeg kender ikke Formen for saadant.

GREV STEEN

Wilmer. De er jo Jurist. Vil De tage Dem af dette og sætte et Papir op i behørig Form. (WILMER rejser sig og gaar ind tilhøjre)

Ja — saa er der vel egentlig ikke mere at tale om.

HENRIK

Betingelserne, Far — har du ikke læst mit Brev. — De Forslag, jeg gør?

GREV STEEN

Dem taler vi ikke om.

HENRIK

Jeg maa bede dig —

GREV STEEN

Dem taler vi ikke om, siger jeg! — Du ønsker ikke længere at være min Søn og Arving. Godt — Sagen er klar. (Henvendt til de andre) Grev Henrik foreslaar, at alt, hvad jeg ejer og har, skal gaa til Grev Bondes Eksperimenter. Steenslundeborg Slot skal omdannes til et Tuberkulosehospital. Fortræffeligt! Som Spøg betragtet.

HENRIK

(ryster paa Hovedet)

Jeg spøger ikke. Det er ikke for Morskab, jeg er kommen her, og jeg vil bede dig alvorligt om, at vi maa drøfte mine Planer, da det ellers er sidste Gang vi ses. (Med et Blik til de tilstedeværende) Men —

(ASTRID, som har siddet og seet ned for sig, rejser sig og gaar ud. JOHANNES følger hende, men bliver dog staaende i Døren)

GREV STEEN

(kan ikke længer beherske sig)

Og Navnet! — Navnet! — Hvad skal der blive af Navnet!

HENRIK

(rejser sig)

Det kan jo om Far vil knyttes til —

GREV STEEN

(skriger)

Til Hosteanstalten? Hvad? Og Slægten? Slægten siger jeg!

HENRIK

Skal vi ikke heller tale sammen alene, Far.

ØRN

Jeg vilde netop bede om Tilladelse til at trække mig tilbage.

GREV STEEN

(som kryster og knuger Brevet i sin Haand)

Sæt dig — De Herrer maa jeg bede om Undskyldning. Maaske maa jeg senere faa Lov til at lægge Beslag paa Dem — hvis De vil være saa venlig at vente.

(ØRN lægger Haanden paa DAVIDS Skulder. DAVID rejser sig og de gaar ud)

GREV STEEN

(rejser sig, efter nogle Øjeblikkets Tavshed, støder Stokken i Gulvet og skriger)

Slægten siger jeg!

HENRIK

(rejser sig)

Den er jo forbi. Jeg faar ingen Arving og det er godt.

GREV STEEN

(synker om i Stolen)

Henrik? Menneske, ved du da ikke, hvad du hedder?

HENRIK

(taler stadig dæmpet)

Det er længe siden mit Navn var en Glæde for mit Øre.

GREV STEEN

Det er Hævn! Det er dig og Grev Bonde, som vil ramme mig, men jeg lader mig ikke slaa ned som en Hund.

HENRIK

Hævnen ligger i os selv. Vor Slægts Liv er til Ende! Har den fortjent det bedre? Nej, hør mig! Det er jo ikke for min Skyld jeg staar her, for hvis det kun drejede sig om mig, saa kunde jeg jo vente til du var borte. Saa kunde ingen hindre mig i at gøre, hvad jeg vilde med mit.

GREV STEEN

Til Grev Bonde. Til Grev Bonde vil du give det! Den hovmodige Komediant!

HENRIK

Jeg ved, hvad de Skældsord er værd. Jeg har brugt dem selv.

GREV STEEN

Hvad tænker du da paa, Menneske? Hvad vil du gøre? Siger du mig i mit aabne Ansigt, at du ikke vil bære mit Navn?

HENRIK

Der findes jo endnu Skjulesteder, hvor Navnet intet betyder. Hvis jeg da naar saa vidt.

GREV STEEN

I Kloster? Vil du da slutte dig til Kirken? Til den katholske Kirke? Grev Bonde hader Kirken.

HENRIK

Det er dog Mænd, som han, der bygger den op paany. Men lad det være, hvad det vil; det er ham, der har lært mig, at jeg har levet i lutter Mørke. (Lidt efter) Han og saa min Mors Skæbne.

GREV STEEN

Mellem os to er alting forbi; men dette er mit Værk. Det er større end Forholdet mellem os to — det kræver at leve. Det er Menneskets naturlige Lykke at vokse og det er dets simple Pligt at bevare! Alt andet er Sygdom og Opløsning! En syg Lediggænger skal ikke spotte en Mands Værk. Hvad har du med den arbejdende Menneskehed at gøre?

HENRIK

Jeg giver tilbage. Jeg giver tilbage, saa kommer jeg i Plan med de andre og skal ikke staa paa et højt Sted til Græmmelse for mig selv. Træet er blevet saa stort, som det kan. Nu visner det i Toppen. —

GREV STEEN

Det er ikke Træet selv, der skal lægge Øksen ved sin Rod. Det er Fejghed!

HENRIK

Er det fejgt, saa er det, fordi du har skræmt mig. — Der maa jo dog være en Slags Ligevægt i Tingene. Et Sted maa jo det, som er sket, løbe sammen i et Resultat.

GREV STEEN

Se dig om! Her er Resultatet! Det har jeg skabt. Det er stort nu. Skal det splittes? Krimskrams. Hvad? Krimskrams! Skal disse store Marker deles ud i hundrede Stumper af Gærder? Smaa usle Huse og Hytter til hver Stump Jord. Hvad? Krimskrams? Og mange smaa skidne Viljer der, hvor der nu er en. Hvad? Hundrede smaa kummerlige

Mennesker, Abekatte i Træet, som søger deres eget i Stedet for at virke med til noget stort og leve i Ly af noget stort. Hvad, Krimskrams? Se ud over Steenslundeborgs Jord, saa ser du Resultatet! Aa. Hold op med dette Kludder. Dette Krimskrams-Vanvid!

HENRIK

Steenslundeborgs Jord! Hvis Steenslundeborgs Jord kunde tale, vilde den fortælle smukke Ting, som du ikke gerne vilde høre.

GREV STEEN

Vrøvl! Den kan ikke tale.

HENRIK

Men *jeg* kan! Og *jeg* skal! Det er vel derfor jeg er her! — Nej, jeg er ikke længer stolt. Jeg er ikke længer saa stolt af at have Røvere og Hofsnoge til Forfædre. Den bløde Stol, jeg sidder i, brænder mig; alt, hvad jeg rører ved, brænder mig.

GREV STEEN

Den, som smæder sin Slægt, smæder sig selv.

HENRIK

Ja, vi burde vist siddet under Laas og Slaa allesammen. — Den første Grev Steen — aah, en Aagerkarl, ikke sandt, og Slavehandler? Med Guldgaloner og Kaarde! Med Næsen i Vejret og den frygtelige Hængemave! Buh, buh den første Grev Steen. Jeg betakker mig for Æren!

GREV STEEN

Jeg kender ikke den første Grev Steens Regnskabsbøger; men Facit var godt!

HENRIK
(stærkere)

Facit var godt; men Regnskabet var slet, og nu skal det gøres op.

GREV STEEN

Da din Bedstefader døde, Henrik, da gjorde jeg Regnskabet op. Han efterlod et forgældet Gods. Han havde drukket det op, spillet det bort, ødslet det ud. Og *givet* det bort. Javist han var en god Mand! Og paa sit Dødsleje købte han sin Sjæls Frelse af Præsterne for store Summer, som jeg skulde betale. Jeg har betalt, og Kirken er en nidkær Kreditor; men den Dag den forrige Grev Steen døde lukkede jeg Kapellet i Laas og kastede Nøglen bort. Jeg gik ikke til den afdøde Greves Begravelse. Jeg lod Præsterne, som du nu vil gaa til, være ene om ham.

HENRIK

Det er din Far, du taler saaledes om!

GREV STEEN

Hvordan taler du til din!

HENRIK

Saadan taler vi paa Steenslundeborg! — Alting stritter mod hinanden. Alting skriger mod hinanden. Det, som skulde binde sammen, mangler. I Stedet for er der Had. Jeg kan se tilbage saa langt jeg vil — jeg ser ikke andet end fremmede Mennesker

og fremmede Skæbner. — — Da Mor var død, saa skulde der vel grædes over hende. Der skulde vel blive lidt stille. Men hvad fik vi at se.

GREV STEEN

Nok. Nok!

HENRIK

Ja nok nok, Far. Da tænkte jeg netop nok nok. Nu har jeg samlet nok af onde Ting. Nu har jeg længe nok bagvasket Livet! — Det havde jeg lært af dig! Nu var det ikke saa morsomt længer. Det var kommen mig lidt for nær. Men jeg græd ikke over Mor, for jeg havde aldrig holdt af hende; der var morsommere paa dine Veje. Men da jeg laa syg kom Mor til mig i mine Drømme — ja hvad ved vi! — — Og hvad var det saa vi fik at se, da hun laa med overskaaren Strube paa et Galehus. En gammel Mand, som lod sin Last trække gennem Byen med fire Heste.

GREV STEEN

Hold op, hold op!

HENRIK

Det synes vi alle var galt; men hvorlænge varede det. Nu er det glemt, glemt, og du er igen den første Mand i Landet. Glemt, glemt! Luften har ingen Hukommelse, den er klar og føjelig og Menneskene smiler. Og glemt er alle de, du slog ned paa din Vej! — Glemt, glemt! Er der da ikke et Sted, hvor alt dette løber sammen, spurgte jeg, og tilsidst fik jeg Svaret: Det løber sammen i mig!

GREV STEEN
(sagte)

Henrik, Du er syg, men vi maa jo prøve paa at komme til Enighed. Her er Rigdomme nok. Jeg skal give dig rigeligt til dine Formaal.

HENRIK
(ryster paa Hovedet)

Hvor lidt du forstaar mig.

GREV STEEN

Naar Aarene gaar, vil du komme til at se det anderledes. — Jeg har ogsaa drømt i min Ungdom; men der er intet. Intet andet end dette! (En Bevægelse mod Udsigten) Dette — alt dette — Jorden, som er samlet — Fabrikkerne, som arbejder — det er ogsaa noget. Det er stort og roligt. — Muskler som virker, et Hjerte, som slaar. Det er ikke bare Død, der er fulgt med mig. Det er Liv! — Giv bort alt, hvad du vil. Bevar blot Steenslundeborg!

HENRIK

Jeg er ikke tilkøbs. Rub og Stub. I Bund og Grund skal der ryddes op efter os! Pladsen skal ligge ren.

GREV STEEN

Nok. Nok!

HENRIK

Hør mig, Far. Du selv skal jo intet miste. — Blot du giver dit Minde til det, jeg vil, saa er du dog med, saa er du dog ikke helt fremmed, saa har du dog gjort godt igen — noget af det, du har forbrudt.

GREV STEEN

(famler efter Klokken)

Det er nok. En gal Mand skal ikke lægge mit Livs Værk øde. Jeg kan ikke give mit Minde til noget, som jeg hader.

HENRIK

Tænk over det. Beslut dig ikke straks!

GREV STEEN

(kimer med Klokken)

HENRIK

For sidste Gang, Far!

TJENEREN

(kommer)

GREV STEEN

Bed Selskabet om at samles!

HENRIK

For sidste Gang, Far!

GREV STEEN

Ja. For sidste Gang! (Selskabet kommer) Tag Plads! (Man sætter sig i Forgrunden tilhøjre)

ØRN

(som tørrer sig om Munden, mumler)

Jeg holder ikke af at være Statist!

WILMER

Saa kan du jo gaa.

ØRN

En Digter skal se alt.

GREV STEEN

Min Søn Grev Henrik har fastholdt sit Ønske, og jeg imødekommer ham, og han er fra nu af ikke længer min Søn. (Bevægelse) Jeg ønsker derfor at indsætte som Arving og adoptere som min Søn — som min Søn! Grev Johannes Steen Bonde. (Ser med et Glimt af Triumf paa HENRIK) Nogen Slags Hosteanstalt skal ikke indrettes paa Steenslundeborg.

(Lang Pause)

HENRIK

Det maa Johannes Bonde selv svare paa.

JOHANNES
(et Skridt fremad)

Hvor kan Greven tro, at jeg vil stille mig imellem Far og Søn.

HENRIK

Jeg ved, at Johannes Bonde i dette tænker, som jeg.

JOHANNES

Ja. Det er en Selvfølge.

GREV STEEN

Betænk dig dog, Menneske!

JOHANNES

Her er intet at betænke.

GREV STEEN

Ikke? — Det falder dig let med en Haandbevægelse at vælte alle Steenslundeborgs Skove og Marker ud i Havet.

JOHANNES

De skal jo ikke væltes ud i Havet.

GREV STEEN

Ikke. Den hostende Menneskehed er et dybt Hav. Hvad siger De, Wilmer? Hvad raader De Deres Plejebroder til?

WILMER

Jeg synes, det er saa smukt baade hvad Grev Henrik og Johannes gør; det er saa ualmindeligt smukt; men jeg synes jo nok, det er din Pligt, Johannes, at betænke dig paa det. Man har ikke Lov til at svare letsindigt i en Sag som denne.

JOHANNES

Jeg kan ikke svare anderledes, end jeg har gjort.

DAVID

Ja, du skulde dog tænke over det, Johannes. Det er ikke hver Dag, man faar en Formue til Givende og Steenslundeborg!

GREV STEEN

I Brødre Bonde er min nærmeste mandlige Slægtninge, vil du ikke Johannes, saa vil jeg overdrage det hele til Grev David.

JOHANNES

(som for at hindre)

Det vil David ikke!

DAVID

Jeg, nej. Det passer ikke for mig. — Jeg passer ikke til at køre med fire Heste. Jeg vilde da heller ikke gøre det for Fars Skyld.

JOHANNES

Hvorfor skulde saa jeg?

DAVID

Du har jo altid været af en anden Slags. —

GREV STEEN

Tal med dine Venner om det! (Han gaar ind til venstre)

JOHANNES

(da Grev HENRIK vil fjerne sig)

Nej bliv! Lad os tale sammen. — Jeg beundrer Dem saa meget.

HENRIK

Jeg vil helst, at vi slet ikke taler sammen. Jeg vil ikke lægge noget Pres paa Dem. Saa meget synes jeg, at jeg skylder min Far. (Gaar ud i Baggrunden)

WILMER

Du maa jo være gal, hvis du siger nej.

ØRN

Det er jo saa smukt tænkt, Johannes.

WILMER

Smukt — smukt! Naturligvis er det smukt, hvis der da er noget smukt i at opføre sig, som en gal Mand.

JOHANNES

Jeg forstaar jer ikke. Henrik Steen vil gøre et stort Offer, og saa skal jeg komme og stjæle Profitten. Og saa Grev Steen! — Det rejser sig inden i mig af Væmmelse!

ØRN

Jamen hør nu her, kære Ven. Tænk paa alt det Gode, du kan gøre. Ja, du maa jo forstaa, at det er en uhørt Lykke for dig, dette her.

JOHANNES

Siger du det — du, som er Kunstner!

ØRN

Kunstner — ved du, hvad det er at være Kunstner. Jeg ved det. Et Hundeliv. En Kunstner, vel at mærke en god Kunstner, det er en Mand, som vandrer i en Ørken med Støvlerne fulde af smaa Sten.

JOHANNES

Og det er Ørn, som taler saadan. —

ØRN

Ja, det er Ørn. — Forresten behøver jeg ikke at tale. Du har jo Feber, Menneske, du staar jo og ryster over hele Kroppen.

WILMER

Saalænge Verden ikke er mere ideel end den er, maa man gribe til, naar Lykken er der.

ØRN

Ja hør nu, min kære Johannes: Vi staar allesammen med en Fod i det glidende Ler, som hedder Fanden i Vold. Steenslundeborg det er fast Jord under Fødderne.

WILMER

Og tænk paa alt det Gode, du kan gøre. Hvad siger du, David?

DAVID

Ja, hvis jeg var Johannes, saa sagde jeg ja. Det gjorde jeg!

WILMER

Du maa jo ogsaa tænke paa os andre. Din Mor og — vi har allesammen gjort dig Tjenester. Nu

kan du faa Anledning til at gøre os Tjenester igen. Nu sidder David og jeg i en stor Bedrift, som kræver mange Penge. Vi har vovet os temmelig langt ud. — Og tænk saa Steenslundeborg. Saa ejer vi hele Kysten!

JOHANNES

Jamen — jamen. (har flere Gange skottet hen til ASTRID, som har staaet for sig selv ved Kaminen og lyttet til Samtalen. Gaar nu hen imod hende) Astrid, hvad siger du? Du staar hele Tiden og smiler.

ASTRID

Jeg?

ØRN

Ja, lad de to Børn tale sammen!

WILMER

Ja tal med Astrid. (ØRN, DAVID og WILMER gaar mod Baggrunden)

JOHANNES

Hvad tænker du, Astrid?

ASTRID

Jeg elsker dig, fordi du staar og siger, at du ikke vil have alle de Millioner.

JOHANNES

Jeg vidste nok, at du vilde holde med mig.

ASTRID

Det har jeg ikke sagt.

JOHANNES

Jamen. Hvad mener du da? Du staar bare og smiler.

ASTRID

Jeg mener ingenting. Det maa du virkelig selv om.

JOHANNES

Jamen du sagde jo selv, at —

ASTRID

Ja det gjorde jeg.

JOHANNES

Saa vilde du da foragte mig, hvis jeg sagde ja.

ASTRID

Nej, det vilde jeg ikke. Jeg vilde synes, at du var forfærdelig dum, hvis du ikke sagde ja. Ja, det vilde jeg.

JOHANNES

Hvorfor smiler du hele Tiden?

ASTRID

Smiler? — Jeg er nærved at græde. Det er saa spændende. (Slynger pludselig Armene om hans Hals og vugger hans Hoved mod sit) Gør det! Gør det!

JOHANNES

Dit Kys! Aa, hvor jeg er lykkelig! Det har du aldrig gjort før. Er det virkelig sandt? Hvornaar?

ASTRID

Da du stod der og sagde nej — saa syntes jeg paa engang, at der var bare dig i hele Verden. — Alt andet var bare Omgivelser! Aa, Johannes, Johannes, hvor jeg har længtes efter dig! Aah, jeg har grædt og brændt.

JOHANNES

Jamen — hvad mere tænkte du da.

ASTRID

Jeg ved ikke mere. Jeg tænkte vist: Naturligvis

skal han sige ja og saa flyver han bort fra os allesammen.

JOHANNES

Hvor kunde du tænke det! (Kysser hende) Astrid, Astrid!

ASTRID

Er du vred paa mig, vel? Ikke vred? Jeg er bare en tosset Pige. — Johannes dog! Johannes! Hvor er vi lykkelige! Aa, du er saa smuk, Johannes! Jeg elsker dine Øjne. Jeg kan godt se, at dine Øjne er Stjerner og at du er bedre end alle andre! Blot du ikke var saa kold — aa vær ikke saa kold!

JOHANNES

Jeg er ikke kold!

(WILMER og ØRN kommer frem i Baggrunden)

JOHANNES

Vi glemmer jo rent. Hvad skal jeg saa svare?

ASTRID
(tager sig forvildet til Kinderne)

Hvad mener du? — Svare? Hvad?

JOHANNES

Hvad skal jeg svare Grev Steen?

ASTRID

Aaja naturligvis. Du skal naturligvis svare Ja. Jeg ved, hvad Fattigdom er, kan du tro, hjemmefra! Ja, ja, ja! skal du svare.

JOHANNES

Jeg kan slet ikke sige dig imod. Jeg, som følte mig saa stiv indvendig. Tænk jeg er lykkelig! Jeg

føler mig som et lykkeligt Menneske i dette Øjeblik. Alting aabner sig for mig — jeg har Lov til at være lykkelig. Ikkesandt — jeg har jo Lov. — Jeg er lykkelig!

ØRN

Naa, Børnlille. Har I talt om Tingene? Hvad siger Johannes saa.

JOHANNES

Jeg kan jo ikke sige andet end ja.

WILMER
(gaar ind til venstre)

DAVID
(kommer fra Baggrunden)

JOHANNES

Hvad vilde der ske, hvis jeg sagde nej.

ØRN

Saa vilde der være hundrede gridske Arvinger til at kaste sig over Byttet.

JOHANNES

Dem tager jeg det altsaa fra?

ØRN

Ja blæs du dem et Stykke. Saadan er Livet!

GREV STEEN
(kommer ra venstre, ulgt af WILMER. Han sætter sig)

Nu, Johannes, du har betænkt dig.

JOHANNES

Ja, hvis Grev Henrik ikke sætter sig mod det, saa er jeg villig.

GREV STEEN
(til WILMER)

Bed ham om at komme.

(Hau giver sig til at blade i nogle Dokumenter, som WILMER har bragt)

WILMER
(gaar, kommer straks efter tilbage med HENRIK)

GREV STEEN

Ja. — Hvis dit Sindelag ikke er ændret, saa bliver det nu, som jeg har sagt. Johannes Bonde er villig til at indtræde i dine Rettigheder. Har du noget at bemærke dertil.

HENRIK

Nej.

GREV STEEN

Vil du da behage at skrive under her. — Der!
(Peger paa et Dokument)

HENRIK
(skriver under paa et Dokument og bliver staaende ved Bordet)

GREV STEEN
(giver WILMER et Vink. Denne og ØRN træder til og underskriver Dokumentet)

JOHANNES

Jeg vil ikke tage noget fra Dem! Det maa De tro. — Hvis De kunde gennemføre Deres Plan, vilde jeg ikke hindre det. Det maa De tro.

HENRIK
(træt)

Det tror jeg ogsaa gerne. Det betyder heller ikke saa meget for mig, hvad disse Rigdomme gaar til.

JOHANNES

Ikke?

GREV HENRIK
(med et hvast Blik)

Nej, dertil elsker jeg ikke Menneskene nok. (Aander dybt ud) Det, som det kommer an paa for mig, er at jeg bliver fri. Det opnaar jeg nu og dermed Farvel.

GREV STEEN
(uden at se paa ham)

Farvel. Farvel!

HENRIK
(i et Øjebliks Bevægelse)

Far!

GREV STEEN
(som før)

Farvel!

(De tilstedeværende søger at skjule deres Bevægelse, vender sig bort for ikke at se)

HENRIK

Det er sidste Gang, jeg staar her.

GREV STEEN

Og derfor som sagt, Farvel. Noget godt Ord har vi jo dog ikke at sige hinanden.

HENRIK

Jeg kender ikke noget bedre Ord end Farvel.

(Han bøjer Hovedet flygtigt og gaar)

GREV STEEN
(farer sig med Haanden over Øjnene)

Ja det er altsaa i Orden. (Han rejser sig)

(Alle uden JOHANNES har samlet sig i Baggrunden, hvor de følger HENRIK STEEN med Øjnene)

GREV STEEN

(staar et Øjeblik og ser samme Vej, vender sig saa brat, gaar et Par Skridt, kan ikke mere, støder forbitret Stokken i Gulvet. WILMER og ØRN iler til, han segner om i deres Arme. Et Øjeblik efter retter han sig)

Slip! — Slip!

(Han gaar alene ind til venstre)

WILMER

Den Gamle er stærk!

ØRN

Og den unge med! (Peger mod Baggrunden) Der gaar han, Manden, Mennesket. Han har jo ikke engang noget Navn. Ecce Homo! Hvad er vi andre for nogle! (Han gaar ud, fulgt af WILMER og DAVID. Tilbage staar JOHANNES og ASTRID)

ASTRID

(nærmer sig til JOHANNES)

Aah, hvor det var underligt! Hvor det var sørgeligt. Og hvor det var smukt! Ecce Homo, sagde Ørn.

JOHANNES

(støtter sig til Kaminen)

Ecce Homo. Det kommer ingen til at sige om mig!

ASTRID

Aa, Johannes.

JOHANNES

Jeg er en Forræder! En Forræder, forstaar du, og I har allesammen hjulpet mig og mest du!

ASTRID

Det vilde jeg ikke, Johannes. Jeg vilde dig kun godt. Du skal ikke tro saa ondt om mig. Jeg er bare et Menneske, og jeg forstaar ikke den Slags;

men giv Slip paa Steenslundeborg, Johannes, og jeg skal elske dig tifold. Jeg siger det, Johannes — Du skal tro mig. Jeg skal elske dig tifold, hvis du giver Slip paa det!

JOHANNES

Jeg kan ikke. For det er jo Vanvid!

ASTRID

Saa maa jeg hellere gaa fra dig! Du tror mig ikke; men jeg vil ikke gøre dig ondt, for jeg elsker dig!

JOHANNES

Nej du maa ikke gaa. Jeg kan aldrig mere taale at være alene. (Han griber hende og drager hende ind til sig. En Klokke kimer)

TO TJENESTEPIGER

(kommer hastigt fra venstre. De raaber i Munden paa hinanden)

Greven er syg. Greven ligger der inde paa Gulvet!

(Tjenere kommer fra højre. WILMER fra Baggrunden. Forvirrede Spørgsmaal og Svar. Tjenerne løber til venstre)

WILMER

Du maa komme, Johannes!

JOHANNES

(hæst)

Jeg vil ikke se ham! — Jeg vil ikke! (Han gaar hastigt mod Baggrunden. ASTRID ser et Øjeblik efter ham, saa skynder hun sig med WILMER ind til venstre)

Tæppe.

TREDIE AKT

Gammeldags Spisestue paa Store Bakkegaard. I Baggrunden to Døre. Mellem disse Buffet, paa hvilken der staar en optrukken Flaske Champagne. Tilhøjre Vinduer. Tilvenstre en Sofa, Bord og Lænestole. Midt paa Gulvet er Thebordet dækket. Lys i Armstager er tændt. Her sidder GREVINDEN, MARIE, ARNOLD og EMILIE BONDE.

ARNOLD

Nej, det med Tidsskriftet maa jeg opgive. Det duer ikke, nej. Næh, jeg har faaet Oplysninger idag. Manden, der vilde sætte Penge i det, er en Humbugsmager. Ja, det er den Slags Stød, Verden giver.

GREVINDEN

Jeg synes efterhaanden du opgiver, før du rigtig faar begyndt, Arnold.

ARNOLD

Naa det synes jeg nu egentlig ikke. Men dette med Jordrenten. Der kan nu siges meget imod den ogsaa. Den har sine Fortrin, men paa den anden Side — Nej, nu ligger jeg i Underhandlinger, som sikkert vil føre til noget, jeg fik et

Brev igaar Aftes. — Vil du give mig et Stykke Kylling til, lille Marie.

MARIE

(rækker ham Fadet, som hun holder fast paa, mens han forsyner sig og derefter stiller langt bort fra ham)

ARNOLD

Nej, det som jeg nu er igang med har jeg mere Tillid til. Jeg kan ikke saa godt sige, hvad det er endnu, for det er en Hemmelighed, men til jer kan jeg jo gerne fortælle det. Det er et Aktieselskab, som jeg ikke kan nærmere betegne, men Ideen er smuk og ikke uden Idealitet, skønt den ogsaa praktisk set er meget gavnligt. — De vil have mig til Medindbyder, forstaar du, og muligvis til Direktør; men det skal I nu ikke tale om. Det er naturligvis til Dels for Navnets Skyld — og i den Anledning kommer jeg nok til at smykke mig med min Grevetitel igen. — Ja det er noget kedeligt noget, men det er dog temmelig ligegyldigt! — Det er jo ligegyldigt! — Og den Direktørstilling fører en Masse andet med sig, forstaar du. Ja egentlig talt fører den til alt muligt — saa nu behøver du ikke at have Bekymringer for mig, Mor. Nu er jeg ovenpaa engang for alle. Det er noget kedeligt noget med Johannes. Ja ikke blot det, at han er paa Steenslundeborg, mener jeg. Men hvad skal det egentlig blive til med ham?

GREVINDEN

Hvis han kommer godt ud af det med Grev Steen, saa kan han da ialtfald blive forsørget.

ARNOLD

Ja ja. Det er jo ogsaa noget. — Naa, det lader da til, at Far faar en ordentlig Søvn.

GREVINDEN

Han plejer altid at sove godt, naar han har haft det Tilfælde.

ARNOLD

Ja, det er dog noget kedeligt noget dette, at han falder i Afmagt. Jeg kunde jo straks se paa ham, da vi mødte ham nede paa Vejen, at han var anstrengt.

GREVINDEN

Det var jo ikke saa underligt. Sidde tilhest i bagende Solskin. Og det er mindst to Aar siden Far holdt op med at ride. — Men jeg er ialtfald glad over, at jeg fik ham til at lægge sig herinde istedetfor i det skrækkelige lille Hus — gid han vilde blive liggende her inat.

ARNOLD

Ja det er noget kedeligt noget med det Hus. — Men ellers ser det jo altsammen meget gunstigt ud. (Sætter Lorgnetterne foran Brillerne og undersøger Bordet) Maa jeg ikke bede dig om et Stykke Kylling til, lille Marie.

MARIE

(rækker Fadet frem og holder fast paa det)

EMILIE

(tager fat i Fadet)

Kan du ikke lige saa godt lade det Fad staa foran Arnold?

ARNOLD

Ja, hehe — hvad er det egentlig for noget. — Jeg synes ogsaa, at Marie har en vis Lyst til at holde paa det Fad.

EMILIE

(med en fortrydelig Latter)

Hun klamrer sig ligefrem til det, saa jeg maa vriste det fra hende med Magt.

MARIE

(har sluppet Fadet og skjult sit Ansigt i sine Hænder)

GREVINDEN

(venligt)

Jeg er vis paa, at Marie vil frelse lidt Kylling til Ane Smed. Men du maa jo huske paa, at Arnold har gaaet en lang Tur og er sulten.

EMILIE

Ane Smed er da ikke det eneste Menneske, som skal spise!

ARNOLD

(ler veltilfreds)

Nej, det er jo meget kønt af Marie; men — ja jeg vil jo nødig konkurrere med Ane Smed — naturligvis.

MARIE

Jeg mente det slet ikke.

ARNOLD

Vi andre er jo ogsaa Mennesker. — Skal de Fattige have al Kyllingestegen, saa kommer vi jo til at tigge hos Ane Smed om et lille Ben. (Tager et

Stykke til og rækker Fadet til MARIE) Værsgo, Marie. Nu maa du gerne have Resten for mig.

MARIE

(rejser sig og vil gaa; men vender sig, snapper Fadet og skynder sig ud)

GREVINDEN

Det lille Skind. Hun blev blodrød. Hvor er hun dog god og tapper.

ARNOLD

Ja det er glædeligt at se — virkelig glædeligt. Men hvad er det for noget der paa Buffetten? — Det forekommer mig, at det har en paafaldende Lighed med Champagne?

EMILIE

(hen til Flasken)

Vil du have, Arnold?

GREVINDEN

Jeg skænkede et Glas til Far før, da han var syg. Det er det eneste, som virkelig gør ham godt. Men han maa endelig ikke vide det.

EMILIE

Vil du have, Arnold?

ARNOLD

Ja jeg ved virkelig ikke. I og for sig kan det maaske være gavnligt. (Ser spørgende paa Grevinden)

GREVINDEN

Drik du bare et Glas, min Dreng. Skænk til ham

Emilie. Og tag selv, hvis du vil have, og sæt saa Flasken ind i Buffetten.

EMILIE
(skænker et Glas, som hun bringer ARNOLD, og sætter derpaa Flasken ind)

ARNOLD
I og for sig bryder jeg mig jo ikke om det; men paa den anden Side. (Drikker) Ah! Meget gavnligt! Maa jeg spørge: holder du altid den Champagne, Mor?

GREVINDEN
Nej. Det er Fødselsdagen. Folk sender alt muligt. Man skulde tro, de var gale. Alle Slags Lækkerier kommer ind ad Døren. Kager og Gaaseleverpostej. Til Far! Jeg ved ikke, om jeg skal le eller græde. Der kommer sogar Tandpulver i Pundevis. Far vil jo have, at det skal sendes tilbage altsammen.

ARNOLD
Ja naturligvis. — Paa den anden Side er det jo noget kedeligt noget, saadan at sende det tilbage.

GREVINDEN
En Kurv Champagne bliver jeg ialtfald nødt til at beholde, siden jeg har taget Hul paa den.

ARNOLD
Kunde vi ikke faa den til Middagen imorgen?

GREVINDEN
Nej, det vilde være Far for meget imod. Der kommer rød og hvid Vin paa Bordet, for jeg kan nu engang ikke tænke mig et Festbord uden Vin;

men jeg vil ikke gøre Far mere imod end nødvendigt.

EMILIE

(staar hos ARNOLD og ser paa, at han spiser)

Han vil vel alligevel ikke spise med os andre? — Gud hvor du ligner din Far nu, Arnold, paa Blikket!

GREVINDEN

Nej. Desværre. Det vil Far nok ikke; men det kan jo være ligemeget, naar han blot maa blive rask. (Et Automobilhorn høres udenfor)

Aa disse afskyelige Automobiler.

EMILIE

(ved Vinduet)

Den kommer herind.

GREVINDEN

Herind? Saa er det dem fra Steenslundeborg. Aa bed dem om at være stille! (Idet EMILIE vil aabne Døren, kommer JOHANNES, derefter DAVID og saa WILMER hurtig ind)

DAVID

(som er let beruset)

Nu skal I høre paa Historier!

JOHANNES

Grev Steen er død!

DAVID

Ja nu skal I Fanden ta' mig høre Historier!

GREVINDEN

Vær dog stille! Vær dog stille!

David

Ja men hør nu! Grev Steen er død og Johannes er hans Arving og jeg og Wilmer —

Grevinden

Ja jeg hører det. Vær bare stille. Far sover.

David

Det er noget underligt noget, at du ikke vil høre. Jeg og Wilmer, vi har købt Rosenholm. Men jeg kan gerne lade være at fortælle det, naar det ikke interesserer dig — at vi ejer hele Kysten. Hele Molevitten paa begge Sider.

Grevinden

Lad os sætte os ned og være stille. — Er Grev Steen død? (Hun gaar tilhøjre. De andre følger)

Johannes

Ja det er jo det han siger, Mor. Og jeg er hans Arving. Hele Steenslundeborg! Mit! Altsammen!

Grevinden

Grev Steen er altsaa død, siger du.

Johannes

Ja, men det er selvfølgelig ligegyldigt, at jeg er Ejer af Steenslundeborg.

Grevinden

Nej, det er ikke. Naar du blot vil tale sagte. Din Far er syg. Fortæl saa! Du, Jørgen!

WILMER

Ja Grev Henrik har frasagt sig sin Arv og Johannes er indtraadt i hans Rettigheder. Der er ikke mere at fortælle.

DAVID

Ikke Spor mere! Men det er vel ogsaa nok! Bummelum!

ARNOLD

(som har rejst sig og tavs har lyttet til, siger rasende:)

Nej, det er sandelig ogsaa nok! (Tømmer sit Glas og sætter det haardt i Bordet)

DAVID

Hvad er det med dig, Videnskabsmand! (Ser paa hans Glas) Hvad er det for noget, du drikker? — Næ! Synes jeg ikke nok! Jeg saa en Kurv i Entreen! Bummelum! (Han gaar ud)

ARNOLD

Jeg siger det er nok!

GREVINDEN

Vær stille, Arnold!

EMILIE

(tager ham under Armen for at berolige ham)

ARNOLD

Det er lumpent, siger jeg. Det er at svigte alle Idealer! Og saa er det Fars værste Fjende! Føj for den Lede!

WILMER

Vilde du sagt nej til Steenslundeborg, maa jeg spørge?

JOHANNES

Ja, vilde du?

ARNOLD

Ja det ved Gud jeg vilde! Det er en fuldkommen Skandale af dig, Johannes! (EMILIE trækker ham hen i et Hjørne)

ARNOLD
(protesterer)

Jeg maa have Lov til at sige min Mening! — Og skulde der være nogen, saa skulde det da være mig, som er den ældste!

(De taler dæmpet sammen i en Krog)

GREVINDEN
(til JOHANNES)

Jeg ved ikke, om jeg skal være glad eller bedrøvet, Johannes.

JOHANNES

Jeg heller ikke, Mor — du kan tro, *jeg* er underlig tilmode! Det er ligesom jeg var ude paa Havet og løftedes op af Bølgerne og kastedes ned igen og alting er tomt. Jeg suser af Tomhed indvendig!

GREVINDEN

Du. er ophidset, Johannes. Det er jo rimeligt; men forsørget er du da, saa den Bekymring er jeg fri for!

JOHANNES

Alting er ligegyldigt! Jeg ser saa forfærdelig tydeligt, at alting er ligegyldigt og tilfældigt, og jeg er selv Topmaalet af Ligegyldighed og Tilfældighed. Giv mig noget at drikke, Mor!

GREVINDEN

Nej, Johannes.

JOHANNES

Der er tusend Djævle, som skoggerler indeni mig, at jeg skal være glad og nyde Livet. Men jeg *kan* ikke, for alting er sort og tomt. Jeg havde Lyst til at drikke mig ihjel slet og ret.

GREVINDEN

Tal ikke saadan, Johannes! Men tænk paa, hvad din Far vil sige til dette.

JOHANNES

Far aner ikke, hvor uendeligt ligegyldigt alting er. Det er ganske det samme, hvad vi foretager os. Livet er lige evigt for det og lige tomt.

GREVINDEN

Hvorfor er Astrid ikke med jer?

JOHANNES

(skamfuld)

Hun syntes ikke, at Grev Steen skulde ligge død i et tomt Hus. Men jeg kan ikke holde ud at være paa Steenslundeborg!

WILMER

Det maa du nu se at vænne dig til. Men hvad Far angaar, saa har jeg sørget saa godt som muligt for, at der intet kommer ud om dette før efter Fødselsdagen.

GREVINDEN

Det er endda godt. Bedst den var overstaaet!

WILMER

Bagefter gør det jo ikke saa meget.

JOHANNES

Er det saa galt, hvad jeg har gjort, at Arnold har Lov til at fornærme mig. Jeg forstaar mig ikke længer paa det. Jeg tror vi er gale allesammen!

WILMER

Nej, hør ved du hvad. Bryder du dig om, hvad Arnold siger. Det er virkelig for naivt. — Der er i hele Verden ikke et Menneske, som er ved sine fulde fem, der ikke vilde have gjort som du.

JOHANNES

Ja det siger I allesammen, undtagen Arnold! Og en gal Mand inden i mig selv.

GREVINDEN

(har sat sig)

Nej, at dette virkelig er sandt! Jeg kan ikke være andet end glad, min Dreng. Du er jo da ogsaa hans Slægtning og Gudsøn. Naar der nu blot ikke bliver Vrøvl om det.

WILMER

Ja det er jo den alvorlige Side af Sagen. Det kan ikke undgaas, at der bliver Proces. Baronen paa Løvenborg har allerede aflagt Visit.

JOHANNES

At du gider fortælle det. Han er simpelthen gal.
(Han giver sig til at drive urolig frem og tilbage)

WILMER

Nej det er han nu ikke. Hans Hustru er Grev Steens Halvsøster og man kan ikke undre sig over, at han hævder hendes Ret.

Men jeg tror nu ikke det vil lykkes ham at bevise, at Grev Steen var utilregnelig, da han indsatte Johannes. Sagde Far noget om Grev Steen, da han kom hjem idag?

GREVINDEN

Ikke et Ord!

WILMER

Sagen er den, Baronen paa Løvenborg fortalte, at en Husmand, jeg ved ikke hvem, som af en eller anden Grund var forbitret paa Grev Steen, havde standset Far, da han kom ridende fra Steenslundeborg, og havde klaget sin Nød for ham. Denne Mand skal have fortalt, at Far sagde: Grev Steen er gal.

GREVINDEN

Du mener da ikke, at de vil føre Far som Vidne.

WILMER

Det kan neppe undgaas, med mindre Far afgiver en Erklæring i den ene eller den anden Retning forud.

GREVINDEN

Det er jo det samme. I maa ikke rode Far ind i den Sag!

WILMER

Vi, nej. Det er selvfølgelig ikke os, der vil rode ham ind i det.

JOHANNES
(er kommen hen til dem)

Det er ikke os.

GREVINDEN

Aa, jeg begynder at ønske, at dette ikke var sket!

EN PIGE
(kommer)

Der er en Herre, som gerne vilde tale med Grevinden.

GREVINDEN

Hvem er det?

PIGEN

Det er vist en af disse Journalister. Han siger, at Greven i to Dage har lovet at tage imod dem.

GREVINDEN

Aa, det er ogsaa forskrækkeligt. Nu har vi glemt dem igen. Gaa med mig, Jørgen.

WILMER

De er nu bleven holdt utilbørlig længe hen! Det kan ikke nytte! Man maa tage Hensyn til Pressen!

(GREVINDEN og WILMER gaar ud tilvenstre)

ARNOLD
(kommer med EMILIE hen til JOHANNES)

Ja, selvfølgelig maa jeg ønske dig til Lykke, Johannes. Du forstaar nok, det er jo lidt kedeligt det med Far; men paa den anden Side, kan jeg jo godt indse, at man ikke kan sige nej til saadant noget.

EMILIE

Til Lykke, Johannes.

JOHANNES

Jeg er glad, fordi I siger det. Undskyld. Jeg kom til at tænke paa noget komisk.

ARNOLD

Det betyder jo meget for os allesammen, at der kommer Penge i Familien. Vi maa jo allesammen leve. (Bryster sig) Jeg f. Eks. er jo selv ved at blive Forretningsmand — en temmelig stor Historie — et Aktieselskab, der mangler ikke andet end lidt Kapital. Det kan maaske interessere dig ved Lejlighed at høre om det?

JOHANNES

Jeg er glad ved, at du ogsaa ser saa menneskeligt paa det. Haha. Vi er allesammen særdeles fornuftige Mennesker! Vi er meget kloge.

EMILIE

Ved du hvad, Johannes. Nu skulde du sætte en Masse Penge i Arnolds Foretagende. Det er noget med Bølgeslag.

JOHANNES

Saa mange du vil! Og flere endnu!

Bare du havde mere end et Foretagende, Arnold!

EMILIE

Synes du ikke ogsaa, Arnold, at Johannes er forfærdelig sød. — Idag kan jeg se, at han ligner dig.

JOHANNES

Jeg er sød. Jeg er sød! — Undskyld. Hele Verden forekommer mig saa ustyrlig komisk, og det mest komiske af det Hele er, at jeg endnu ikke er gaaet ud og har hængt mig. Men Far, han er den mest komiske af os alle. — Føj!

WILMER

(kommer hastigt)

Har I hørt det sidste om Far?

ARNOLD

Nej. Hvad da?

WILMER

Han vil ikke længer modtage Penge for sine Bøger. Ikke en Øre. Enhver kan trykke dem, som han vil.

ARNOLD

Saa, hvem siger det?

WILMER

Det kommer en Journalist her og fortæller, og Mor siger, det er sandt. Far har sagt det til en Husmand, som bad ham om Hjælp. Far sagde, at han aldrig mere vilde faa Penge, og han græd, da han sagde det.

JOHANNES

Det kan jo være ligegyldigt nu! Der er mer end nok af Penge i Verden!

WILMER

For dig maaske, men ikke for os andre. Og heller ikke for dig, vil jeg sige dig, naar du skal

føre Proces. Tværtimod, nu har vi allesammen Brug for Penge, som aldrig før. David og jeg har vovet os temmelig langt ud og saa smider Far det Hele ud af Vinduet. Det havde da ogsaa været en Arv!

ARNOLD

Det maa forhindres! Der er da ingen Mening i, at han skal smide det hele ud paa Landevejen!

DAVID

(kommer ind med noget skjult under Trøjen. Han agerer listende Forbryder; men kan næsten ikke holde sig for Latter. Trækker endelig to Flasker Champagne frem og svinger med dem)

Bummelum! Nu skal I sgu se paa Løjer! Nu skal der være Fest paa Store Bakkegaard engang igen.

WILMER

Men David dog, er du gal Mand!

ARNOLD

(rækker sit Glas frem med et lille Latteranfald)

Vil du være ordentlig, David. Du maa skam se at være ordentlig. (Han drikker)

DAVID

(skænker for JOHANNES)

Jeg skal skam være ordentlig, skal I se. Skaal for Store Bakkegaard! (Drikker) Skaal for Rosenholm! (Drikker) Skaal for Steenslundeborg! (Tømmer Glasset)

JOHANNES

(holder sit Glas frem)

Skænk. Jeg maa have Vin idag!

ARNOLD

Naar du bare ser at faa Flaskerne væk i Tide, David.

GREVINDEN
(kommer i det samme, forfærdet)

David! Skam dig dog, David!

DAVID

Hvad skal jeg skamme mig for? Skal jeg ikke have en Rus idag? Hvornaar skal jeg saa have en Rus, maa jeg spørge?

GREVINDEN

Sæt de Flasker ud, straks siger jeg!

DAVID

Kan du nu ikke være lidt gemytlig, Mor. Havde det ikke været for idag, saa var jeg gaaet fallit inden Aaret var omme, og det kunde være ligemeget for mig, men det havde været Synd for dig og Børnene. Ja, det er, hvad jeg mener.

GREVINDEN

Sæt nu de Flasker ud, David, straks! Far kan jo komme.

DAVID

Ja, jeg sætter dem jo ogsaa ud. (Han tager slukøret Flaskerne. Under dette er Samtalen mellem WILMER og ARNOLD blevet livlig)

WILMER

Ja, Henrik Steen har bare en daarlig Mave, det er hele Forklaringen, men vi har Brug for Kapital.

GREVINDEN
(bliver staaende og lytter)

Vær stille. Jeg synes, jeg hører Far! — Vær stille!

(Et Øjebliks Tavshed, hvorefter Samtalen fortsættes højrøstet)

ARNOLD

Hvor mange Hartkorn er der?

WILMER

Det Hele, mener du. Rosenholm, Store Bakkegaard og Steenslundeborg. Ja, lad mig se. Steenslundeb—

(Døren er gaaet op og BONDE kommer langsomt ind. Der bliver paa engang ganske stille i Stuen. DAVID naar lige at faa sat Flaskerne paa Buffetten og bliver staaende med Ryggen til denne. BONDE gaar frem gennem Stuen og tilbage igen, engang uden at se paa nogen. Sætter sig saa med et dybt Suk i en Lænestol. Alle staar tavse og ser hen paa ham)

BONDE

Tal bare. I skal ikke tie stille for min Skyld. Tal kun. Jeg sidder her.

GREVINDEN
(hen til ham)

Har du hvilet dig godt, Far?

BONDE

Hvilet? — Jo-o.

ARNOLD

Far ser jo rigtig flink ud.

BONDE
(ser paa ham)

Hm.

WILMER

Det er dejligt, at Far er kommen sig, saa Far kan være rask til imorgen.

BONDE

Rask imorgen? — Tal kun, I skal ikke lade jer forstyrre af mig. (Tavshed)

BONDE

Naa. Fortæl mig saa noget.

GREVINDEN

Hvad vil du, at vi skal fortælle?

(Hun giver sig til at samle Tingene paa Bordet)

(Tavshed)

WILMER

(som staar støttet til Midterbordet)

Jeg har slet ikke hørt noget om Fars Besøg hos Grev Steen. Hvad Indtryk gjorde han paa dig?

BONDE

Det samme som altid.

WILMER

Naa, du syntes ikke, han var forandret? Der er nogen, der har fundet ham saa svækket — næsten sindssyg.

BONDE

(ser mørkt frem for sig)

Ikke mere end altid. Grev Steen var ganske og aldeles som en Mand maa være, der lever i den nuværende Verden og følger dens Skikke. Hverken værre eller bedre. Hans hele Udvikling har været ganske konsekvent.

GREVINDEN

Naa, det mener du?

BONDE

Hvorfor spørger I om Grev Steen?

GREVINDEN

Naa, ikke for noget.

BONDE

(ser forskende paa dem)

Fortæl mig saa, hvad der er hændt. Jeg faar det jo alligevel at vide.

GREVINDEN

(standser i sit Arbejde)

Du har maaske hørt, at Henrik Steen er kommet hjem?

BONDE

Jeg var glad ved at se ham. Er han taget ind paa Steenslundeborg?

WILMER

Nej.

BONDE

Paa Rosenholm maaske?

GREVINDEN

Jeg tror ikke rigtig, man ved, hvor han er.

BONDE

Jeg skulde tro, han vilde foretrække at bo paa Rosenholm, som er hans eget.

(Tavshed)

BONDE

Der er noget, som I ikke fortæller mig.

(Tavshed)

BONDE

Jeg kan gaa ud og faa alt at vide.

WILMER

Kan Far huske, at du havde lovet at besøge Grev Steen den Dag, han døde?

BONDE

Ja.

GREVINDEN

Grev Steen er død, Anders.

BONDE

(efter et lille Ophold)

Det kommer ikke uventet. (Rejser sig, gaar henover Gulvet med Hænderne paa Ryggen. Standser brat, vendt mod WILMER)

Hvordan døde saa han?

WILMER

Far, du ved maaske ikke, at Grev Henrik har frasagt sig sin Arv?

BONDE

Jeg kan tænke mig det. — Saa har han virkelig gjort det. Jeg vilde gerne trykke hans Haand. Og hvorledes døde saa Grev Steen?

WILMER

Han fik et Anfald af Raseri og græd som et lille Barn.

Bonde

Naa ja.

Wilmer

Saa faldt han i Søvn.

Bonde

Naa! — Og saa?

Wilmer

Da han vaagnede igen, havde han glemt alt.

Bonde

Glemt alt?

Wilmer

Ja, mærkelig nok. Han huskede ikke, hvad der var sket, og laa og fantaserede om Grev Henrik. Det var underligt at høre paa. »Du maa huske, Henrik«, sagde han, »at Store Bakkegaard kan du snart faa tilkøbs. Saa ejer du hele Kysten paa begge Sider.« Hver Gang, han havde sagt det, laa han og pustede og saa sagde han det samme igen — præcis det samme. Tilsidst faldt han isøvn og vaagnede ikke mere.

Bonde

(sætter sig i Sofaen med et Suk)

Døden var barmhjertig mod ham. Hævnen er gaaet hans Hjerte forbi. Ja, og saaledes er det godt. — Saadan er det godt. Vi skal ikke raabe paa Hævn.

Han er død, som han har levet, paa et Bedrag — det er Straf nok ikke at kende Sandheden.

Grev Steen var ingen almindelig Mand. Han

havde den fuldkomneste Indsigt i den daarlige Verden, og han herskede i Kraft af sin Indsigt. Men den gode Verden kendte han ikke, og derfor var han ikke lykkelig. Men en almindelig Mand er det ikke, som nu er gaaet bort. Saa Fred være med ham og med os alle!

GREVINDEN
(staar hos ham)

Du er saa mild og god, Anders.

BONDE

Det passer ikke for et svagt Menneske at være haard.

Jeg vilde gerne trykke Henrik Steens Haand. Hvor er han? Er han paa Rosenholm? David, du ser ud, som om du vidste det.

DAVID

Grev Henrik har været nede hos Lars Husmand. Han vilde have Baad ud til Lyksalighedens Ø, men Lars turde ikke, fordi det var begyndt at blæse op, og desuden skulde han jo passe Kirkeklokkerne imorgen, Søndag. De siger, at Henrik Steen først havde tænkt paa at gaa i Kloster; men nu vil han nok blive Resten af sine Dage paa Øen.

BONDE

Har han frasagt sig sin Ret ogsaa til Rosenholm?

DAVID
(som stadig staar ved Buffetten)

Henrik Steen har solgt Rosenholm.

BONDE

Til hvem?

DAVID

Til mig.

BONDE

Naa, saa du køber Gods, David?

DAVID

Jeg har hver Dag tænkt paa at tale om det til dig, Far. Vi er nogle Stykker, som har købt det Hele. Men hvis du vil have det, saa vil jeg gerne overlade dig saa meget af Jorden, som du vil. Naar jeg bare kan tjene et Par Tusind Kroner, saa er jeg tilfreds.

BONDE

Det undrer mig, at Henrik Steen har gjort Forretninger nu.

DAVID

Det var ikke store Forretninger, han gjorde, Far. Han vilde vist bare skille sig af med det og have saameget, at han kan eksistere.

BONDE

Naa, saa er det dig, der har gjort Forretninger, David. Det er os her paa Store Bakkegaard, som tjener Penge. Det var ikke saadan, jeg havde tænkt mig det.

DAVID

Jeg kunde ikke røre mig. Mor og jeg og de smaa skulde snart ligge og rakke paa Landevejen.

BONDE

Og saa vil du hellere være den store Greve.

DAVID

Nej, jeg vil ikke. Jeg kunde være den største Greve i Landet, hvis jeg vilde have slaaet til, men det passer mig ikke. Jeg er ikke saadan. — Jeg er en jevn Fyr, saadan som du siger, man skal være, Far. Nej, jeg er ikke fuld — jeg har bare drukket et Par Glas. — Ja, jeg har mine Fejl, det ved jeg godt, at jeg kan ikke lade være med *det*, som du siger, man skal lade være med. Men jeg er ikke saadan som du tror, jeg sagde nej.

BONDE

Hvad er det, som du har sagt nej til? Lad mig lige saa godt faa alting at vide straks.

GREVINDEN

(har sat sig i Sofaen nær ham)

Far, har du slet ikke set, at Johannes er her?

BONDE

Jo, jeg har set ham. Hvad er der saa med ham?

GREVINDEN

(angst)

Der er ikke noget med ham. Han er her bare.

BONDE

Jeg kan gaa ud og faa alt at vide.

JOHANNES

(som har siddet ved Bordet længere borte fra BONDE, skjult af WILMER, rejser sig og kommer frem)

Jeg er Grev Steens Arving.

BONDE

(sidder længe tavs)

Stakkels Barn!

GREVINDEN

Anders. Saa er Børnene forsørget. Saa kan jeg faa lidt Fred engang. — Anders!

WILMER

Tænk, hvormeget godt Johannes vil kunne gøre.

BONDE

(har rejst sig. Staar ligeoverfor JOHANNES)

Naa, det er for at gøre godt. Hvad?

JOHANNES

(tier)

BONDE

Er det for at gøre godt? Hvad!

JOHANNES

Nej.

BONDE

Nej, stakkels Barn. Det er det nok ikke.

JOHANNES

Du skulde ikke stakle mig. Jeg er ingen Stakkel. Der er blevet lavet nok Godhed her i Huset. Jeg er ung endnu — hvordan var du, da du var i min Alder?

GREVINDEN

Johannes dog!

JOHANNES

Nej, jeg vil have Lov til at tale engang. — Far var ikke bedre end jeg, da han var ung. Jeg har Tid nok til at blive Helgen, ligesaa godt, som han, hvis vi endelig skal være Helgener. Ja, jeg ved

godt, at jeg forgaar mig mod Far, som er saa stor og berømt. Og det kan gerne være, at Menneskene har meget at takke ham for; men jeg har det ikke! Nej, jeg har det ikke!

GREVINDEN

Johannes. Du skal gaa din Vej.

BONDE

Nej. Johannes skal blive!

JOHANNES

Det er mig det samme, om jeg gaar eller bliver.

WILMER

Det er ikke rigtigt af dig at tale til Far, som du gør, Johannes. Men ellers vil jeg gerne faa Lov til at sige, at vi andre er jo ikke saa store som Far. Vi maa jo nøjes med at tage Verden, som den er omtrent — og vi skal nok blive gode Arbejdsgivere. Det skal jeg sørge for, at vi bliver. For det er jo nærmest mig, der kommer til at styre med det.

BONDE

Du, Jørgen, bør blive en mægtig Mand!

JOHANNES

(har sat sig paa en Stol lige overfor Faderen med Ryggen til Thebordet)

Den, der er begyndt højt oppe, som Far, han kan have Fornøjelse af at prøve, hvordan det er at være nede; men de, som er begyndt nede, de vil op!

ARNOLD

Jeg tror nu heller ikke rigtig Far ved, hvad det er at være fattig. Naar man har Børn, som skriger og aldrig Fred for Kreditorer. Det er Helvede for den, som er bedre vant. Og saa alt det, som man maa gøre for at klare sig. Det kan være svært nok at bevare Selvagtelsen sommetider. Men hvis Johannes ikke havde arvet saadan, at der nu var kommen Penge i Familien, saa vilde jeg have taget Livet af mig, for dette her med altid at mangle Penge, det er ikke til at holde ud.

JOHANNES

Men den Slags Hverdagsfattigdom bliver man ikke berømt for!

BONDE

Nej! Jeg ved ikke rigtig, hvad det er at være fattig. Og jeg kan aldrig faa at vide, om jeg kunde have baaret en Hverdagsskæbne. Det er sandt. I rammer mig dybt! Og du rammer mig dybest, Johannes; men det maa være en mægtig Aand, du kæmper imod, siden du bruger saa giftige Vaaben!

JOHANNES

(rejser sig og gaar ud)

BONDE

(ser efter ham, løfter Hænderne truende over sit Hoved)

Nej, han er ikke barmhjertig mod mig! (Han er ved at segne. DAVID, JØRGEN og GREVINDEN iler til og støtter ham. Det banker haardt paa Døren)

GREVINDEN

Det banker, Jørgen. Gaa derhen og faa dem væk!

BONDE

Det er ingenting. Lad mig være. (Han trækker Vejret flere Gange tungt)

JØRGEN

(er gaaet ud. Man hører højrøstet Samtale. Et Øjeblik efter kommer han tilbage)

GREVINDEN

(som holder BONDE under Armen, angst)

Hvad er der paa Færde?

JØRGEN

Det er Journalisterne.

GREVINDEN

Du er jo ganske hvid i Ansigtet. Sagde du ikke, at Far var syg?

JØRGEN

Det er forfærdeligt; men de forlanger at se Far!

GREVINDEN

(hen til ham)

Forlanger. Er de da forrykte?

JØRGEN

Det frygtelige er, at det er i vores egen Interesse. De siger, at Luften er fuld af Rygter. Der fortælles alt muligt om Far og os. Der fortælles saagar, at han er død. Faar de ham ikke at se, saa gaar det over Verden imorgen. (Hen til BONDE) Far har lovet Journalisterne at tale med dem. — Vil Far bare vise sig et Øjeblik for dem, — saa har de lovet mig ikke at forstyrre Far mere.

BONDE
(halvt fraværende)

Journalisterne — Naa ja — Journalisterne! Vil de ikke lade mig have Fred?

GREVINDEN

Det er oprørende, at de trænger ind til en syg Mand!

BONDE

De er i deres Ret, Hanne. De gør kun deres Pligt! Det er det Hele, som er galt. Hver enkelt Ting er — som den maa være!

JØRGEN
(aabner Døren)

(STERLING, SAUER og HJORT og et Par andre Journalister kommer ind. Bliver staaende i Baggrunden, bukker ærbødigt)

BONDE
(som staar støttet mod Bordet, bøjer Hovedet)

Vil De vise Overbærenhed mod en gammel Mand, som er lidt træt og trænger til Fred.

HJORT
(træder frem foran de andre)

Vi takker Greven tusind Gange. Jeg haaber, man vil tillade mig at meddele Grev Bonde to Nyheder — den ene beklagelig, den anden glædelig! — En Skare unge Mænd, som beklageligvis har nægtet at udføre Militærtjeneste, er bleven fængslede. De paaberaaber sig Grev Bondes Autoritet.

BONDE

Lykkelige er de, som faar Lov til at lide for deres Overbevisning!

HJORT

Den anden Nyhed er denne, som er bleven mig telegraferet fra Bladet. Det er besluttet, at Grev Bonde skal tildeles den store Fredspris.

JØRGEN

De havde lovet mig slet ikke at tale! Nu maa de gaa!

BONDE

Bliv kun. Bliv kun.

HJORT

Hvis vi da maa faa Lov til at bede Greven om en Udtalelse, saa vil jeg paa den samlede Presses Vegne, netop fordi det er som Bekæmper af Krigens Barbari, at Greven bliver hyldet — bede om en Udtalelse om Krigen. Mit Blad bringer imorgen et Grev Bonde Fredsnummer.

BONDE

Krigen er aldeles ikke barbarisk. — Den er først og fremmest barnagtig!

(Mumlen)

STERLING

Nej ikke?

BONDE

Krigen er ikke mere barbarisk end alt andet. Aviser og Selskaber og hele vor Kultur; men først og fremmest er den ikke mere barbarisk end Pengene!

HJORT

Grev Bonde er stadig en Modstander af Arv. Hvorledes stiller Grev Bonde sig da til, at hans yngste Søn er Grev Steens Million-Arving?

WILMER

Vil De tie! Vil De ud med Dem!

BONDE

Det vedkommer ikke mig, hvad en vanvittig Olding gør med sine Penge!

GREVINDEN

Anders! Anders!

WILMER

Men Far dog!

ARNOLD

Far, sig dog ikke det!

BONDE

(truende et Skridt frem mod HJORT)

Men nu kan det ogsaa være nok! Ja, Krigen er barbarisk, hæslig, forfærdelig! Men naar jeg ser saadan en som dig, saa kunde jeg ønske mig Kanonerne frem! Du er en af dem, som forpester Landet med Pjank. Med Pjank! Ud! Ud med Jer! Ud allesammen! Ud! Ud! Ud! (Han knytter Hænderne truende over Hovedet og gaar mod dem. De viger forfærdede tilbage og trækker Døren i efter sig)

DAVID

Far! Far!

GREVINDEN

Aa, Anders! Hvor kunde du!

ARNOLD
(som EMILIE klynger sig til)

Det er frygteligt det Hele!

BONDE
(tager sig til Hovedet og puster tungt)

Med Pjank! Stakkels Barn. Han véd ikke, hvad han gør. —

WILMER

Nu har Far ødelagt alting for os. Nu kommer det for Retten, at Far har kaldt Grev Steen en vanvittig Olding! Det maa Far tilbagekalde! (De har alle samlet sig omkring ham)

BONDE
(løfter atter Hænderne over sit Hoved)

Nej, nej! Mod mig er han ikke barmhjertig.
(Han falder i Afmagt. De stimler sammen om ham og faar ham til Ro i Lænestolen)

GREVINDEN

Gaa. Gaa allesammen. Kald paa Marie! (De gaar, lidt efter kommer MARIE)

GREVINDEN
(som har tørret Sveden af hans Pande)

Anders — Aa, Anders. Aa, Gudskelov! — Hvordan har du det nu!

BONDE

Jeg husker alt. — Jeg — (Mælet svigter ham)

GREVINDEN

Er der noget, du vil have, Anders? Er du tørstig?

BONDE
(nikker)

GREVINDEN
(til MARIE)

Der staar noget derhenne. Skænk et Glas!

MARIE
(gaar til Buffetten og skænker Champagne)

GREVINDEN
(holder Glasset for BONDES Læber. Han drikker begærligt)

BONDE

Mer!

GREVINDEN
(giver Glasset til MARIE, som atter fylder det)

Vil du ikke gaa til Ro, Anders?

BONDE
(med hæs Stemme)

Jeg har det godt. Sommetider er alting borte. (Drikker af Glasset, som bydes ham)

Det gør godt! Jeg sidder og har det godt. — Mer? (Drikker af Glasset, som bydes ham. Sidder derefter tavs en lille Stund) Hvad skal det egentlig blive til med mig, Hanne? — Hvad er jeg for en? — Der var en anden, som fik Eddike af en Svamp.

GREVINDEN

Du er det bedste og det største Menneske i Verden, Anders!

BONDE

Det er dog forfærdelig, hvor vi lyver allesammen!

GREVINDEN

Han, som er dit Forbillede, han satte sig øverst ved Bordet, og han lod sine Fødder salve, og han

lod sig hylde som en Konge! Du har ingenting at bebrejde dig, Anders!

BONDE

Du tror dog paa ham! Gør du ikke?

GREVINDEN

Nej, jeg tror ikke mere paa nogenting. Den Tro, jeg havde, den har du jo taget fra mig.

BONDE

Det er sandt, I har kun lidt at takke mig for!

GREVINDEN

Naar Børnene kun er forsørgede, saa skal jeg være glad og taknemmelig, Anders, for alt, og du lærer jo selv, Anders, at man ikke skal sætte sig imod det onde. Aa vil du ikke gaa til Ro og hvile dig.

BONDE

Du har Ret, Hanne. Det er jo mig, som skal hyldes imorgen. Der kommer fattige Folk for at fejre en Løgn, og jeg skal staa paa en Tribune og lade mig bese, som en gammel forfængelig Nar. Vil du ogsaa lade dig hylde?

GREVINDEN

Saa ond har du aldrig i dit Liv været, Anders, som du er nu. Jeg har saavist ingen Lyst til at lade mig hylde og har aldrig brudt mig om det. Jeg er bare en gammel Kone, som værner om sine Unger. Er det galt af mig, saa faar det i Guds Navn være galt; men jeg synes vi to har holdt trofast sammen, saa godt vi kunde til denne

Dag. — Lad Børnene faa Lov til at leve deres eget Liv.

Bonde

Trofast sammen, ja for Verdens Øjne og Løgn og Halvhed det Hele! Ja lad os staa paa Tribunen og vise os frem. Ungerne med og Johannes i Spidsen, Grev Steens Arving! Tak ogsaa for Champagnen! Lad der nu komme Lerketunger i Postejer og lad der være Skøger i Salen, saa kan jeg ende, som jeg har begyndt.

Grevinden

Anders. Du taler over dig. Du er syg.

Bonde

Jeg taler over mig. Ja javist. Jeg er en gammel Mand, som glemmer at lyve. Men hvis du bare vil sige mig, hvor min Sjæl er bleven af, saa skal jeg gaa for at finde den. — Godnat, Hanne. (Han gaar)

Grevinden
(ved Døren)

Gaar du til Ro, Anders?

Bondes Stemme

Ja javist. Lad mig bare. Jeg skal sove.

Grevinden

Maa jeg ikke sidde i Stolen inde hos dig, hvis du skulde trænge til noget.

Bonde

Nej nej. — Lad mig blot være alene.

GREVINDEN

Maa Marie ikke —?

BONDE

Nej nej. Jeg trænger ingenting. (Kommer frem i Døren. Stryger hende engang over Haaret) Godnat, Hanne. (Lukker Døren efter sig)

GREVINDEN

(staar et Øjeblik og lytter. Skynder sig derpaa tilvenstre, kalder dæmpet)

Marie!

MARIE

(kommer)

GREVINDEN

Bliv her i Nat, Marie. Jeg er saa bange for Far. Men hvis han faar at vide, at jeg er her, bliver han vred. (Hun puster Lysene ud med Undtagelse af et)

MARIE

(hviskende)

Gaa bare i Seng, Bedstemor. Jeg bliver her.

(De staar et Øjeblik og lytter ved Døren)

GREVINDEN

(hviskende)

Du maa kalde paa mig, hvis der sker noget. Godnat, Barn. (Hun gaar tilvenstre)

MARIE

(sætter sig i Sofaen ved Døren. Et Øjeblik efter kommer BONDE ind. Han bærer en gammel Kappe og Hat, om Halsen har han et Tørklæde. I Haanden en Lygte. Han gaar mod Entréen)

MARIE

Bedstefar!

BONDE
(vender sig)

Er det dig, Barn. Hvad gør du her!

MARIE

Jeg sidder her bare, Bedstefar.

BONDE

Jeg skal ud.

MARIE
(hos ham)

Hvorhen, Bedstefar. Det stormer. Det er bælgmørkt. (Holder paa ham)

BONDE

Der er mange, som er ude om Natten, Barn. Skal jeg altid ligge i bløde Tæpper? — Bare hen til mit Hus. — Hvad — det har jeg vel Lov til?

MARIE
(klynkende)

Det er ikke sandt, Bedstefar!

BONDE

Hvad siger du, Barn!

MARIE

Aa, Bedstefar. Om Forladelse! Om Forladelse!

BONDE

Godnat, Barn, og vær stille. Vær stille!

MARIE
(holder fast paa ham)

Jeg har lovet at kalde paa Bedstemor

BONDE

Det maa du ikke. Du skal være lydig mod mig! — Du har altid været lydig mod mig, og vi har været gode Venner. — Jeg er jo en gammel Mand. Jeg kan ikke bestandig blive ved med at lyve. Vel? Jeg maa jo sørge for min Sjæl. Det kan snart blive for sent!

MARIE
(græder)

Jeg har lovet at kalde.

BONDE

Livet er saa elendigt. Jeg maa jo skjule mig, forstaar du!

Vi maa være lydige mod Guds Vilje, Barn. Jeg maa være lydig mod det inderste i min Sjæl!

Bed din Bøn og lad mig gaa med Fred. (Trykker hende ind til sig) Og saa Godnat, lille Marie! (Han gaar gennem Entréen, hvis Dør bliver staaende aaben, ud i Natten. Vinden slaar den yderste Dør i efter ham og slukker Lyset)

MARIE
(følger efter ham. Man hører hende aabne Døren. Hun græder og kalder)

Bedstefar. — Bedstefar!

(Lidt efter kommer hun ind, kæmper med Graaden og synker paa Knæ)

Aa Gud, hjælp mig. Hjælp mig. Hjælp mig!

GREVINDEN
(kommer)

Marie!

MARIE

Aa Gud, hjælp mig!

GREVINDEN

Hvor er Far? (Hastig til Døren, aabner den) Hvor er Far!

MARIE

Jeg kan ikke holde det ud. Han gik. Han gik bort. Aa Gud, hjælp mig!

GREVINDEN

Kom! Kom! — Hjælp. Hjælp! (ARNOLD, DAVID, JOHANNES og WILMER, EMILIE kommer efterhaanden. EMILIE har en Lampe i Haanden)

JOHANNES

Er der noget med Far?

WILMER

Tal dog.

DAVID

Hvor er Far?

GREVINDEN

Far er gaaet bort —. Far er gaaet fra os! Han vil ikke længer være hos os.

JOHANNES

Jeg vil finde ham.

DAVID

Vi maa have en Lygte. Man kan ikke se en Haand for sig.

ARNOLD

(som straks er løbet ud i Baggrunden, kommer tilbage med en Lygte)

Her er Fars Lygte. Han har kastet den fra sig.

MARIE

Aa aa. Saa gaar den gamle Mand i Mørke. Han kan styrte ned ad Skrænten.

EMILIE

Det er forfærdeligt. Denne kolde Nat!

JOHANNES

(har faaet Lygten tændt)

Hør det allesammen! Jeg vil ikke eje Steenslundeborg! — Men saa vil jeg ogsaa være en fri Mand! (Han iler ud. ARNOLD og DAVID efter dem. Man hører dem raabe Far, Far! — Man hører andre Stemmer raabe: Grev Bonde! Atter andre: Se hos Lars Husmand!)

WILMER

(som et Øieblik har været væk)

Han maa og skal komme tilbage. Alle Gaardens Folk søger nu. Han er sikkert gaaet til Lars Husmand; hvis han bare ikke har faaet ham med sig bort, saa finder de ham nok der.

GREVINDEN

(som EMILIE og MARIE støtter)

Hvad kan det hjælpe? Hvad kan det hjælpe? Anders og jeg — vi har dræbt hinanden. (MARIE og EMILIE faar hende til at sætte sig. De knæler grædende ned hos hende, som sidder stiv og stum)

HJORT

(fra Entréen. Hen til WILMER)

Jeg maa bede Dem undskylde, men er det sandt, hvad der fortælles, at Grev Bonde er flygtet?

WILMER

Nej, det er ikke sandt. Greven sover.

HJORT

Det kan dog næppe forholde sig rigtigt. Her løber Folk paa Vejene med Lygter og raaber det ud.

WILMER

Naar De ved det, behøver De ikke at spørge mig. Ja det forholder sig rigtigt. Grev Bonde har

i Vildelse forladt sin Seng, men jeg besværger Dem i hans Hustrus og Børns Navn om at tie med dette.

HJORT

Jeg forstaar Deres Følelser, men saa gerne jeg vilde, er jeg ikke i Stand til at aflægge et saadant Løfte. Grev Bonde hører Offentligheden til. (Han iler ud i Baggrunden)

ASTRID

(er under dette kommen fra Baggrunden. Har staaet og lyttet)

Aa hvad er der hændt, Jørgen!

WILMER

Det hører du jo!

ASTRID

(forfærdet)

Aa ja, ja! Jeg følte, at der vilde ske noget forfærdeligt. Jeg kunde ikke holde ud at være hjemme! Hvor er Johannes?

WILMER

Leder som de andre! — Forresten er han gal! Nu vil han frasige sig Retten til Steenslundeborg.

ASTRID

Gud være lovet!

WILMER

Bliv bare gal du ogsaa. Saa kan det Hele ramle sammen over Hovedet paa os.

ASTRID

Det er jo lige meget! Det er jo lige meget! Hellere det, end at Johannes skal gaa tilgrunde! (Hen til Grevinden, lægger sig paa Knæ foran hende) Søde, søde lille Mor!

(Der høres Stemmer udenfor)

WILMER

I er gale allesammen! Men Gudskelov, at Mor ialtfald arver noget.

Der kommer nogen!

(Døren gaar op. Den mørkskyede Stjernehimmel ses. HENRIK STEEN og JOHANNES kommer ind. Lige efter dem ARNOLD og DAVID)

JOHANNES

(hen til sin Mor)

Far er lige herved. Vi har fundet ham.

GREVINDEN

Lever han?

JOHANNES

Han er syg. (Han skjuler Ansigtet i sine Hænder) Jeg kan ikke. (ASTRID hen til ham. Hvisker ham kærligt i Øret, græder ved hans Bryst)

HENRIK STEEN

Grev Bonde er meget syg.

GREVINDEN

Jeg vil til ham! Maa jeg?

HENRIK

Greven har forlangt at være ene.

GREVINDEN

Er han vred paa os?

HENRIK

Han bad mig hilse. Jeg har fordret for lidt af mig selv og for meget af andre, sagde han. Men han vil være ene.

GREVINDEN

Hvor?

HENRIK

Han kom og bad Lars sejle sig ud til Øen. Jeg var der da han kom. — Det var halsløs Gerning at sejle i denne Nat; men Lars vovede ikke at sige nej. — Det kunde imidlertid være det samme, for Grev Bonde faldt i Afmagt, og vi har bragt ham til Ro.

(Der høres et enkelt Klemt af en Kirkeklokke. Alle studser. Mumlen: Hvad er det? Atter høres et Klokkeklemt)

GREVINDEN
(rejser sig)

Hvorfor ringer Klokkerne om Natten?

HENRIK
(bøjer Hovedet)

Lars Husmand sagde: Alle her vil give mig Ret i, at Klokkerne skal ringe, naar Grev Bonde er død.

(Grevinden synker ned i Stolen. Kirkeklokkerne tager til at ringe)

Tæppe.

BINDING SECT. FEB 5 1975

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT 8175 R58G7
Rode, Helge
Grev Bonde og hans hus

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 06 05 09 004 2